

JEZICI I KULTURE U VREMENU I PROSTORU 7

SAŽECI

18-19. novembar 2017, FILOZOFSKI FAKULTET, NOVI SAD

LANGUES ET CULTURES DANS LE TEMPS ET DANS L'ESPACE 7

ABSTRACTS

18 - 19 novembre 2017, FACULTÉ DE PHILOSOPHIE, NOVI SAD

LANGUAGES AND CULTURES IN TIME AND SPACE 7

ABSTRACTS

November 18-19, 2017, FACULTY OF PHILOSOPHY, NOVI SAD

Novi Sad, 2017

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET

Urednici: Prof. dr Snežana Gudurić
Doc. dr Aleksandar Kavgić

Izdavač: Filozofski fakultet

Za izdavača: Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš

Programski odbor / Comité scientifique / Programme committee:

prof.dr Ivana Živančević Sekeruš, dekan Filozofskog fakulteta u Novom Sadu
prof. dr Davide Astori
prof. dr Vittorio dell'Aquila
doc. dr Florentina Fredet
prof. dr Georgiana Lungu-Badea
doc. dr Jean-Paul Meyer
prof. dr Octavia Nedelcu
prof. dr Mihai Radan
prof. dr Georgeta Rața
prof. dr Vesna Hadži-Požgaj
prof. dr Igor Lakić
doc. dr Jagoda Granić
prof. dr Vladislava Ružić
prof. dr Vladislava Gordić Petković
prof. dr Snežana Gudurić
prof. dr Tvrtko Prčić
prof. dr Edita Andrić
prof. dr Nadežda Silaški
prof. dr Dragana Drobnjak

Organizacioni odbor / Comité d'organisation / Organising committee:

prof. dr Snežana Gudurić, predsednik Organizacionog odbora
prof. dr Biljana Radić Bojanić
doc. dr Aleksandar Kavgić
prof. dr Sabina Halupka Rešetar
prof. dr Sonja Filipović Kovačević
doc. dr Olga Panić Kavgić
prof. dr Ivana Đurić Paunović
doc.dr Ana Halas
doc. dr Dejan Sredojević
doc. dr Ksenija Šulović
doc. dr Jelena Ajdžanović
doc. dr Sanja Maričić
doc.dr Jasmina Dražić
dr Ružica Seder
dr Vanja Manić Matić
dr Ivana Ivanić
MA Predrag Kovačević
MA Milorad Miljković
MA Jovana Petrović

vebsajt / site web / website: <http://www.jikuvip.info>

vebsajt / site web / website: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_konferencije.html

imejl-adresa / courriel / email: jezici.kulture.7@gmail.com

ISBN: 978-86-6065-435-1

PLENARNA IZLAGANJA
COMMUNICATIONS PLÉNIÈRES
PLENARY TALKS

Davide Astori

Università di Parma, Italia
davide.astori.2@gmail.com

**PER UN'ETIMOLOGIA DI 'THRONOS'.
SUL VALORE DEL 'CONTATTO' E SULL'IDEA DI CONVERGENZA SINERGICA.**

Attraverso l'analisi linguistica ed etimologica del termine greco *thronos*, inquadrato come “Wort und Sache” nel più vasto mondo del bacino del Mediterraneo orientale, *exemplum* eloquente del fatto che raramente il percorso di sviluppo di un termine – e dunque la ricostruzione etimologica in ottica retrospettiva – si presenta rassicurantemente diretto (e non sono affatto rari, nei processi di diacronia, contatti e sovrapposizioni, in dinamiche che ampliano a volte le radici originarie con significati nuovi per adattarle a nuovi contesti sociali, culturali, linguistici), si intende riflettere più in generale su come la vita sia nel contatto, nel travaso, nell'osmosi, nell'interferenza. Il rapporto fra lingue e culture, nello spazio e nel tempo, emerge, dunque, anche nell'incontro/scontro dei patrimoni lessicali, che sono gli strumenti per dare nome al mondo, quasi si potesse riproporre, adattata, la sensibilità ricœuriana di una “hospitalité langagière”, tanto eticamente biologica, anche allo scambio (osmotico) lessicale: un altro modo di rileggere il rapporto fra io e tu, fra noi e il mondo; una macro-visione del 'contatto' in cui, a maggior ragione, guadagna ulteriore valore anche quello fra parole.

Parole chiave: thornos - θρόνος, etimologia, contatto, trans-ducere.

Mario Brdar

University of Osijek, Hrvatska
mbrdar@knjiga.ffos.hr

NOVEL METONYMIES, WINE AND BOTTLES, OLD AND NEW ONES

Discussion of novel or creative metonymies do not abound in the literature, but a number of recent publications (e.g. Slabakova, Cabrelli Amaro & Kang 2013, 2014; Van Herwegen, Dimitrou & Rundblad 2013; Littlemore 2015; Falkum Lossius, Recasens & Clark 2017) take up this issue. The phenomenon in question, just like many other aspects of metonymy, like its definition, typology, etc. is surrounded by lots of uncertainties and mystery. In this presentation I examine various dimensions along which the novelty of metonymy may manifest itself and argue that, unlike novel or creative metaphors, novel metonymy is actually somewhat of a unicorn of cognitive linguistics. However, I show that metonymy may be involved in the creation of novel metaphors, novel hyperboles and novel word-formation constructions.

Keywords: metonymy; metaphor; regular metonymy; typology of metonymy; hyperbole; word-formation.

Katarina Rasulić

Univerzitet u Beogradu, Srbija

ekv@eunet.rs

AS SMART AS BAIT; BISTAR KAO BOZA: O IRONIČNIM PRIDEVSKIM POREDBAMA U ENGLISKOM I SRPSKOM JEZIKU

U radu se, na teorijskoj podlozi kognitivne lingvistike i na primerima iz engleskog i srpskog jezika, razmatra značenjski kompleksna pojava ironičnih pridevskih poredbi. Pridevske poredbe obuhvataju pridevske sintagme u kojima se pridevom iskazano svojstvo putem ekvativnog poredbenog veznika dovodi u vezu sa određenim imeničkim entitetom, po obrascu AS ADJECTIVE AS (A) NOUN u engleskom, odn. PRIDEV KAO IMENICA u srpskom jeziku. U takvim spojevima uobičajeno je da je pridevom iskazano svojstvo za dati imenički koncept karakteristično, tako da poredbe tipično imaju ulogu pojačavanja značenja prideva (npr. *E as fast as lightning, as smart as a fox / S brz kao munja, bistar kao pčela*). Međutim, u oba jezika neretko se po istom formalnom obrascu javljaju i poredbe koje su ironične, tj. u kojima se značenje prideva indirektno negira, tako što se pridevom iskazano svojstvo zapravo opovrgava poređenjem sa imeničkim konceptom koji karakteriše svojstvo suprotno onome koje je iskazano pridevom (npr. *E as fast as a snail, as smart as bait / S brz kao puž, bistar kao boza*). Na osnovu kognitivnolingvističke analize jezičke građe koja obuhvata po približno tri stotine primera ironičnih poredbi u engleskom odn. srpskom jeziku, u radu se osvetljavaju sledeći aspekti stvaranja ironičnog značenja u pridevskim poredbama: (i) konstrukcioni potencijal pridevskih poredbi i kontinuum od ustaljenih do inovativnih ironičnih poredbi; (ii) specifična interakcija kognitivnih operacija pomeranja okvira i pojmovnog stapanja; (iii) asimetrično obrtanje evaluativnog polariteta i tendencija favorizovanja negativnog značenja

Keywords: ironične pridevske poredbe, engleski, srpski, kognitivna lingvistika.

SAŽECI

ABSTRACTS

ABSTRACTS

Gabi Abramac

Fordham University

gabi.abramac@nyu.edu, gabi.abramac@sokrat.hr

LADINO IN BOSNIA AND HERZEGOVINA: HERITAGE, DEMISE, AND FAILED PROMISES OF PROTECTION

Ladino, the language that Sephardic Jews brought to the Ottoman Empire after their expulsion from Spain in 1492, was spoken in Bosnia and Herzegovina until World War II when its speakers were decimated in the Holocaust. Today, only a handful of speakers remains in the country. The European Charter for Regional or Minority Languages (1992) aims to protect and promote regional and minority languages in different regions and countries of Europe. The objectives and principles defined by the Charter include recognizing regional and minority languages as cultural wealth. The Charter also binds the signing parties to promote the study and research of regional and minority languages. Bosnia and Herzegovina signed the Charter in 2005, and officially ratified it in 2010, applying it to 17 regional and minority languages including Ladino. This paper examines the disparity between the rights and obligations stipulated by the Charter and actual conditions that exist. It also investigates the motivation of Bosnian Sephardim to revitalize Ladino and argues that the language can be reclaimed, renewed and revitalized in Bosnia and Herzegovina through collaborative work between linguists and community members, relying on governmental and European Union support.

Keywords: Ladino, Jewish languages, Bosnia and Herzegovina, EU Charter, language revitalization.

Milica Abramović

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

milica.abramovic@gmail.com

IDENTITET U POSTMODERNIZMU – OSTEROV GRAD I DELILOVO PREDGRAĐE

Dok je modernistički svet bio čvrsto definisan, postmodernistički svet se bazira na svemu suprotnom od čvrsto definisanog. *Istina* više ne postoji i na isti način na koji se znanje cepa na veliki broj *istina*, tako i identitet biva podvrgnut fragmentaciji. Individue se stalno trude da menjaju svoj identitet kako bi ostale u koraku sa stalnim promenama kulture i identiteta koje se dešavaju u društvu. Ovaj rad ima za svrhu analizu identiteta postmoderne individue u predgrađu odnosno u urbanom okruženju. Za Pola Ostera je uspostavljanje stabilnog i produktivnog *ja* veoma važna i aktuelna tema, pa i sam kaže da je *Njujorška trilogija* u stvari knjiga o identitetu koja se bavi otuđenjem, nestabilnošću identiteta i anonimnošću ljudi u velikim gradovima sklonim čestim i brzim promenama. Don Delilo u centar romana *Beli šum* postavlja konzumerizam koji polako definiše svaki čovekov korak pa tako i gradi/ruši i kolektivni i individualni identitet. Spoljni svet, naravno konzumeristički nastrojen (materijalističan i površan) ruši svetost doma i njegovu svrhu tako što gura članove porodice u ovu ili onu vrstu bezdušnog individualizma. Oster koristi priliku da nas povede na putovanje kroz ulice Njujorka, ali i postmodernog uma. Delilo, s druge strane, vodi čitaoca u predgrađe i upoznaje nas sa tipičnom američkom porodicom, njihovim problemima identiteta i iluzijama. Koristeći se opširnom literaturom koja se bavi Osterom i Delilom, ovaj rad uporedno analizira krah kako individualnog tako kolektivnog identiteta koji zavisi koliko od vremena toliko i od prostora.

Ključne reči: identitet, postmodernizam, fragmentacija, Oster, Delilo.

Јелена Ајџановић

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
jelena.ajdzanovic@gmail.com

ЕКСПАНЗИЈА НЕКИХ ПРЕФИКСА КОД ГЛАГОЛА: СЕМАНТИЧКО-СИНТАКСИЧКИ ПЛАН И ПРАГМАТИЧКИ АСПЕКТИ

У фокусу овог истраживања биће глаголи у светлу услова и разлога лексикализације категорије глаголског вида настале префиксацијом, те корелација с њиховим рекцијским потенцијалом. Испитивање експанзије појединих префикса (нпр. *из-*, *од-* и сл.) врши се из угла лексичкосемантичких особености полазних глагола, што је резултат, пре свега, исказивања перфектизације једновидских глагола, махом страног порекла (нпр. *издоминирати*, *исполитизирати* и сл.) и контекстуализује се у ширем социо-културном оквиру – потребе да се номинују акције у актуелном друштву. Циљ рада је идентификовати најфреквентније глаголе настале префиксацијом, незабележене у постојећим речницима српског језика, као и контекст у којем се јављају, а који ће се анализирати у савременој дневној штампи и другим средствима јавног информисања.

Кључне речи: глаголи, префикси, категорија глаголског вида, друштво и култура.

Милан С. Ајџановић

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
ajdzanovic@ff.uns.ac.rs

ПРИДЕВСКИ ВИД – ИЗМЕЂУ НОРМЕ И ПРАКСЕ

Придевски вид представља диференцију специфику придева као посебне морфолошке класе. Наравно, немају сви придеви дистинкцију вида: као што је познато и што различите граматике нужно истичу (исп. нпр. Стевановић 1981⁴; Varić i dr. 1997²; Станојчић/Поповић 2000⁷), ове облике разликују описни и градивни придеви, док остали имају само облике неодређеног (нпр. *Петров*, *мајчин*, *дететов*) или пак само одређеног вида (нпр. *новосадски*, *летњи*, *пасји*).

Поред ове чињенице неупитна је и следећа: разлика између два придевска облика морфологизирана је код придева мушког рода у номинативу (и, наравно, акузативу уколико он конгруира с именицом с обележјем [живо –]) и огледа се у реализованој граматематичкој придева одређеног вида (нпр. *паметни*, *дебели*) односно у њеном одсуству, тј. постојању тзв. нулте морфеме код оних неодређеног вида (нпр. *паметан*, *дебео*). Осим тога, придеви се, барем на нивоу (традиционалне) стандарднојезичке норме, разликују и својим парадигмама: док је код неодређених присутна тзв. именичка промена (нпр. *леп човек*, *лепа човека*, *лепу човеку*), код одређених је заступљена придевска, тј. придевско-заменичка (нпр. *лепи човек*, *лепог човека*, *лепом човеку*). Такође, постоје и (мање-више) јасна правила за дистрибуцију два вида: у неким је позицијама могућа само употреба неодређеног вида (предикатив, предикативни атрибут, апозитив), у неким одређеног (нпр. придев у конструкцији са каквим детерминатором, првенствено показном заменицом, или је пак део фразне лексеме), док је понегде, пре свега у позицији атрибута, могуће употребити оба вида, што је условљено контекстом.

Ипак, у разговорном језику ситуација је знатно друкчија: како показује једно наше раније истраживање посвећено говору Новог Сада (Ајџановић/Алановић 2007), огрешења о наведена дистрибутивна правила веома су честа, и то обично на штету неодређеног вида, мада има и оних, не тако ретких, где се у позицијама у којима би се очекивао дужи облик придева – среће краћи. Друкчијих, условно речено, огрешења о норму, која се тичу пре свега неочекиване употребе неодређеног уместо одређеног вида,

налазимо, и у књижевноуметничком стилу, нпр. код И. Андрића (исп. Ајџановић 2015, Ајџановић 2016), писца који у српској култури ужива својеврстан канонски углед.

Отуда ће се овај рад бавити односом норме и праксе у употреби придева различитог вида, а пре свега питањем оправданости искључиве употребе одређеног вида придева у конструкцији с присвојним и показним заменицама.

Кључне речи: морфологија, придевски вид, категорија граматичког рода, теорија и пракса, српски језик.

Edita Andrić

Filozofski fakultet, Novi Sad
andrice@ff.uns.ac.rs

FRAZEOLŠKE JEDINICE SA MERONIMIMA IMENICA *LÁB/NOGA* U MAĐARSKOM I SRPSKOM JEZIKU

Proučavajući somatizme uočila sam da frazeološkim jedinicama vezanim za neki deo tela u jednom jeziku često u drugom jeziku odgovaraju izrazi koji kao odrednicu, odnosno ključnu reč sadrže meronime te imenice. Budući da sam se u dva koautorska rada već bavila izrazima koji sadrže lekseme *láb* u mađarskom i *noga* u srpskom jeziku (Halupka-Rešetar – Andrić 2016, Andrić – Halupka-Rešetar 2017), gde se ta pojava mogla takođe zapaziti, odlučila sam da detaljnije analiziram frazeološke jedinice koje sadrže njihove meronime. Rad će sadržati izraze sa odrednicama *talp/tabán, térd/koleno, sarok/peta* i *boka* (za srpske ekvivalente ove lekseme – gležanj, skočni zglob, članak – nisam našla izraze u frazeološkim rečnicima srpskog i hrvatskog jezika). Ujedno ću pokušati da odgovorim na pitanje zbog čega se neki od pomenutih jezika opredeljuje za imenovanje drugog dela tela kod izražavanja približno istog značenja.

Ključne reči: somatizmi, *láb/noga, talp/tabán, térd/koleno, sarok/peta, boka*, mađarski jezik, srpski jezik.

Jorge Asbun Bojalil

Universidad Autónoma del Estado de México. Centro de Investigación en Ciencias Sociales y Humanidades
jorgeasbun@yahoo.com.mx

LA VANGUARDIA MEXICANA: ESTRIDENTISMO.

En diciembre de 1921, en México, se da a conocer el primer manifiesto Estridentista firmado por Manuel Maples Arce, lo cual marca el inicio de dicho movimiento de vanguardia mexicana, insertando a nuestro país de lleno dentro del panorama de las vanguardias literarias que en Hispanoamérica iban aconteciendo.

Si bien dicho movimiento, como la mayoría de las vanguardias fue de corta duración, (se va dispersando entre 1927 y 1936) marcó un momento histórico en el cual la poesía y la pintura nacionales se manifestaron según el contexto histórico en el que se desenvolvían. El presente trabajo tiene como objetivo contextualizar, dentro de las vanguardias en Hispanoamérica, el Estridentismo; señalar los puntos más importantes según sus manifiestos; destacar las principales características de las creaciones y analizar algunas obras de dicho movimiento, enfocados principalmente en la poesía.

Palabras clave: poesía, vanguardia, estridentismo, México, pintura.

Ksenija Aykut

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

ksenija.aykut@fil.bg.ac.rs

KARAKTERISTIKE TURSKOG GENITIVA I NJEGOVI EKVIVALENTI U SRPSKOM

Uprkos različitoj genetskoj i strukturalnoj pripadnosti turskog i srpskog jezika, pažljivom analizom moguće je uočiti izvesne sličnosti u njihovim padežnim sistemima, pre svega kad je reč o njihovom broju i osnovnim značenjima.

Međutim, padež koji najviše odstupa od ovog zaključka jeste genitiv sa svojim posesivnim značenjima iskazanim pomoću konstrukcije nazvane „genitivna veza“, koji na taj način odgovara srpskom posesivnom genitivu. S druge strane, turski ablativ koji egzistira kao poseban padež označava poticanje, odvajanje, pa tako odgovara srpskom ablativnom genitivu.

Metodom kontrastiranja se utvrđuje da se generalno posmatrane sličnosti između padeža dvaju jezika počinju sve više diferencirati prilikom deklinacije turskih imenskih reči koje nisu izvorno prave imenice, već to postaju primajući sve odlike turskih imenskih reči. Tada se ove forme u prevodu na srpski pojavljuju kao različiti oblici i vrste reči, kao što su brojevi, prilozni, predlozi, veznici, glagoli i čitave zavisnosložene rečenice. Ovo je posledica supstantiviranja kao pojave karakteristične za tursku gramatiku gde se sve vrste reči, iskaza i rečenica mogu poimeničiti i ponašati kao prave imenice.

Zaključak do kojeg se dolazi analizom padežnih sistema ova dva jezika, upućuje na činjenicu da čak i oni padeži koji naizgled imaju istu ili sličnu funkciju u oba jezika, poseduju različitu semantiku u mnogim svojim segmentima, koju treba naknadno savladati. Cilj rada je utvrđivanje načina za pravilno razumevanje turskog genitiva koji se ispoljava drugačije u odnosu na indoevropske jezike i iznalaženje postupka koji će omogućiti njegovo pravilno prevođenje na srpski, imajući u vidu sva specifična značenja i upotrebu koje ima u turskom jeziku.

Ključne reči: turski jezik, genitiv, genitivna veza, kontrastiranje, supstantiviranje.

Danijela Babić, Dorijan Hajdu, Zorica Kovačević

Grupa za skandinavistiku, Filološki fakultet, Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu

danijela.babic@fil.bg.ac.rs, dorijan.hajdu@fil.bg.ac.rs, zorica.kovacevic@fil.bg.ac.rs

PROBLEMATIKA TRANSKRIBOVANJA VLASTITIH IMENA SA ŠVEDSKOG NA SRPSKI JEZIK

Prilikom prevođenja sa švedskog na srpski jezik neretko se susrećemo sa brojnim dilemama u vezi s transkribovanjem švedskih vlastitih imena, uprkos tome što jasne smernice po ovom pitanju postoje. Onda kada se prenošenje vlastitih imena sa švedskog na srpski jezik praktično svodi na bazičnu transkripciju – kakav bi npr. bio slučaj kod toponima poput *Vänern*, *Skåne*, *Tjörn*, koji bi, u skladu sa pravilima transkripcije, u srpskom jeziku imali oblike *Venern*, *Skone*, *Ćern*, i eventualno bili propraćeni pojašnjavajućim zajedničkim imenicama „jezero“ odn. „pokrajina“ odn. „ostrvo“ – date smernice jednostavno je pratiti. Međutim, prilikom prevođenja sa švedskog jezika često se nalazimo u situacijama u kojima je uz transkripciju nužno razmišljati i o manjoj ili većoj adaptaciji švedskih vlastitih imena. U našem izlaganju osvrnućemo se na jedan broj takvih situacija, a pre svega na one situacije koje se tiču prenošenja složenih vlastitih imena koja zajedničku imenicu poput *sjö* („jezero“), *ö* („ostrvo“), *berg* („planina“), *torg* („trg“) i sl. sadrže kao drugi član složenice, te prenošenja vlastitih

imena kod kojih je nužno odstupiti od propisanih pravila transkripcije, bilo iz stilskih razloga, bilo iz razloga prilagođavanja gramatičkom sistemu srpskog jezika. Iako ćemo se u radu pretežno oslanjati na primere s kojima smo se susretali prilikom prevođenja beletristike, cilj nam je da rezultati ovog istraživanja svoju primenu nađu i izvan translatoških krugova, pre svega u sferama poput nastave jezika i izrade rečnika, ali i u oblastima poput praktične kartografije, jezika medija i slično.

Ključne reči: translatoologija, skandinavistička lingvistika, gramatika skandinavskih jezika, švedski jezik, transkripcija.

Monika Bala

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu
moniballa@gmail.com

DVOJEZIČNOST I IDENTITET JUŽNOBANATSKIH BUKOVINSKIH MAĐARA U VOJLOVICI, SKORENOVCU I IVANOVU

Predmet rada čine pripadnici etničke zajednice bukovinskih Mađara, potomaka doseljenika iz Erdelja i njihova upotreba jezika. Cilj rada je pokazati na koji je način jezik manjine u procesu stalne promene, koja se oseća između govornika starije i mlađe populacije. Govor prvih je arhaičan i tradicionalan, dok se govor drugih približava standardnom jeziku. Sekeljska zajednica sa svojim osobenim dijalektom okružena je većinskim jezikom i drugim manjinskim jezicima, te je podložna međujezičkim uticajima. Usled uticaja dominantnog standardnog jezika, većina govornika manjinskog jezika mlađeg naraštaja sve više usvaja korišćenje zvaničnog jezika, ne samo u javnoj sferi, već i među sobom u sferi privatnog života. U radu se govori o jednoj naizgled kontradiktornoj situaciji u kojoj sekeljski dijalekat bukovinskih Mađara opstaje pored velike vremensko-prostorne udaljenosti od matične zemlje i jezika. U pitanju je vreme od sto trideset godina, koje konzervira jezik predaka, dok se s druge strane, već i u ovakvoj homogenoj sredini bogatog kulturnog nasleđa, primećuje i ulazak u novo vreme koje donosi nove promene u jeziku. Rezultati istraživanja pokazali su da su jezik i etnicitet jedni od dominantnih markera identiteta, i da se etnički identitet ispoljava kroz mitove o Bukovini, zemlji predaka, kao i kroz iskaze o statusu pripadnika zajednice u pokrajini i njihovog jezika.

Ključne reči: dvojezičnost, etnički identitet, jezički stavovi, bukovinski Mađari, kvalitativno istraživanje.

Maurizio Barbi, Saša Moderc

Università di Belgrado
maurizio.barbi@fil.bg.ac.rs, smoderc@fil.bg.ac.rs

LA VOCE MAFIA NELLE EDIZIONI DELLO ZINGARELLI COMPRESSE TRA IL 1928 E IL 2015

Il presente contributo si pone l'obiettivo di analizzare la dimensione lessicografica della voce *mafia* all'interno delle edizioni del vocabolario Zingarelli comprese tra il 1928 e il 2015. Lo scopo che si intende raggiungere è individuare le accezioni e le sfumature di significato che questa voce ha sviluppato nell'arco temporale compreso tra la Quarta edizione dello Zingarelli (1928) e quella del 2015, prendendo in esame la Settima edizione del 1941, l'Ottava edizione del 1963, la Decima del 1970, l'Undicesima del 1983, la Dodicesima del 1994 (con le successive ristampe di quest'ultima edizione).

Il confronto delle definizioni lessicografiche presenti nelle edizioni citate dello Zingarelli e nelle loro ristampe mette in evidenza le revisioni di volta in volta apportate alla voce *mafia* e contribuisce a segnalare la nascita di varie nuove accezioni, interpretabili come veri e propri neologismi semantici. Questi neologismi (o, nella terminologia proposta da De Mauro, *neosemie*) costituiscono un fenomeno di ampliamento del lessico cui attualmente non viene prestata sufficiente attenzione, anche se essi costituiscono un significativo esempio di vitalità linguistica. Nel presente contributo, oltre a seguire lo sviluppo microdiacronico della voce *mafia* all'interno dello Zingarelli si coglie l'occasione per trattare, ove possibile, gli aspetti sociolinguistici e culturali legati a questa voce, i quali svolgono un ruolo importante nella formazione di neosemie.

Parole chiave: mafia, lessicologia, lessicografia, vocabolario, Zingarelli.

Annamaria Bene

Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Univerzitet u Novom Sadu
bene@uns.ac.rs

A HUNGARIAN LINGUICISM THAT INVOLVES MORE THAN MEETS THE EYE

The term “*nákolás*” refers to a distinct, common case of linguicism in Hungarian. It specifies a particular conditional ending of verbs which in the standard form violates the vowel harmony, more precisely the pervasive front/back harmony, but in the nonstandard form observes it. The first case is the *prescribed* correct and prestigious form, while the latter is the “incorrect”, stigmatized linguistic variant.

(1) én tanul-nák	(non-standard form)
I learn-3.sg.cond.def.	
I would learn (something)	
(2) én tanul-nék	(standard form)
I learn-1.sg.cond.indef.	
I would learn (something)	
(3) ők tanul-nák	(standard form)
they learn-3.pl.cond.def.	
they would learn (that)	

The Hungarian language cultivation movement branded this frequent linguistic behaviour long time ago as „plain”, and turned it into one of the most lucrative “incorrect” linguistic forms in present-day Hungarian. Additionally, since the standard language ideology, a.k.a. linguistic purism is very strong among Hungarians, it became the most famous case of intralingual discrimination too.

However, if we take some tools of modern (and not so modern) linguistics and analyze this language phenomenon by applying, for example, the Principle of Economy and the rules of Hungarian vowel harmony to the linguistic data we may arrive at a slightly provocative conclusion that this widely rejected behavior of the Hungarian language is in fact the proper behaviour.

Key words: Hungarian, linguicism, conditional, vowel harmony, economy.

Radmila Bodrič

Odsek za anglistiku, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
radmila.bodric@ff.uns.ac.rs

PSIHOLOŠKI ASPEKTI MOTIVACIJE I VREDNOVANJA UČENIKA ENGLESKOG KAO STRANOG JEZIKA U OSNOVNIM ŠKOLAMA

Stavovi učenika osnovnoškolskog uzrasta prema učenju stranog jezika veoma su značajni jer mogu da utiču na njihovu želju i motivaciju za učenje, kao i na uspešan ishod učenja. Vrednovanje kao neodvojiv deo učenja stranog jezika treba da pruži kako učenicima, tako i nastavnicima sveobuhvatan uvid u sposobnosti učenika, njihovo napredovanje i postignuća, istovremeno podstičući pozitivnu atmosferu u učionici i motivaciju za učenje stranog jezika.

Stavovi učenika osnovnoškolskog uzrasta prema vrednovanju nisu sistematski ispitivani. Međutim, oni značajno utiču na proces i ishode vrednovanja. Kako bi postupak vrednovanja imao pozitivan uticaj na učenje i podučavanje stranog jezika, treba da se izvodi pravilno i da izaziva što manje stresa. Takav postupak treba da služi kao pokazatelj mere u kojoj su učenici savladali materiju u datom periodu, kao i da im pruži podsticaj da istraju u učenju stranog jezika.

Cilj rada je da ispita mišljenje učenika osnovnoškolskog uzrasta o uticaju formalnog vrednovanja na njihovu motivaciju za učenjem engleskog kao stranog jezika. Pokušaćemo da ispitamo efikasnost postojećih oblika vrednovanja na motivaciju učenika. U tu svrhu smo izvršili kvantitativno istraživanje pomoću upitnika koji sadrži 22 pitanja zatvorenog tipa o vezi između motivacije i vrednovanja. Očekuje se da će učenici pokazati visok stepen motivacije za učenje engleskog jezika, i da će smatrati različite postupke vrednovanja kao značajan faktor koji ih motiviše.

Ključne reči: vrednovanje, osnovnoškolski uzrast, motivacija, engleski kao strani jezik, kvantitativno istraživanje.

Милица Божић

Катедра за српски језик са јужнословенским језицима, Филолошки факултет, Универзитет у Београду
milica.bozic91@gmail.com

ЛЕКСИКОГРАФСКА ОБРАДА ВИШЕЗНАЧНОГ ГЛАГОЛА БЕЖАТИ У РЕЧНИКУ СРПскоГА ЈЕЗИКА

У раду се посматрају примењени лексикографски поступци у обради глагола *бежати* у речницима савременог српског језика (у Речнику САНУ, у шестотомном Речнику МС, и једнотомном Речнику МС) са фокусом на решењима у *Речнику српскога језика*. Предмет рада представља одредница полисемичног глагола *бежати*: структура и организација речничког чланка, идентификација и распоред значења. Компаративном методом подробније су посматрани: граматичка идентификација лексеме, дефиниције примарног значења у сва три речника као и диференцијација значења. Пошто је *Речник српскога језика* првобитно замишљен као скраћена верзија шестотомног *Речника српскохрватскога књижевног језика* Матице српске, уочавају се извесне сличности, али и разлике у лексикографском поступку у обради посматраног глагола, имајући у виду време које је протекло између објављивања речника и почетних концепција у њиховој изради. С обзиром на повезаност речника који настају у оквиру Београдске лексикографске школе (тезаурусни Речник САНУ, речник средњег обима: шестотомни Речник МС и Једнотомник), чини се да однос дефиниција и значења глагола *бежати* у овим речницима упућује на то да је било неопходно да прође време да се одређено лексикографско решење покаже као јасније и

потпуније. На основу аналитичког корпуса, пре свега системских података и дефиниција, испитивање иде ка резултату да је *Речник српскога језика* представљао могућност да се неки елементи у лексикографском поступку боље и прецизније сагледају и примене него у шестотомном Речнику МС (односно у Речнику САНУ).

Кључне речи: лексикографија, лексикологија, *бежати*, *Речник српскога језика*.

Бојана Будимир

Филолошки факултет, Универзитет у Београду
boj.budimir@gmail.com

ПРЕНОШЕЊЕ КУЛТУРНОСПЕЦИФИЧНИХ ЕЛЕМЕНАТА У ТУРИСТИЧКИМ ТЕКСТОВИМА НА ПРИМЕРУ НАРАТИВНИХ САДРЖАЈА О ЗЕМЉАМА БЕНЕЛУКСА

Данас је туризам једна од најбрже растућих грана економије. Непрестани раст броја туриста прати и појава све већег броја брошура, путописа и осталих текстова у којима се нуде најразноврснија туристичка одређишта. Будући да је један од циљева ових текстова да потенцијалне туристе упознају с одређеном дестинацијом, њихов неизоставан део чине културноспецифични елементи (КСЕ). КСЕ представљају предмете и појаве својствене једној култури, док су у другој непознате или имају другачију функцију и значење. Због тога је преношење КСЕ из једног језика у други отежано и захтева примену различитих техника.

Циљ овог рада је да се испита на који начин се преносе културноспецифични елементи у туристичким текстовима и то на основу анализе наративних садржаја о земљама Бенелукса. При томе ћемо анализирати текстове на званичним сајтовима српских туристичких агенција, затим у часописима о туризму на интернету, као и у путописним блоговима. Између осталог, покушаћемо да одговоримо на следећа питања: У којој мери су КСЕ заступљени у туристичким текстовима о земљама Бенелукса? Које информације се задржавају, а које губе приликом преношења КСЕ? Да ли постоје разлике у начину на који се КСЕ третирају у наративним садржајима туристичких агенција, у часописима и блоговима?

С обзиром на то да су односи између Србије и поменутих земаља слабијег интензитета, као и то да је језичка ситуација у тим земљама недовољно позната у Србији, очекујемо да ће се анализом открити недоследности у преношењу КСЕ. Стога се надамо да ће ово истраживање пружити смернице за третирање КСЕ из ових култура у будућности.

Кључне речи: културноспецифични елементи, преношење, туристички текстови, земље Бенелукса, холандски језик.

Vesna Bulatović

University of Montenegro
vesnabu@ac.me

GRAMMATICAL GENDER AND THE SELECTION OF COLLOCATES

The presentation will report the results of an investigation that looks at the impact of grammatical gender on the selection of collocates by speakers whose mother tongue is Serbian, a language with grammatical gender. Previous studies have mainly been concerned with the impact of grammatical gender on bilinguals. They have

shown that speakers tend to categorize objects as either masculine or feminine according to the grammatical gender of nouns. This study analyses the material obtained from monolinguals only. Two experiments were conducted for this purpose. In the first one, the interviewees were asked to attach collocates to a series of near-synonyms expressing concrete notions. The pairs of near synonyms were one of masculine and the other of feminine grammatical gender. Individual synonyms were mixed up, i.e. they were not presented as pairs to the interviewee. In the second experiment, the interviewees were asked to do the same with a series of near-synonyms expressing abstract notions that again were of different grammatical gender. The objective is two-fold: first, to see whether the selection of adjectives serving as secondary collocates to the nouns was arbitrary or whether it was affected by the grammatical gender of the primary collocates. The second objective is to see whether the selection depended on the notions that the nouns expressed. The results are not yet obtained as this investigation is still underway at the time of submission of this abstract.

Key words: grammatical gender, collocates, near synonyms.

Barbara Buršić - Giudici

Filozofski fakultet, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

bbursic@unipu.hr

L'ISTRIOTO IERI, OGGI E DOMANI UNA LINGUA MINORITARIA E IN VIA DI ESTINZIONE

L'istrioto significa *romanzo indigeno* dell'Istria e rappresenta l'unico idioma autoctono del territorio istriano. Esso conferma la presenza di uno strato latino in Istria conservatosi in situ fino ai giorni nostri.

Nel nostro saggio parleremo dell'istrioto di Sissano, piccolo paese vicino a Pola. L'istrioto si parla anche a Rovigno, Valle, Dignano, Gallesano e Fasana. Le parlate sono differenti tra loro, ognuna con delle caratteristiche proprie. Tutte derivano da un idioma che era una volta unitario (dal IV al IX secolo) e che veniva parlato in tutta la penisola istriana.

Il dialetto istrioto di Sissano è in via di estinzione e perciò va tutelato. Una delle cause della progressiva „agonia“ del sissanese è la quadruplica pressione linguistica esercitata dai due dialetti predominanti: l'istoveneto ed il ciacavo, nonché dalle due lingue ivi presenti – l'italiano e il croato. Questo è l'ultimo momento per salvare la parlata sissanese. Ciò che resta del dialetto va registrato e sistematicamente classificato prima che scompaia definitivamente.

Ključne riječi: Istria, istrioto, lingua in via di estinzione, dialettologia.

Klara Buršić-Matijašić

Filozofski fakultet, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

kbursic@unipu.hr

KULTURNI KONTAKTI NA SJEVERNOM JADRANU

Sjeverni Jadran je zanimljivo područje susreta i kontakata. Na temelju materijala s istraživanja nalazišta Monte Ricco kraj Vrsara (Istra, Hrvatska) izolirani su primjerci keramičkih ulomaka različitih provenijenca koji govore o importu ali i domaćoj proizvodnji na temelju stranih predložaka. Pored tzv. venetske keramike i keramike tipa *Campana B*, zanimljiv primjer predstavlja ulomak vrata posude s urezanim grčkim natpisom (ΦΙΛΗΜ[ΩΝ = Φιλήμων = Philemon).

Venetska keramika naziv je za keramiku sive boje koja se javlja u Istri u razdoblju od kraja 4. st. do sredine 1. st. pr. Kr. Predmeti načinjeni od takve vrste keramike služili su za pripremu i konzumiranje jela čime upotpunjuju sliku svakodnevnog života lokalnog stanovništva. Venetska keramika s lokaliteta Monte Ricco kraj Vrsara potvrđuje kontinuitet naseljenosti ovog područja kao i kontakte Histra sa stanovništvom Padske nizine, odnosno venetskog prostora.

Keramika tipa *Campana B* – izvor proizvodnje je u Etruriji, a nastaje na tradiciji starije *Campane A*, koja se u III st. pr. Kr. Proizvodila se u Kampaniji (odatle naziv) ali izvorište tipa je na Siciliji gdje nastaje kao imitacija grčkih slikanih vaza. *Campana B* rasprostranjena je najviše na zapadnom Sredozemlju, gdje putuje kao “parazitski” dio broskog tereta uz amfore s vinom. U Istru dolazi vjerojatno iz sjeverne Italije, također brodovima, a za histarsko je stanovništvo mogla predstavljati luksuznu robu.

Ključne riječi: Sjeverni Jadran, grčki natpis, Venetska keramika, *Campana B*.

Nevena Ceković

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
n.cekovic@fil.bg.ac.rs

ODNOS FORMI I FUNKCIJA DISKURSNIH MARKERA I NIVOVA ZNANJA U USVAJANJU ITALIJANSKOG KAO L2

Od sedamdesetih godina XX veka diskursni markeri (DM) nalaze se u žiži sve intenzivnijih lingvističkih proučavanja, koja, međutim, još nisu urodila definitivnim odgovorima na pitanja kada se DM usvajaju i kako ih podučavati. Stoga je cilj ovog preglednog rada da prikaže sadržaj i rezultate relevantnih glotodidaktičkih istraživanja o usvajanju DM u italijanskom kao L2/LS i on počiva na otkriću da, uprkos tome što se još u pionirskim radovima na ovom polju ukazuje na potrebu za izradom inventara DM zastupljenih u međujeziku – takav inventar do danas nije sačinjen. Imajući to u vidu, nastojaćemo da na osnovu analizirane literature otkrijemo potencijalni repertoar DM u međujeziku i da ustanovimo postoji li korelacija između formi i funkcija DM, s jedne, i određenih nivoa komunikativne kompetencije učenika (inicijalni, srednji i napredni), s druge strane.

Pokušaj da rekonstruišemo nalaze odabranih autora potvrdiće, između ostalog, hipotezu da se DM javljaju već u ranim stadijumima usvajanja L2, zatim hipotezu o odsustvu korelacije između nivoa kompetencije i prisustva DM (markeri se javljaju u svim fazama usvajanja), kao i hipotezu o postojanju korelacije između datog nivoa pragmatičko-diskursne kompetencije učenika i određenog tipa DM (za razliku od učenika na nižim nivoima kompetencije, oni na višem nivou koriste znatno više leksikalizovanih markera i veći broj složenijih leksičkih izraza u funkciji DM). Na kraju, na osnovu analizirane literature iznećemo i svoju tvrdnju o odsustvu korelacije između funkcionalnih vrednosti DM i datih nivoa kompetencije, budući da su sve utvrđene funkcije zastupljene na svakom od pojedinačnih stadijuma usvajanja.

Ključne reči: diskursni markeri, italijanski kao L2, pragmatičko-diskursna kompetencija.

Вања Цветковић

Филозофски факултет у Нишу
vanja.cvetkovic@gmail.com

ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ У ДАУДОВОМ РОМАНУ *МЕРСО*, *КОНТРА-ИСТРАГА*

Полазећи од интертекстуалности као појма који у науку о књижевности шездесетих година прошлог века прва уводи Јулија Кристева, а потом се ослањајући на теоријски списак критеријума интертекстуалности који предлаже Манфред Пфистер, овај рад ће настојати да одреди све интертекстуалне форме и технике преко којих роман Камела Дауда (Kamel Daoud) *Мерсо, контра-истрага* (*Meursault, contre-enquête*, 2014) кореспондира са другим књижевним делима. Иако је веза са *Странцем* (*L'Étranger*, 1942) очљива већ од самог алузивног наслова, покушаћемо да покажемо како Дауд реферира и на остала Камијева (Albert Camus) дела, тако успостављајући општији дијалог са нобеловцем у који уписује алжирско питање као кључно. На тај начин ћемо компаративном анализом, уз осврте на друштвено-политички и историјски контекст, потражити разлоге зашто је Дауд спровео контра-истрагу која се, преко сукоба између два поменуто романа, алузијама на друга Камијева дела издиже на сукоб два писца, а онда уписивањем алжирског питања прераста и на национални ниво, као сукоб између Француза-колонијалца и колонизованих Алжираца. Међутим, додатним интертекстуалним односима са Дефоовим (Daniel Defoe) романом *Робинзон Крусо* (*Robinson Crusoe*, 1719), Дауд поменутом сукобу даје општији карактер, подижући га чак на сукоб беле и црне расе. Зато ћемо у овом раду настојати да одредимо у којој мери се интертекстуалност код Дауда користи као средство за покретање алжирског питања и како преко додатних референци на друга дела ово питање прераста француско-алжирски оквир, али и на који начин алжирски аутор својим романом утиче на досадашњу рецепцију дела на која се односи, пре свега на Камијевог *Странца*, а онда и на Дефоовог *Робинзона Крусоа*.

Кључне речи: интертекстуалност, алжирско питање, Дауд, Ками, Дефо.

Nermina Čengić

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
nermina.cengic@ff.unsa.ba

О UPOTREBI UZVIKA U ITALIJANSKOM JEZIKU

Uzvik je nepromjenljiva vrsta riječi koja se u italijanskom jeziku (naročito u razgovornom jeziku) koristi za izražavanje raznih vrsta duševnog stanja (radost, bol, ljutnja, strah, gađenje, divljenje i mnoge druge). Osim ove vrste upotrebe, uzvicima se mogu iskazati i razne vrste naređenja, pozdrava, poziva i sl.

U većini priručnika uzvici se u italijanskom jeziku dijele u sljedeće tri grupe: primarni uzvici, sekundarni uzvici i uzvični izrazi. Oblici svake od navedenih vrsta uzvika su veoma raznovrsni i višefunkcionalni i, zbog takvih osobina, zanimljivi za detaljniju analizu.

Budući da je uzvicima posvećen veoma mali prostor u pregledima gramatičkih kategorija italijanskog jezičkog sistema, u ovom će se istraživanju s malo više pažnje posmatrati i analizirati oblici i upotrebna vrijednost uzvika i uzvičnih izraza. Naime, kontrastivnom analizom romana Ive Andrića *Prokleta avlija* (Andrićev je roman zanimljiv zbog toga što autor koristi govornu leksiku u kojoj je najviše zastupljena kategorija uzvika) i interpretacije na italijanski jezik Andrićevog romana (prijevod je uradio Lionello Costantini) nastojat će se uočiti sličnosti i razlike u upotrebi uzvika u italijanskom i bosanskom jeziku.

Zbog činjenice da se problem upotrebe oblika uzvika i uzvičnih izraza u italijanskom jeziku nedovoljno tretira u gramatikama i lingvističkim priručnicima, rezultati ovog istraživanja bi mogli poslužiti kao osnova za neka buduća istraživanja iz ove oblasti.

Кljučне riječi: uzvici (primarni i sekundarni), uzvični izrazi.

Мladen Ćirić

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, student doktorskih studija
mladenciric84@gmail.com

LEKSIČKO POZAJMLJIVANJE IZMEĐU SRPSKOG I PORTUGALSKOG JEZIKA

Predmet ovog istraživanja jesu leksičke pozajmljenice iz portugalskog jezika u srpskom (luzizmi) i leksičke pozajmljenice iz srpskog jezika u portugalskom (srbizmi). U poređenju sa pozajmljenicama iz drugih jezika, broj luzizama u srpskom nije velik. Još je manje leksema srpskog porekla u portugalskom. Odsustvo neposrednih kontakata govornikâ ovih dvaju jezika tokom većeg dela istorije doprinelo je ovakvoj leksičkoj situaciji. Poslednjih decenija, međutim, usled većih migracija stanovništva i kulturne razmene, ostvaruju se neposredniji kontakti između srpskog i portugalskog, tako da se pojavljuju i novi primeri leksičkog pozajmljivanja između ova dva jezika. Građu za ovo istraživanje čini i stariji leksički sloj pozajmljenica, koje su dosad dokumentovane u rečnicima i dobrim delom analizirane u leksikološkim istraživanjima, ali i noviji sloj, zabeležen poslednjih godina. Cilj istraživanja je da se odredi način i stepen adaptacije luzizama u srpskom, odnosno srbizama u portugalskom, da se opiše kojim sferama pripadaju i u kojim se registrima koriste, kao i da se identifikuju mogući sociolingvistički razlozi za njihovo pozajmljivanje. Analizi se pristupa iz perspektive kontaktne lingvistike i sociolingvistike. Rezultati ukazuju na to da je adaptacija luzizama u srpskom i srbizama u portugalskom na različitim nivoima, da su u pitanju najčešće imenice koje označavaju specifične pojmove iz prirode ili kulture, dok je upotreba pojedinih pozajmljenica ograničena na određene delatne zajednice i njihove registre. Konstatuje se, takođe, da su primeri novijih luzizama u srpskom dinamičniji od dosad opštepoznatih pozajmljenica portugalskog porekla, da se mogu ponašati kao različite vrste reči i da postoje kolebanja govornikâ u slučaju njihove adaptacije.

Кljučне reči: kontaktna lingvistika, leksičko pozajmljivanje, srpski jezik, portugalski jezik.

Милорад Дешић

Филолошки факултет, Београд
milorad.desic@gmail.com

СИЛАЗНИ АКЦЕНТИ НА НЕПОЧЕТНИМ СЛОГОВИМА РИЈЕЧИ У СРПСКОМ КЊИЖЕВНОМ ЈЕЗИКУ

Једно од основних правила српског акценатског стандарда јесте да силазни акценти стоје само на почетним слоговима ријечи. Због тога се акценти у примјерима: *коэффицијџнт, командџнт; антифашистичкџ, интелигџнтан, алумџнијум, аудџција, Аустрџлија, инвестџција, радијџтор* сматрају нестандартним па се препоручује да се мјесто силазних акцената на крајњим и унутрашњим слоговима изговарају узлазни, помјерени за један слог ка почетку ријечи или остају на истом унутрашњем слогу: *коэффициџнт, комџндант; антифашистичкџ, интелигџнтан, алџмџнијум, аудџција, Аџстрџлија, инвестџција, радиџџтор*. Наши лингвисти траже да се ово правило примјењује и

на домаће сложенице, да се умјесто уобичајеног *пољопрѣвѣда, купопрѣдаја, самопрѣва* обавезно говори *пољкпрѣвѣда/пољопрѣвѣда, купкпрѣдаја/купопрѣдаја, самкупрѣва/самопрѣва*. Међутим, у стварности се догађа нешто сасвим друго. Није случајно што се још у Вуковом Рјечнику налазе сложенице и узвици са силазним акцентима ван првог слога: *богобѣјѣзан, злонѣјѣлѣња, јѣдинодѣшно, очевѣднѣ, очѣглѣднѣ, пѣвобрѣтучѣд, ранорѣнилац, својевѣјљно; извѣх, повѣх, насрѣд, посрѣд, усрѣд; идиѣдѣ, отѣдѣ*. Остављајући узвике по страни, због њиховог специфичног изговора, запажамо давнашњу тенденцију у српском језику да у сложеницама други дио чува свој акценат, чак и онда кад је силазни. Овдје није толико битан мали број примјера (може се наћи још понеки) колико њихова структура. Важно је истаћи да у данашњем српском језику има далеко више сложеница него у Вуково вријеме. Самим тиме повећан је и број домаћих и страних ријечи са силазним акцентима на првом слогу другог дијела сложеница, али и на слогу који долази иза префикса или префиксоида. Из мноштва потврда наводимо само један дио: *Аустроугарскѣ, вѣликосѣбин, вишестрѣначкѣ, југозѣпад, југоѣсток, кудикѣмо, многонѣштосѣнѣ, опитенѣјзнѣт, пољопрѣвѣда, самопрѣва; биохѣмѣја, ванстрѣначкѣ, вѣцекѣнзул, аутосѣобраћѣјнѣ, екстрѣдѣјбѣт, електрѣпрѣвѣда, интѣрѣктѣван, мѣкротѣлѣснѣ, мултинѣнционѣлан, прѣтивѣстѣван, радиѣктѣван, суперѣсла, термѣокумулѣцикнѣ, ѣлтраѣлѣбѣчѣстѣлѣ*. Акценте у оваквим ријечима треба прихватити као стандардне, због велике распрострањености и зато што их све више, иако недоследно, биљеже и наши рјечници. А у другим категоријама страних ријечи морамо и даље настојати да се силазни акценти не изговарају на непочетним слоговима ријечи.

Кључне ријечи: акценат, стандард, сложеница, префикс, префиксоид.

Mirjana J. Dišević

Beogradska poslovna škola – Visoka škola strukovnih studija
mirjanagogic@gmail.com

RODNA (NE)OSETLJIVOST DISKURSA UDŽBENIKA MATERNJEG JEZIKA ZA OSNOVNU ŠKOLU KAO ODRAZ IDEOLOGIJE DRUŠTVA – KOMPARATIVNA ANALIZA SRBIJE I CRNE GORE

Osnovno školsko obrazovanje igra izuzetno važnu ulogu u formiranju ličnosti pojedinca/ke, a rodni normativi koji se postavljaju pred decu ovog uzrasta čine jedan od važnijih elemenata u procesu formiranja rodnoг identiteta i ideologije pojedinca/ke. Kada govorimo o rodnoj ravnopravnosti, možemo reći da se aktuelni sistem vrednosti jednog društva, odnosno njegove vladajuće ideologije, ogleda u rodnoj (ne)osetljivosti sadrжаja školskih udžbenika. U vezi s tim, postojanje skrivenog kurikuluma kojim se učenicima/ama prenose skriveni vrednosni stavovi i obrasci ponašanja koji za posledicu imaju stvaranje rodniх stereotipa – predmet je mnogobrojnih истраживања u свету i kod нас. U ovom radu nastojimo da putem rodno osetljive анализе дискурса, квалитативном социолингвистичком методом, одговоримо на питање да ли се и на који начин кроз удѣбенике матерног језика за основне школе утиче на стварање родних стереотипа код ученика/ца, те какви се културни модели и обрасци понашања преносе на млађе генерације. Поређимо удѣбенике Србије и Црне Горе, јер као одскора две независне државе које заузимају различит приступ родно осетljivoј језичкој политици и језичком планирању (прва тзв. приступ одоздо нагоре, а друга тзв. приступ од врха надолe) имају удѣбенике који чине идеалан корпус за компаративну анализу родно осетljivoг садржаја у циљу идентификовања традиционалне или егалитарне језичке и родне идеологије, која се кроз скривени kurikulum преноси на ученике/це и представља заправо одраз целог друштва. Очекујемо да резултати покажу да се патријархални културни модел, дубоко укорењен у оба ова друштва, преноси кроз различите стереотипне приказе мушкарца и жена, али да је антидискриминаторна језичка пракса ипак заступљенија у црногорском политичком и образовном систему, што значи и већи помак ка родној рavnopravnosti.

Кључне речи: родна идеологија, родна равноправност у друштву, skriveni kurikulum, родно осетљиве језичке политике, родни стереотипи у удџбеницима.

Дина Дмитровић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
dina_dotlic@hotmail.com

STRATEGY INSTRUCTION AND ITS EFFECTIVENESS IN BUILDING GRAMMAR COMPETENCE IN MODERN GREEK AS A FOREIGN LANGUAGE

In an era of communicative approaches and methodologies (Little, Devitt, & Singleton 1989) where formal instruction is vigorously denounced due to the influence of many contemporary researchers (Oxford 1990; Ellis 1997, 2005), the case of grammar teaching is being reexamined. Although the objectives of grammar teaching in Second Language Acquisition (SLA) varied at different times and circumstances, all teaching methods have one thing in common, and that is the indispensability of this field. The purpose of this paper is to investigate firstly, the role of explicit grammatical information presented in a descriptive manner, secondly, the role of information provided as a set of instructions guiding the learner to native-like L2 competence, and, lastly, an attempt is made to specify any difference between these two. The paper explores a) the principles that underlie each approach, b) the nature and form of the information and c) the implications in terms of learning strategies and the adequacy of teaching materials. The argumentation is also based on the evaluation of a number of first-year students whose L1 is Serbian, studying Modern Greek Language and Literature at the Faculty of Philology of the University of Belgrade. In particular, their competence in grammar is examined in their effort to reach an A2 level, according to CEFR. Overall, the paper focuses on how grammar is embraced and exemplified in class and how central it is in the syllabus, as well.

Key words: grammar, competence, teaching, strategy, SLA.

Рајна Драгићевић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
rajna.dragicevic@fil.bg.ac.rs

НЕКЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ У ТВОРБИ РЕЧИ У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У саопштењу ће се представити резултати истраживања употребе неких префиксоида и суфиксоида у српском језику. Полази се од претпоставке да се промене у творбеном систему српског језика прво уочавају у употреби ових творбених форманата. Део истраживања заснива се на два корпуса свих бројева *Политике* из 2005. и 2015. године. Анализиране су промене у употреби афиксоида у протеклих десет година. Други део истраживања је заснован на грађи из електронског корпуса СрпКор, који је послужио као основа за анализу употребе афиксоида у различитим функционалним стилевима, а трећи део истраживања заснива се на грађи из радова слависта који су описали употребу афиксоида у различитим словенским језицима, па се на основу тог материјала анализирају сличности и разлике у употреби афиксоида у српском језику у односу на друге словенске језике.

Кључне речи: творба речи, афиксоиди, савремени српски језик, словенски језици.

Јасмина Дражић

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
jasmina@ff.uns.ac.rs

НОВЕ КОЛОКАЦИЈЕ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВЕНОМ И КУЛТУРНОМ КОНТЕКСТУ

Циљ рада јесте испитивање новонасталих синтагматских лексичких спојева (колокација) као језичког одраза савремених друштвених и културних токова и потребе да се номинују вањјезички ентитети у различитим доменима актуелног времена – политика, економија, информационе технологије, забава и сл. (нпр. *непрежаљене рате, мобилни новчаник, интелигентна кућа, дигитална зрелост; вековне поплаве; деветнаестовековни писци* и сл.). Циљ истраживања јесте утврђивање семантичког померања лексичког конституента синтагматског споја, његова жанровска / дискурсна функција и језичкостилска вредност. Идентификовани примери, забележени у дневној штампи, телевизијским прилозима информативног и забавног карактера, груписаће се у тематска поља и сагледаће се домени вањјезичке стварности у оквиру којих постоји оправдана или неоправдана потреба да се именују нови ентитети или преименују постојеће појаве у складу с тенденцијама савременог друштва.

Кључне речи: колокација, нови спојеви, семантика, друштво, култура.

Ana Dorđević

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
avlaisavljevic@gmail.com

KULTUROLOŠKA USLOVLJENOST PEDAGOŠKIH UVERENJA: NASTAVNICI STRANIH JEZIKA U SRBIJI I VELIKOJ BRITANIJ

U izlaganju će biti predstavljeni rezultati istraživanja koje je za cilj imalo da utvrdi kulturološku uslovljenost pedagoških uverenja poređenjem stavova budućih i aktivnih nastavnika stranih jezika u Srbiji i Velikoj Britaniji u vezi sa nastavom gramatike, ispravljanjem grešaka, ulogama nastavnika i učenika, radom u grupi i u paru i potrebama učenika. U prvom, kvantitativnom delu istraživanja učešće je uzelo 112 ispitanika: 35 aktivnih i 42 buduća nastavnika engleskog jezika iz Srbije, 17 britanskih nastavnika stranih jezika i 18 studenata iste nacionalnosti koji se za ovaj poziv obučavaju. Ispitani su i delovanje i međuzavisnost više faktora koji su takođe kulturološki uslovljeni kao što su ukupno vreme provedeno u ciljnoj kulturi, tipičan broj učenika u odeljenjima kojima nastavnici predaju, uverenja o odnosu roditelja i dece, percepcija nastave stranih jezika koju su pohađali tokom predinicijalnog školovanja, percepcija programske orijentacije inicijalnog obrazovanja i obuke, samopouzdanje po pitanju sopstvene gramatičke instrukcije, upotrebe i podučavanja gramatičkih termina i usmene produkcije na ciljnom jeziku. Četiri studije slučaja u drugom delu istraživanja ukazala su na dodatne kulturološke sličnosti i razlike.

Statističkom analizom podataka ustanovljen je značajan glavni efekat nacionalnosti na većinu ispitivanih pedagoških stavova. Uverenja srpskih budućih i aktivnih nastavnika o skoro svim elementima nastave očekivano su se pokazala kao tradicionalnija u odnosu na britanske kolege, a od ovog obrasca odudaraju samo stavovi prema gramatici, što je objašnjeno uticajem različitog dominantnog profesionalnog diskursa u dve kulture. Korelacionom analizom utvrđene su veze između više ispitivanih uverenja, percepcija i faktora.

Кључне речи: педагошка уverenja, настава страних језика, културолошке разлике.

Dragana Đorđević

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
dragana.djordjevic@fil.bg.ac.rs

LEKSIČKE GREŠKE U PREVODIMA STUDENATA ARAPSKOG JEZIKA KAO STRANOG

Cilj ovog istraživanja je da popiše, klasifikuje, opiše i analizira najčešće leksičke greške zabeležene u radovima studenata arapskog jezika kao stranog. Ovo kvalitativno istraživanje smo sprovedeli na studentskim zadacima nastalim tokom školskih godina 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017. u okviru obaveznog predmeta Veština prevođenja – arabistika koji se pohađa na trećoj godini studija arapskog, traje jedan semestar (15 nedelja), dva časa nedeljno. S obzirom na to da većina studenata počinju da uče arapski na univerzitetskom nivou kao apsolutni početnici, analitički uvid u najčešće greške koje prave prilikom školskog prevođenja sa arapskog na srpski pomoći će boljem razumevanju njihovih prevodilačkih, ali i ukupnih jezičkih kompetencija na tom nivou, kao što treba da doprinese unapređenju nastave prevođenja sa arapskog na srpski na univerzitetskom nivou.

Neke od najčešćih grešaka koje proučavani korpus beleži obuhvataju: pogrešan odabir značenja u datom kontekstu, stvaranje lažnih parova, pogrešno prepoznavanje imena, naziva i titula, neprepoznavanje gramatičke upotrebe date lekseme, neprepoznavanje registra, praznine u enciklopedijskom znanju i druge greške. Tri su glavna razloga za pojavu ovih grešaka i drugih grešaka sličnog tipa: manjak jezičke kompetencije (pretežno za arapski jezik); manjak leksikografske kompetencije; manjak prevodilačke kompetencije. Navedeni razlozi se nikako međusobno ne isključuju. Naprotiv, često se njihov splet nameće kao glavni uzročnik uočenih grešaka.

Ključne reči: leksičke greške, arapski jezik, prevođenje, školsko prevođenje, analiza grešaka.

Selma Đuliman, Amira Sadiković

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu
selma.djuliman@gmail.com, amira.s@bih.net.ba

KONCEPTUALNA METAFORA U PREVODU ROMANA *UHODE* DERVIŠA SUŠIĆA

Uhode jesu roman u kojem je Sušić složenim pripovjedačkim postupcima ispričavao historiju Bosne kroz stvarne i fiktivne izvještaje uhoda, jer je za Sušića Bosna zemlja na razmeđu svjetova, zato uvijek izložena opasnostima sa svih strana. Sušić prikazuje širok opseg historijskih zbivanja u ovom romanu i to tako što koristi različite oblike pripovijedanja. Pisma i arhivski zapisi, kao i različiti vidovi naracije – jesu elementi kojima se postiže koherentna cjelina. Zbog specifičnosti jezika roman se dugo smatrao „neprevodivim”, no prevod je objavljen 2017. godine (u izdanju ANUBiH).

Ovaj rad analizira izvornik i prevod romana *Uhode*, a zanima nas sljedeće:

Na koji se način ovaj stilski izuzetno bogat roman realizira u prevodu na engleski jezik, a pri tome mislimo na specifičan leksički izbor i prevodilačke strategije. U tom smislu, namjera nam je prepoznati i analizirati konceptualne metafore u prevodu i u izvorniku i dati komentar na mogućnosti (i ograničenja) koja diktiraju kulturološki specifične reference.

Pri analizi usvajamo osnovnu klasifikaciju konceptualne metafore koju su uspostavili Mark Johnson i George Lakoff, ali ćemo se svakako osvrnuti i na Zoltána Kövecsesa kada razmatramo ostvarivost prevoda metafore jednog kulturološki specifičnog romana.

Roman *Uhode* Derviša Sušića, u svojih pet pripovijetki, tematski i idejno konzistentnih, povezanih u cjelinu modernističkog romana, svakako je vrijedan (i) naše prevodilačke i(li) lingvističke pažnje.

Ključne riječi: Derviš Sušić, *Uhode*, prevod, konceptualna metafora, prevodilačke strategije

Ivana Đurić Paunović

University of Novi Sad

ivana.djuric.paunovic@ff.uns.ac.rs

AGING AGAINST CULTURE IN CONTEMPORARY AMERICAN SHORT STORY

Starting from the two opposing premises – that aging is shaped by culture rather than biology and that we all age in our individual bodies, the paper will examine aging and old age as cultural constructs that generate stereotypical images of this phase in human life (“from the smiling old dear to the grumbling curmudgeon”, as it was concisely put by P. Lively). It will also look at such representations of aging in literature which defy these stereotypes, showing that, among other things, the “multiple spectrums of age” (Cole, 1992) have to be taken into account. The aim of the analysis of short fictions, ranging from short stories to flash fictions, written by three contemporary American authors, Lydia Davis, Lorrie Moore and Joy Williams, is to show how literature can be a powerful means in deconstruction of the culturally imposed norms that neglect idiosyncrasies and complexities of human existence. The paper will also tackle the issue of responsibility of fiction for the uniform perception of aging and old age in media, arts or popular culture. The relevance of the topic is confirmed by the fact that, although a shifting category, age is of no less importance for our identity than race, gender or class.

Key words: aging studies, old age, culture, short story, American literature

Vladimir Đurić

Departman za francuski jezik i književnost, Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu

vladimir.djuric@filfak.ni.ac.rs

LE GRAND DÉFI POÉTIQUE: LA POÉSIE PURE DE STÉPHANE MALLARMÉ

Dans cet article nous allons suivre l'évolution poétique de Stéphane Mallarmé dont la poésie représente une des entreprises les plus osées dans l'histoire de la littérature. Notre but sera d'envisager la profondeur et la complexité de son procédé poétique tout en indiquant les limites de la « poésie pure » ainsi conçue. Ce faisant, nous allons nous référer à la fois aux écrits théoriques de Mallarmé et à sa poésie qui les illustre.

Du mot « en état brut » qui *dit* quelque chose, à la « poésie » pure qui se taît, Mallarmé monte en grade au fur et à mesure, en envaissant toutes les entraves héritées de la tradition : la banalité et la matérialité des mots et des choses, l'implication haïssable du poète, l'érotisme cru, l'idéalisme insatisfaisant (sa quête de l'absolu, de l'azur). Par ses deux symboles bien connus, celui de Faune qui incarne le Désir inassouvi et celui d'Hérodiade qui est le Désir vaincu, Mallarmé nous montre en images son *credo* poétique : abolir la matière. En outre, Mallarmé dépasse les anciennes formes de spiritualité (Dieu, âme, essence, transcendance etc) pour céder une initiative absolue aux mots, à savoir aux effets et aux reflets que les mots seuls produisent dans leur univers autoréférentiel, car le langage poétique possède cette dimension *en soi* qui surplombe la dimension allégorique ou morale (les mots « s'allument de reflets réciproques »). Cette autonomie verbale exige un langage mystérieux et hermétique et c'est pourquoi Mallarmé pratique l'art de suggestion en exploitant la musicalité et la sonorité du vers (sonnet en -yx). Finalement, Mallarmé arrive au sommet de sa poétique en exaltant le néant, le vide, le blanc du papier, le silence et l'absence : la poésie pure est cette « musique du silence », le poète

parfait est le « musicien du silence », le monde aboutit « à un beau livre » et l'art d'écrire se réduit à une page blanche où peut s'inscrire tout et Rien.

Mots-clés: poésie pure, abolition de la matière et du poète, le langage poétique, Stéphane Mallarmé.

Tatjana Đurović, Nadežda Silaški

Faculty of Economics, University of Belgrade

tdjurovic@sbb.rs, silaskin@sbb.rs

THE *JOURNEY* METAPHOR IN THE BREXIT DISCOURSE – A MULTIMODAL PERSPECTIVE

Lakoff and Johnson's (1980) groundbreaking claim that metaphor is not just a matter of language but an essential feature of our mind gives full relevance to the opinion that conceptual metaphor can manifest itself in multiple modes of communication, such as pictorial or visual, as opposed to just verbal mode. Against the backdrop of two theoretical frameworks, Cognitive Linguistics (Lakoff & Johnson, 1980; Johnson, 1987; Charteris-Black, 2004; Musolff, 2006; Benczes, Barcelona, & Ruiz de Mendoza Ibáñez, 2011; etc.) and multimodality (Forceville, 1996; Forceville, 2008; Forceville & Urios-Aparisi, 2009; Bounegru & Forceville, 2011; Pinar Sanz, 2015; etc.), in this paper we attempt to address the topic of Brexit unfolded in pictorial and multimodal discourse in media in order to explore how this topic is communicated via metaphors in political cartoons. Our analysis focuses on the *JOURNEY* metaphor, i.e. one of its conceptualisations, that of the *MEANS OF TRANSPORTATION*, which appears to be one of the most pervasive metaphors that structures the Brexit discourse. The data collection for our analysis consists of 25 cartoons available at <https://www.youtube.com/watch?v=6OIYCfLJBM0> which depict the concept of Brexit via vivid multimodal images of political reality describing complex relations between Britain and the EU. Modelling our method of analysis on Bounegru and Forceville (2011), we try to show how multimodal discourse becomes a powerful tool of conveying different evaluative content and rhetorical impact when set within a specific socio-political context.

Key words: Brexit, metaphor, *JOURNEY* metaphor, multimodal discourse analysis.

Christian Eccher

Filozofski Fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

christian.eccher@gmail.com

IL TEATRO-DANZA DI PINA BAUSCH DA UN PUNTO DI VISTA SOCIOLOGICO E LINGUISTICO

In questo lavoro ci occuperemo del Teatro-danza di Pina Bausch con una prospettiva interdisciplinare: dopo un excursus storico sul teatro-danza come fenomeno in sé, passeremo all'analisi delle opere di Pina Bausch, in particolare di "Ahnen" e di "Ten-Chi". Attraverso la descrizione di questi due spettacoli dimostreremo come il teatro e la danza di Pina Bausch siano fondamentalmente legati alle teorie del linguista Ferdinand de Saussure e dello psicanalista Jacques Lacan. Il fine del Teatro-Danza di Wuppertal è quello di descrivere la società contemporanea e i rapporti fra gli esseri umani, fra le classi sociali e fra i sessi da un punto di vista prettamente sociologico e attraverso l'analisi delle opere vedremo tradotte in gesti e parole le teorie dei principali sociologi della seconda metà del secolo scorso, a cominciare da Zygmund Bauman e da Ulrich Beck.

Parole chiave: Teatro-danza, Pina Bausch, sociologia, psicologia, Evento.

Ана Елаковић-Ненадовић

Катедра за неохеленске студије, Филолошки факултет Универзитета у Београду
aelakovic@yahoo.com

НЕКИ ПРИМЕРИ КОНТРАСТИВНЕ АНАЛИЗЕ ПРЕВОДА ЛИКУРГОВИХ БЕСЕДА СА КЛАСИЧНОГ ГРЧКОГ НА МОДЕРНЕ ЈЕЗИКЕ

Основна карактеристика Ликурговог стила је његова свечаност и узвишеност, које овај беседник најчешће постиже употребом тропа, пре свега, метафоре, персонификације и перифразе. Реторички ефекат Ликург постиже и великим бројем сложеница, као и синонима, које је некад тешко адекватно превести на српски и остале модерне језике.

Код Ликурга су стилске фигуре у функцији смисленог и сериозног говора, говора који је у служби врлине (*areté*) као јавног, односно највишег добра неког полиса. Стога, детаљном анализом Ликурговог језичког израза, можемо уочити његову склоност ка пажљивом одабиру термина, као и нијансирању значења појединих речи и израза.

Богатство и рафинираност тадашњег атичког језика умногоме су допринели да у Ликурговим беседама нема монотоних понављања и опширности. Свака његова реч је смислена и исказана са тачном и озбиљном намером. Његова беседа је у служби угроженог полиса, односно највиших етичких начела и патриотизма, тако да можемо рећи да код овог беседника реторска стилизација није представљала естетску самосврху.

Циљ нашег рада је да методом контрастивне анализе, истражимо употребу појединих стилских фигура и израза специфичних за Ликургово беседништво, као и да упоредимо њихове преводе са класичног грчког на српски, енглески, италијански и модерни грчки језик.

Као предлојак за нашу анализу послужиће нам једина сачувана Ликургова беседа *Против Леократа*, као и фрагменти осталих беседа.

Кључне речи: беседништво, Ликург, *Против Леократа*, језичка и стилска анализа, контрастивна анализа.

Михајло Фејса

Одсек за русинистику, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
fejsam@gmail.com

ТРАНСЛИТЕРАЦИЈА РУСИНСКИХ ИМЕНА, ПРЕЗИМЕНА И ТОПОНИМА НА СРПСКИ ЈЕЗИК*

С обзиром да *Правопис русинског језика* Николе Кочиша (1971) није посветио пажњу транскрипцији русинских имена, презимена и топонима на друге језике, овом приликом посвећујемо пажњу транскрипцији русинских имена, презимена и топонима на српски језик. У раду ћемо прво поредити ћириличне азбуке русинског и српског језика и успоставити транслитерационе односе међу њима а затим истражити случајеве у којима транслитерација слово за слово ипак није најбоље решење тј. када је одређено русинско име, презиме или назив топонима потребно пренети у измењеном облику а да, ипак, остане у јасном односу према изворном.

Кључне речи: транслитерација, транскрипција, русински језик, енглески језик, имена, презимена, топоними, правопис.

Jelena Filipović

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

jelenafbgd@gmail.com

MULTIMODALNA SOCIOLINGVISTIČKA NARATIVNA MREŽA KAO KONSTRUKTIVISTIČKI PRISTUP ČINU ČITANJA U 21. VEKU: ČIMAMANDA NGOZI ADIČI

U radu se predstavlja autoetnografski pristup čitanju i doživljaju književnog teksta u multimodalnom konstruktivističkom ključu sociolingvističke narativne mreže. Autorka tumači savremene „nosače” teksta (*Kindle*) kao interaktivne medijume koji dozvoljavaju novi vid potrage za manje poznatom lepom književnošću, a samom činu čitanja i konstrukcije doživljaja i tumačenja teksta pristupa iz perspektive sociolingvističke narativne mreže i socijalne semiotike. U ovom slučaju radi se o tri romana nigerijske spisateljice Čimamande Ngozi Adiči (*Chimamanda Ngozi Adiči*), relativno nepoznate našoj čitalačkoj publici, iako su sva tri romana kao i jedna zbirka priča prevedeni i na srpski jezik u izdanju *Lagune*. Smisleno i sadržajno čitanje književnosti smeštenih izvan tzv. evrocentričnog konteksta, zaključak je ovog rada, zahteva aktivaciju multimodalnih sadržaja (slike, zvuka i teksta) iz eksternih izvora, koji zajedno sa samim tekstom i sociolingvističkom narativnom mrežom konstruišu hronotope (Bahtin, 1981), odnosno vremensko-prostorne okvire (Blommaert, 2005, 2015) na osnovu kojih definišemo sopstvene „jezičko-ideološke (i estetske) sisteme vrednosti” (Blommaert, 2015: 2).

Ključne reči: Čimamanda Ngozi Adiči, sociolingvistička narativna mreža, multimodalna semiotika, konstrukcija znanja, čitanje, autoetnografski pristup, hronotopi, ideološki i estetski sistemi vrednosti.

Sonja Filipović Kovačević

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

sonjafk20@gmail.com

POSLEDICE JEZIČKOG POZAJMLJIVANJA NA PRIMERU SRPSKOG JEZIKA U KONTAKTU SA ENGLESKIM

Predmet izučavanja u ovom radu su kontakti srpskog jezika sa engleskim kroz nove anglicizme. Sa jačanjem uticaja anglo-američke kulture na globalnom nivou, anglicizacija srpskog jezika uzela je velik zamah posebno u poslednje 2-3 decenije. Jezik je dinamičan i stalno se menja u skladu sa opštim kulturološkim trendovima, ali čini se da promene u srpskom jeziku danas nastaju brže nego u ranijim periodima razvoja jezika. Razlog za ovu pojavu je ogroman uticaj anglo-američke kulture, koja je toliko dominantna da većina novih tekovina, tj. pojmova, posebno kulturoloških i tehnoloških dolazi iz nje. To se neminovno odražava i na srpski jezik, jer sa novim pojmovima dolaze i nove engleske reči koje ih imenuju. Cilj ovog rada je da se konstatuju posledice jezičkog pozajmljivanja iz engleskog jezika u srpskom jeziku. U ovom radu se smatra da one mogu biti uslovno rečeno pozitivne i negativne. Pozitivne promene u jeziku primaocu su sledeće: 1. obogaćen pojmovni i leksički sistem srpskog jezika kao jezika primaoca, 2. veća preciznost u izražavanju, 3. veći hibridni kreativni potencijal, dok su uslovno negativne posledice sledeće: 1. smanjen kreativni potencijal srpskog jezika, 2. smanjena transparentnost značenja, i 3. smanjena metaforička i metonimijska konceptualizacija.

Konstatovane posledice biće predstavljene i objašnjene na primerima novih anglicizama, npr. *selfi*, *Fejsbuk*, *Instagram*, *blog*, *fejskem*, i sl.

Ključne reči: anglicizmi, engleski, srpski, pozajmljivanje, posledice.

Viktorija Franić Tomić

Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu

vfranic@hrstud.hr

PRETVORBE MITA O HEROJI I LEANDRU U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI I HISTORIOGRAFIJI S NOVIM POGLEDIMA NA POSTANJE VETRANOVIĆEVOG ORFEA

U raspravi se iznose posve novi izvori i u tom svetlu izvodi interpretacija hrvatskih pretvorbi književnog mita o Heroji i Leandru kako u književnosti tako i u historiografiji. Analizu četiri paralelna hodočasnička zapisa iz 1480. o plovidbi Dalmacijom na putu prema Svetoj zemlji rekonstruiraju se okolnosti prvoga spomena motiva Lopudske sirotice i njegovoga povezivanja s otočićem Sveti Andrija u dubrovačkom arhipelagu a u tekstu Francuza Pierra Barbatre. Zbog pronađenoga dokaza da je legenda o Lopudskoj sirotici cirkulirala Dalmacijom i prije vrlo sličnoga događaja u kojem su sudjelovali prior benediktinskoga samostana na otočiću Sveti Andrija i jedna žena s Lopuda, dovodi se u vezu i historiografska fabulacija s dramom *Orfeo* Mavra Vetranovića obzirom na verziju mita u kojem aktivnu ulogu u naraciji preuzima žena koja, za razliku od antičkog mita o Heroji i Leandru, pliva prema pustinjakovom otočiću svake noći. Veza Orfea i Leandra, Heroje i Euridike nije prvi put ustanovljena u Vetranovićevo tekstu jer su je poznavali kasnoantički i srednjovjekovni komentatori čiji su tekstovi bili poznati Mavru Vetranoviću koji je svoju dramu *Orfeo* ostvario kao svojevrsnu kriptičnu reinterpretaciju antičkog mita, pučke tradicije i događaja u njegovoj životnoj sredini. O istom događaju pisali su češki putopisac Jan Hasištjenski a novelističku obradu donio je 1553. talijanski književnik Straparola čija je obrada motiva Lopudske sirotice učinila ovu legendu vrlo prisutnu u hrvatskoj književnosti najprije XVIII. a onda još više XIX. stoljeća kada je obradu ove teme poticala i spoznaja o slavnim obradama mita o Heroji i Leandru u djelima Schillera i Byrona.

Ključne riječi: Jan Hasištjenski Lobkovic, Gian Francesco Straparola, Mavro Vetranović, hrvatska književnost, Heroja i Leandar.

Tatjana Glušac, Vesna Pilipović, Mira Milić

Faculty of Law and Business Studies *Dr Lazar Vrkatić*, Novi Sad, Faculty of Sport and Physical Education, Novi Sad

tatjana.glusac@gmail.com, vesna_pilipovic@yahoo.com, mmilic@uns.ac.rs

ENGLISH LANGUAGE STUDENT TEACHERS' ENTRY PEDAGOGICAL BELIEFS

Pedagogical beliefs are the foundation of one's entire pedagogical activity. Hence, a growing body of modern-day literature emphasizes the importance of discovering student teachers' beliefs, claiming that if they are unveiled sufficiently early, those that are wrong can be altered or discarded. This paper attempts to identify 15 English language student teachers' beliefs prior to their exposure to practical and theoretical teaching-related courses. It is based on qualitative research for whose purpose a questionnaire was constructed that included four open-ended questions probing students' views of teaching and learning and the roles of the teacher and student. The content analysis was applied in analyzing the responses. The findings reveal that teaching is mainly seen

as a one-way process of imparting knowledge, while the teacher is not merely a provider of information, but a mediator between knowledge and students. Learning is not viewed as receiving information, but it presupposes understanding of what is being taught. However, the learner simply receives information, more or less actively. Generally speaking, the students' beliefs about teaching and the role of the learner are quite traditional, while those about the role of the teacher and learning are in alignment with contemporary understandings.

Key words: pedagogical beliefs, student teachers, English language.

Ewa Golachowska

Instytut Slawistyki PAN, Warszawa

ewa.golachowska@wp.pl

КАТОЛИЧЕСКАЯ РЕЛИГИОЗНАЯ ЛЕКСИКА В СОВРЕМЕННОМ БЕЛОРУССКОМ ЯЗЫКЕ. СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ И КУЛЬТУРНЫЙ КОНТЕКСТЫ

Целью доклада является анализ конфессиональной лексики белорусского языка, в частности, механизмов образования лексических единиц соответственно потребностям католической Церкви в Беларуси. Внимания заслуживает актуальность темы предлагаемого исследования, так как в Беларуси в последние годы был закончен перевод католических богослужебных текстов. Благодаря этому появились уникальные исследовательские возможности для анализа католической конфессиональной лексики в момент ее возникновения. Исследовательский материал будет почерпнут не только из новейших толковых словарей белорусского языка, но также из современных богослужебных текстов. Социолингвистическая часть разработки будет опираться на интервью с членами католических общин в Беларуси. Плотное совмещение социолингвистических и лексикографических методов даст возможность параллельного описания языковых и социальных явлений, а также позволит назвать культурные механизмы, влияющие на образование религиозной лексики. Важным аспектом является описание изменений престижа белорусского языка в католических общинах Беларуси и анализ отношения верующих к этим изменениям, а также их потенциальное влияние на изменения национальной идентичности.

Ключне речи: религиозная лексика, католическая Церковь, белорусский язык, социолингвистика.

Vladislava Gordić Petković

Filozofski fakultet u Novom Sadu

vladislava.gordic.petkovic@ff.uns.ac.rs

RAT KAO PROSTORNA, VREMENSKA I SAZNAJNA ODREDNICA U ROMANIMA ALEKSANDRA TIŠME, LASLA VEGELA I SLOBODANA ŠNAJDERA

Rad će suočiti i suprotstaviti vidove tematizacije rata u romanima Aleksandra Tišme (*Upotreba čoveka i Vere i zavere*), Lasla Vegela (*Neoplanta i Balkanska lepotica ili Šlemilovo kopile*) i Slobodana Šnajdera (*Doba mjadi*). Bez obzira na to koliko se njihove stvaralačke poetike razlikuju, trojica pisaca bave se identičnim temama: sudbinama i identitetima protagonista zahvaćenih vrtlogom istorije, nemogućnošću čoveka da pojmi smrt i jezika da opiše zlo, suočenjem sa nasiljem i večnim vraćanjem patnje. Polazeći od teza Viktora Žmegača, koji metaforom ogleдала ukazuje na to da književnost slike stvarnosti „spaja, stapa, iskrivljuje”, istražujemo kako se rat predstavlja u porodičnoj priči sa epskim zamahom kakvo je *Doba mjadi*, gde je istorija univerzalno i

univerzalizovano iskustvo iz perspektive naratora koji tek treba da se rodi, u *Balkanskoj lepotici*, koncipiranoj kao monolog jednog antiheroja, ili pak u romanima Aleksandra Tišme, koji piše o cikličnom kretanju zla i nasilja, osionosti pobjednika i ponižavanju poraženih, o paleti ljudskih reakcija na političke i istorijske promene i strašnim ishodima ratne sreće.

Ključne reči: Rat, istorija, vreme, prostor, naracija.

Jagoda Granić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

jagoda.granic@gmail.com

SEMANTIKA JAVNOG DISKURSA: BITI ILI NE BITI POLITIČKI KOREKTAN?

Demokratizacija javnog diskursa uvelike je pridonijela dokidanju nekih sistemskih jezičnih pravila i brisanju razlika između privatnog i javnog. U nekim je situacijama taj veći stupanj demokratizacije javnosti polučio obrnut efekt – smanjenu komunikacijsku učinkovitost ili komunikacijski nesporazum. Različiti jezični i komunikacijski postupci, među kojima su, dakako, i semantički pomaci, pokazuju novi smjer javne komunikacije i, indirektno, njezin učinak na sve sudionike govornog čina i na sam komunikacijski kontekst. Demokratizacija javnosti podrazumijeva političku korektnost (multikulturalizam) koja bi trebala dokinuti bilo koji oblik verbalne ili neverbalne marginalizacije i stigmatiziranja nekih društvenih grupa. Brisanje poruka i isključivanje govornika u medijskom diskursu, koji za ostvarenje svog komunikacijskog cilja ne koriste primjerene strategije i jezične sadržaje, ne dokidaju različitost, nego primarno potiru govor mržnje. Međutim, takve zabrane nerijetko postaju kontraproduktivne jer potiču stvaranje paralelne, latentne javnosti koja postavlja pitanje granice između slobode govora i govora mržnje. To je posebno teško odrediti u javnom diskursu različitih aktera koji su, uza sve ostale razlike, definirani i različitim kulturnim prostorima pa stoga i na različite načine percipiraju (i denotiraju i konotiraju) jedan te isti znak.

Politička korektnost – koja se ogleda u dekonstrukciji pojmova, u njihovoj releksikalizaciji, u novogovoru – neke manjinske grupe prikazuje u boljem ili gore svjetlu, pa u tome ima i pretjerivanja i olakog etiketiranja (govor mržnje s obrnutim predznakom). Ipak, semantika neke riječi, njezin smisao i njezino značenje uvjetovani su ponajprije dinamičkim kontekstualnim modelima podložnim stalnoj reinterpretaciji i tumačenjima sudionika komunikacije, a koji su proizašli iz njihovih stavova, znanja i ideologija, ali ne i nužno izrečenih namjera.

Ključne riječi: javni diskurs, semantika, politička korektnost, kontekst.

Snežana Gudurić, Dragana Drobnjak, Ksenija Šulović

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

ksenija.sulovic@ff.uns.ac.rs_snezana.guduric@ff.uns.ac.rs dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

JEZIČKA SLIKA PORODICE U FRANCUSKOM, ŠPANSKOM I SRPSKOM JEZIKU

Predmet našeg rada čini slika uže porodice u francuskoj, španskoj i srpskoj lingvokulturološkoj zajednici. Cilj istraživanja je da putem asocijativne metode koja nudi bogatu predstavu o životu i shvatanjima savremenih govornika utvrdimo uticaj nacionalnih kultura na posmatrane jezike, odnosno da ustanovimo istovetne i/ili kulturno specifične aspekte poimanja uže porodice u jezičkoj svesti govornika francuskog, španskog i srpskog jezika. U istraživanju ćemo koristiti test diskretnih slobodnih asocijacija, očekujući od ispitanika različite starosne dobi i profesionalne orijentacije da na reči-stimuluse koje imenuju članove uže porodice pismenim putem reaguju jednom rečju, i to prvom koje se sete.

Ključne reči: uža porodica, asocijativna polja, francuski, španski, srpski.

Ana Halas Popović

Filozofski fakultet, Novi Sad

anahalas@gmail.com

SENSE DIFFERENTIATION IN ENGLISH LEXICOGRAPHIC PRACTICE

Sense differentiation refers to the analysis of a lexeme's semantic structure and its division into separate, individual senses. However, this analysis can be done at different levels of granularity. Actually, there are two possible paths a lexicographer can follow in this task: to divide the given semantic structure into a smaller number of more general senses with a wider scope or into a larger number of more finely defined senses with a narrower scope. In this paper, there will be identified, described and compared sense differentiation strategies employed in English lexicographic practice. The analysis involves several general English monolingual dictionaries (both British and American) as well as English pedagogical dictionaries with the purpose of providing a deep and detailed insight into the given aspect of English lexicographic practice in general. The sample for the analysis is comprised of highly polysemous lexemes whose sense differentiation is analyzed across all the selected dictionaries. The aim of the analysis is to establish similarities and differences among the analyzed dictionaries in terms of sense differentiation strategies they employ. Furthermore, advantages and disadvantages of the identified strategies will be determined as well. It is expected that the results of the analysis will provide the outline of the user-friendliest sense differentiation model in English lexicographic practice.

Key words: lexicography, polysemy, sense differentiation, lumping, splitting.

Sabina Halupka-Rešetar
Filozofski fakultet, Novi Sad
halupka.resetar@gmail.com

SUGGESTIONS IN ENGLISH AND SERBIAN

The non-impositive directive speech act of suggestion is normally made in the best interest of the hearer. However, it is still regarded as a face threatening act (Brown and Levinson 1987) since the speaker imposes on the hearer by affronting his/her negative face (Banerjee and Carrell 1988). It is this aspect of suggestions that makes them particularly interesting to study from a cross-cultural perspective, given that failure to pay sufficient attention to face can have serious consequences for the communication. This study investigates the conventions native speakers of English and native speakers of Serbian follow in attending to their interlocutors' face needs and their own face needs, in an attempt to pin down the cross-cultural similarities and differences which might be relevant for teaching EFL. The study is based on a survey containing written discourse completion tasks (WDCTs) distributed to two groups of university students: a group of EFL students whose native language is Serbian and a group of native speakers of English. Following Banerjee and Carrell (1988), the survey was conducted in such a way as to systematically vary sex, social distance between the interlocutors, and degree of embarrassment to the addressee as three factors possibly influencing the frequency, directness and forms used in making a suggestion. The data obtained are classified, analyzed and interpreted both quantitatively (frequency, directness and type of response) and qualitatively (politeness strategies). The results of the analysis point to some very important cultural differences between (speakers of) English and Serbian, which are well-worth bearing in mind in intercultural communication.

Key words: speech act, suggestion, politeness principle, face want, English, Serbian.

Matija Ivačić

Odsjek za zapadnoslavenske jezike i književnosti, Filozofski fakultet u Zagrebu
mivacic@ffzg.hr

REPREZENTACIJA KOMUNISTIČKOG PREVRATA U DJELU BOHUMILA HRABALA

Opus jednog od najvećih čeških književnika 20. stoljeća Bohumila Hrabala do izvjesne se mjere može iščitavati kao „zrcalo“ u kojem se ogleda povijesna zbilja njegova vremena, odnosno ključna društvena i politička previranja prošloga stoljeća – od Drugog svjetskog rata pa sve do pada komunizma i češke (čehoslovačke) tranzicijske ere. Međutim, jedna je velika politička prekretnica, koja je odredila izgled češke povijesti, kulture i društva u cjelini u narednih pola stoljeća, od posebne važnosti u stvaralaštvu ovog autora – komunistička uspostava vlasti u Čehoslovačkoj 1948. godine (tzv. Pobjednička veljača). U brojnim Hrabalovim djelima, naročito onim proznim, na neki se način reflektira, pa i komentira ovaj događaj; no isto tako, u brojnim njegovim djelima ovaj događaj ne predstavlja tek puku povijesnu kulisu koja samo doprinosi uvjerljivosti priče, već je nerijetko pokretač ključnih zbivanja (npr. *Gradić gdje je vrijeme stalo*; *Prvo šišanje*, *Dvorio sam engleskoga kralja*; *Biserčić na dnu*; *Oglas za kuću u kojoj više ne želim živjeti* i dr.). U ovome izlaganju nastojat će se prvo detektirati, a onda i detaljno analizirati reprezentacija „Pobjedničke veljače“ u Hrabalovim djelima. Autora izlaganja pritom neće zanimati samo *kako* je ovaj događaj prikazan i/ili vrednovan, već koja je njegova *funkcija* u konstituiranju priče, a sve s ciljem da se pokaže kako je u nekim Hrabalovim djelima on jedan od ključnih i neizostavnih faktora motivacije u razvijanju sižea.

Ključne riječi: Bohumil Hrabal, češka književnost, komunistički prevrat, reprezentacija, motivacija.

Јелена Јаћовић

Департман за француски језик и књижевност, Филозофски факултет Универзитета у Нишу
jelena.jacovic@filfak.ni.ac.rs

СЕМАНТИКА И ПРАГМАТИКА ПРЕЗЕНТА У ФРАНЦУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ ЕКОНОМИЈЕ

Проучавање језика струке се дуго времена и на француском и на српском говорном подручју одвијало под утицајем става да он представља само варијетет општег језика, те су истраживања била махом термилошка и педагошки мотивисана. С појавом става да је језик струке заправо општи језик којим се исказују специјализована знања (Lerat 1995, Бугарски 1988) јавља се потреба за изграђивањем теорије језика струке из стриктно лингвистичке перспективе будући да се језичке специфичности огледају на свим нивоима (Маројевић 1981). Примећено је и да многе граматичке конструкције имају свој пуни израз у језику струке не због веће заступљености, него управо због специфичне вредности коју добијају искључиво у језику струке (Маројевић 1981). Имајући у виду ово становиште, предложени рад има за циљ да утврди степен еквиваленције употреба и вредности презент индикатива у француском и српском економском дискурсу. Корпус је ексцерпиран из универзитетских уџбеника и научних чланака који припадају различитим областима економије: микроекономија, макроекономија, политичка економија. Користећи метод контрастивне анализе и семантичко-прагматички теоријски оквир (Sperber&Wilson 2004, Moeschler 1998), у раду се показује у којој мери различити домени једне струке утичу на сличности и разлике у вредностима и употреби француског и српског презент индикатива. Резултати истраживања, поред примене у наставној и преводилачкој пракси, теже да дају допринос развоју теоријског промишљања језика струке.

Кључне речи: презент, језик струке, економија, француски језик, српски језик, контрастивна анализа.

Марко Јанићијевић

Департман за филолошке науке, Државни универзитет у Новом Пазару
trupko@outlook.com

ЛАТИНИЗМИ С ИЗВОРНИМ ПРЕФИКСИМА *EX-* И *IN-* У СРПСКО-ХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ У ОДНОСУ ПРЕМА ЕНГЛЕСКОМ: АКТУЕЛНЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ ПОЗАЈМЉИВАЊА

Предмет рада су латинизми с изворним префиксима *ex-* ('из') и *in-* ('у') који на прелазу векова улазе у систем српског језика, сагледавани у светлу њиховог односа са латинизмима у хрватском и енглеском језику. Циљ је установити и објаснити тенденције и перспективе улажења латинизама у српско-хрватски лексикон у последње време, које је обележено замахом глобалне информационе револуције, чији је медијум доминантно енглески језик. Анализиране су тенденције у погледу заступљености врста и подврста речи и семантичких поља, помоћу квантитативног метода, као и оне у погледу морфолошке и семантичке деривације. Нови латинизми се установљавају прво у Клајн–Шипкином *Великом речнику* (треће издање из 2008), поређењем са Вујаклијиним *Лексиконом* (из 1980) и *Речником српскога језика* на интернету (www.srpskijezik.com, који комбинује речнике две Матице и САНУ), као и са Клаићевим *Рјечником* (из 1987) и Анић–Клаић–Домовићевим *Рјечником страних ријечи* (2002). Уз то, нови латинизми који нису пронађени у речницима установљавају се претрагом јавног дискурса на интернету. За идентификоване нове латинизме у српско-хрватском језику се траже формални кореспонденти у енглеском, као језику посреднику (нпр. *екскулпирати* : *exculpate*, *екструдирати/интрудирати* : *extrude/intrude*, *импакт* : *impact*, *импликативан* : *implicative*, *импликатура* : *implicature*). Тиме се

утврђује какви деривати и значења јесу, а какви нису, ушли у лексичку структуру српског, односно хрватског, језика, за шта се установљавају разлози и предвиђа даљи развој те лексичке структуре у погледу прилива латинизама.

Кључне речи: латинизми, српски/хрватски језик, енглески језик, језички контакти, лексичко позајмљивање.

Vera Janjatović

PhD Student at the University of Novi Sad
janjatovicvera@ gmail.com

THE TWO VOICES OF TENNYSON: THE MALE AND THE FEMALE PERSONAE

According to Hughes (2007), Tennyson's works, as well as his life and career, aspired to the ultimately masculine positioning of self, but his work was always animated by an encrypted but a constitutive dimension of feminine sensibility that yearned, like Shakespeare's Imogen – against hope and experience, as it were – for self-revelation or expression. In many of his poems, (*Mariana in the Moated Grange*, *Dove*, *Now Sleeps the Crimson Petal*, *The Princess*) Tennyson, dressed in a female gown, both psychologically and physically makes a complete transformation of himself (or his self) through a process of altering gender. This is not only a transformation of a body, but also of a spirit. Although some reviewers consider him a homosexual person, Tennyson, according to thorough research, only passed through the transformation of gender. Like the majority of successful poets and other numerous magnificent artists, he could just infiltrate into other people's soul by making an unbreakable unity of both genders. This is most visible in his best poems because he could make such gender transformations so well that in some cases his homosexuality seemed obvious, particularly in *The Princess*, where he thrivingly entered his sister Emily's heart, as if he were herself.

Key words: masculine gender, feminine gender, transformation, altering gender, self-revelation, expression.

Aleksandra Jovanović

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
jovanovicaleksandra159@gmail.com

ULOGA POJMOVNE METAFORE U ŠTAMPANIM REKLAMAMA

Predmet istraživanja u ovom radu su načini konceptualizacije novih značenja u savremenim štampanim reklamama koje u svojoj osnovi imaju pojmovnu metaforu. S obzirom da su u okusu ovog istraživanja kognitivni mehanizmi koji učestvuju u konstruisanju značenja reklamne poruke, opšti teorijski okvir za ovo istraživanje predstavljaće teorija pojmovne metafore (Lakoff and Johnson 1980). U kognitivnoj lingvistici značenje se definiše kao pojmovna struktura i može biti sadržano i u jezičkim i u vizuelnim oblicima, tako da će se i ovo istraživanje bazirati na pre svega na shvatanju metafore kao kognitivnog mehanizma koji učestvuje u načinima na koje čovek sebi predstavlja i razume stvarnost i svet koji ga okružuje.

U analizi jezičkih i vizuelnih elemenata metafora upotrebljenih u reklamama primenjen je Forsvilov (Forceville 1996) metodološki postupak za analizu slikovnih metafora u reklamama koji podrazumeva definisanje vrste slikovne metafore upotrebene u reklami (hibridna, kontekstualna, slikovno poređenje ili integrativna), a zatim i opisivanje samog rocesa metaforičke identifikacije. Kao dodatak Forsvilovom metodološkom postupku,

predmet analize u ovom radu biće i vrsta pojmovne metafore upotrebljene kao izvor za konceptualizaciju novih nekonvencionalnih značenja u reklamama.

Cilj ovog istraživanja je da ukaže na veoma složenu interakciju jezičkih i vizuelnih elemenata u procesu konceptualizacije novih metaforičnih značenja u savremenim reklamama, ali i da doprinese boljem razumevanju načina njihovog funkcionisanja. Bitan aspekt ovog istraživanja predstavljaće i pitanje metaforičke kreativnosti u štampanim reklamama, kao i uticaj brojnih kontekstualnih faktora kako na sam proces konceptualizacije metaforičnog značenja, tako i na tačnu interpretaciju reklamne poruke.

Ključne reči: pojmovna metafora, štampane reklame, konceptualizacija značenja, jezički i vizuelni komunikativni modeli, metaforička kreativnost.

Nataša Jovović

Studijski program za crnogorski/srpski jezik i južnoslovenske književnosti, Filološki fakultet Nikšić
natasaj@ac.me

LEKSIČKE NOVOTVORINE KOD PREDŠKOLSKE DJECE

U radu se, sa psiholingvističkog stanovišta, razmatraju *kovanice* djece zabilježene tokom istraživanja sprovedenog u nekoliko predškolskih ustanova u Nikšiću (Crna Gora), tokom 2017. godine, u kojem je učestvovalo 40 ispitanika. Leksički spojevi kod djece od 4 do 6 godina, koji u mnogim slučajevima odstupaju od standardnog jezika, i značenja poznatog standardu, tumače se u okviru specifičnih izvanjezičkih okolnosti u kojima se govorni razvoj odvija, pri čemu se ukazuje na snažnu individualnost i kreativno-jezičku osobenost svakog pojedinačnog ispitanika.

Istraživački korpus djelimično omogućava i praćenje univerzalizacije jezika i njegovog sistemskog karaktera, i specifičnog tipa pogreški u govoru djeteta, koje ukazuju na usvajanje gramatičkog sistema i na univerzalnu primjenu njegovih normi, pri čemu se svi supletivni i vansistemski oblici javljaju u specifičnom „očekivano pogrešnom“ obliku. Pojedini zabilježeni primjeri direktan su pokazatelj da su djeca predškolskog uzrasta preko savremenih komunikacionih sredstava itekako izložena uticaju diskutabilnih kulturnih modela, što se negativno odražava na njihov govorni razvoj i katkad problematičan rečnik, vidljiv u leksičkim spojevima koji su neprikladni njihovom uzrastu.

Ključne riječi: psiholingvistika, leksičke kovanice, predškolski uzrast, govorni razvoj.

Milena Kaličanin

Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia
mkostic76@gmail.com

COMPREHENSION OF NATIONAL IDENTITY BY READING THE LANDSCAPE: AN EXAMPLE OF SCOTLAND

The paper focuses on diverse artistic depictions of Scotland in order to pinpoint the evident connection between its main landscape features, on the one hand, and wide-spread stereotypical images influencing the formation of national identity, on the other. It was in the 19th century that Sir Walter Scott in his collection of ballads, *The Minstrelsy of the Scottish Borders* (1802-1803), postulated a unifying national myth of Scotland as a country whose inhabitants' main features reflect the unified opposites of its landscape – being romantically stern and wild, picturesque and awe-inspiring, benevolent and dangerous. To Scott, Scotland was the land of “brown

heath and shaggy wood”, “the mountain and the flood”, rustic, rural, harsh, unforgiving and unkind, but still a home, both literally and metaphorically. “The idea of dueling polarities within one entity” (Maureen 2009: 84), generally known as “the Caledonian Antysyzygy” phenomenon, which denotes the unexpected merging of opposing or paradoxical cultural viewpoints, will thus be discussed from the perspective of interrelatedness of Scottish landscape and identity in the work of a variety of authors from different periods of history (Joe Corrie’s *Scottish Pride*, Robert Burns’ *Scots Wha Hae*, Irvine Welsh’s *Ah Hate the Scots*, William Soutar’s *Scotland*, etc.) Their creative insights into this issue will be combined by the critical outline provided by Maureen (*The Mighty Scot: Nation, Gender and the Nineteenth-Century of Mystique of Scottish Masculinity*, 2009) and Finlayson (*The Scots*, 1988).

Key words: landscape, national identity, stereotypes, “Caledonian Antysyzygy”.

Зорка Кашић, Јелена П. Ђорђевић, Маја П. Ивановић

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд, Факултет безбедности, Београд
zorkakasic@gmail.com, jelenapdjordjevic@gmail.com, majapivanovic@gmail.com

СТРАНИ АКЦЕНАТ КОД СРЕДИНСКИХ БИЛИНГВАЛА КАО ФОРЕНЗИЧКИ МАРКЕР

У раду се излаже преглед и анализа улоге страног акцента код срединских билингвала на подручју Републике Србије у решавању практичних задатака форензичке фонетике. Маркери страног акцента су битни у два задатка, и то: у компарацији говорника ради идентификације и у одређивању лингвистичког профила непознатог говорника.

Класификација према страном акценту срединских билингвала у форензичкој фонетици укључује задатак одређивања сачуваних елемената аутоматизма артикулационе базе првог језика који се мање или више преносе у спонтано усвојен језик средине, који, ипак, представља други спонтано усвојен језик.

Аутоматизовање артикулационе базе у раном дртињству подразумева аутоматизам изговора на нивоу сегмената (гласови, слогови, изговорне речи), као и на нивоу прозодије (слоговни акценат, интонација, темпо, ритам...). Ово се у неким елементима задржава код свих срединских билингвала, а нарочито аутоматизам прозодијских обележја јер се прозодија аутоматизује (односно спушта испод нивоа свести о начину реализације) пре аутоматизовања изговора сегмената.

На основу анализе снимљених узорака говора (у реалним форензичким случајевима) утврђено је да је најочљивији страни акценат код срединских билингвала са мађарским и албанским првим језиком. Из мађарске аутоматизоване базе преноси се везаност акцента за први слог, а из албанске ритам по слогу. У раду ће се изнети и друге карактеристике које се јављају код ова два типа билингвала, као и специфично карактеристике страног акцента код словачких и румунских срединских билингвала.

Кључне речи: средински билингвизам, страни акценат, форензички маркери, аутоматизовање артикулационе базе, прозодија.

Наташа Киш

Одсек за српски језик и лингвистику, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
natasab@ff.uns.ac.rs

О СТЕПЕНУ ДЕЗИДЕРАТИВНОСТИ ИСКАЗАНЕ ПРИДЕВИМА

У овом раду биће посматрани придеви којима се у савременом српском језику исказује оптативна модалност. Анализом ће бити обухваћени придеви који у свом семантичком садржају имају компоненту дезидеративности, односно жеље да се одређена радња или акција изврше (нпр. *Расположење у табору „плавих” је добро, сви играчи су здрави и жељни да се докажу; ... али она му поручи да је боље без тога, пошто је решена да оде*).

Основни задатак рада јесте да се укаже на скалираност и градуелност интензитета жеље исказане придевима, а тиме и на фазичност самог семантичког поља оптативне модалности. Други важан задатак рада је да се покажу померања у лексичком систему када су у питању придевске лексеме са значењем оптативне модалности у савременом српском језику. Циљ је да се осим прототипичних придева ове семантичке класе (*жељан, вољан, решен, одлучан*) издвоје и придеви који се, с једне стране, због своје архаичности више не употребљавају или се сасвим ретко употребљавају у савременом језику (*кан, науман*), и, с друге стране, придеви који значење оптативне модалности добијају тек употребљени у одговарајућем контексту (*расположен, нестрпљив, луд, непоколебљив*). Анализа лексичке семантике придева треба да покаже које семантичке компоненте утичу на померање придева из различитих семантичких класа у класу придева са значењем оптативне модалности, као и да се утврде потенцијалне корелације између степена исказане жеље и категоризације ових придева према теорији прототипа.

Анализа спроведена у овом раду примарно се заснива на подацима добијеним методом анкете. Ради добијања објективних и релевантних података коришћено је више различитих типова анкета будући да се у утврђивању степена дезидеративности ослањамо подједнако на компетенцију кода и компетенцију комуникације испитаника.

Кључне речи: придеви, оптативна модалност, дезидеративност, скалираност, градуелност.

Душка Кликовац

Филолошки факултет, Београд
klikovac@fil.bg.ac.rs

О САВРЕМЕНОМ ЈЕЗИКУ И САВРЕМЕНОЈ СВЕСТИ О ЈЕЗИКУ (НА МАТЕРИЈАЛУ ЈЕДНЕ ПОПУЛАРНЕ СЕРИЈЕ)

Предмет овог реферата је језик којим говоре глумци у серији *Самац у браку*, која је на телевизији први пут приказана у првој половини 2014. године. Прича је направљена „по мотивима“ истоименог романа Милице Јаковљевић, познатије као Мир-Јам, а сама серија урађена комерцијално, али професионално, у неким сегментима (музика, шпица, костими) и с уметничким претензијама. Глумци су углавном млађи.

Језик те серије интересује нас са два аспекта. Један је шта се догађа *са савременим језиком*. У њему примећујемо особине које пре неку деценију нису биле толико изражене, а тичу се фонетике (гласови, акценти, место енклитика), морфологије (грађење упитних реченица, лик предлога *с(а)*), неких прагматичких појава (употребе заменица, начина на који се одговара на општа питања) и писма (употребе ћириличног одн. латиничног писма). Други аспект је шта се догађа *са савременом свешћу о*

језику. Наиме, радња романа (и серије) одиграва се у једној српској варошици 30. година прошлог века, а јунаци су културни, образовани људи; међутим, уместо да чујемо неформални говор образованих људи тог времена, добили смо – бар што се фонетике и граматике тиче – говор данашње београдске омладине. То нам показује да нико од твораца серије, па ни глумаца, није имао свест о разлици између некадашњег и садашњег језика, између говора образованих и необразованих, између стандарда и супстандарда. И друго, по неким особинама – као што је инфинитив после модалних глагола, акценат појединих речи, употреба гласа *x* и неке друге – примећује се извештан напор да језик којим глумци говоре буде негован, „фин”; то нам показује које се језичке одлике сматрају престижним.

Кључне речи: савремени српски језик, језичке промене, серија *Самац у браку*, свест о језику.

Војана Комароми

Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
bojana.komaromi@gmail.com

KOGNITIVNOLINGVISTIČKI PRISTUP RAZUMEVANJU SINESTEZIJSKIH METAFORA U ENGLESKOM I SRPSKOM JEZIKU NA PRIMERU ČULA DODIRA

Jedan od najčešćih oblika metaforičkog prenosa u svim jezicima je sinestezijska metafora, kao poseban oblik metafore kod koje je izvorni domen utisak primljen preko jednog čula, a ciljni domen utisak primljen preko drugog čula (npr. *nežan glas*, *opor miris*, *drečave boje* i sl.). Dosadašnja istraživanja pokazala su da sinestezijski izrazi nisu ravnomerno raspoređeni po čulima, već da su neka čula više a neka manje sklona da budu izvorni, odnosno ciljni domeni. Odabir kognitivnolingvističkog pristupa, međutim, zahteva širi okvir proučavanja ove pojave jer je za razumevanje sinestezijske metafore potreban kontekst koji prevazilazi njeno javljanje u samom jeziku, već podrazumeva i sagledavanje njene specifične perceptivne i kognitivne osnove. U kognitivnolingvističkim istraživanjima uočena je opšta tendencija preslikavanja iz konkretnijih i dostupnijih čulnih domena (kao što su dodir i ukus) na apstraktnije i manje dostupne domene (kao što su vid i sluh).

Kao predmet ovog istraživanja uzet je domen čula dodira, koji je prema principu utelovljenog iskustva najviše podoban da bude izvorni domen kojim bi se strukturisala značenja u drugim čulnim domenima. Rad ima za cilj da kroz kontrastivnu rečničku analizu istraži tendencije sinestezijskih preslikavanja iz domena čula dodira na druge čulne domene u engleskom i srpskom jeziku, pri čemu se posebna pažnja posvećuje razumevanju kognitivne zasnovanosti sinestezijskih metafora kroz razmatranje metaforičkih i/ili metonimijskih motivacija ovih prenosa. Mogu se očekivati sličnosti između dva jezika na nivou opštih tendencija sinestezijskih prenosa (učestalosti i smera prenosa), dok su razlike očekivane na nivou konkretnih konceptualizacija, pre svega u slučajevima metaforičkog i metonimijskog ulančavanja.

Кључне речи: kognitivna lingvistika, sinestezijska metafora, čula, čulo dodira, kontrastivna analiza.

Борко Ковачевић, Маја Ђукановић

Филолошки факултет у Београду

borko.kovacevic@fil.bg.ac.rs, maja.djukanovic@fil.bg.ac.rs

СРПСКИ И СЛОВЕНАЧКИ ЈЕЗИК У РАЗЛИЧИТИМ *ИНТЕРНЕТ СИТУАЦИЈАМА*

Услед све већег значаја интернета у савременом свету, језик интернета почиње да заузима битно место у модерним језичким истраживањима. Рад се у том контексту бави карактеристикама српског и словеначког језика на интернету и евентуалним утицајем интернета на ова два језика.

Што се тиче особина језика на интернету, у првом плану су кориштење скраћеница и употреба нових речи. У погледу утицаја интернета на језик, с обзиром на то да се различити видови комуникације на интернету веома брзо развијају и да се ситуација стално мења, у центру пажње су нека општија питања: позитиван/негативан утицај интернета на (српски и словеначки) језик, интернет као средство ширења доминације енглеског и језик интернета у контексту савременог концепта писмености.

Кључне речи: српски језик, словеначки језик, интернет.

Ervin Kovačević

International University of Sarajevo

ekovacevic@ius.edu.ba

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEXICAL AND SYNTACTIC COMPLEXITY MEASURES IN A LEARNER CORPUS

This research project explores the relationship between lexical and syntactic complexity measures in the learner's use of the language learned. Statistically significant positive correlations were predicted. The predictions were tested by analyzing an English learner corpus that comprises 152 essays written during in-class exams conducted at the International University of Sarajevo. The corpus was analyzed with the Lexical Complexity Analyzer (Ai and Lu, 2010; Lu, 2012) and the L2 Syntactic Complexity Analyzer (Lu, 2014; 2010). A correlation test between 25 measures of lexical complexity (LC) and 14 indices of syntactic complexity (SC) produced a big number of statistically significant positive and several statistically significant negative correlations. For example, 19 LC measures are in positive correlation with Mean Length of a Clause, 17 LC measures are in positive correlation with Complex Nominals per Clause, and 13 LC measures are in positive correlation with Complex Nominals per T-unit. Lexical Density measure is in statistically significant correlation with 12 SC indices. Interestingly, it is in negative correlation with 6 and in positive correlation with 6 SC indices. The overall findings show that lexical and syntactic competences account for each other and support the premise that L2 mastery is conditioned by an overall progress in several linguistic subsystems.

Key words: lexical, syntactic, complexity, correlation, learning.

Ранко Козић

Катедра за италијанистику, Филолошки факултет у Београду
kozic.ranko@mts.rs

НАСТАВА ЈЕЗИКА И (НЕ)МОГУЋНОСТ СУСРЕТА ЦИВИЛИЗАЦИЈА И КУЛТУРА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ

Саопштење има за циљ да укаже на дефиците у настави језика који представљају жариште кризе у целом школском систему те самим тим један од кључних фактора деструкције у целокупној социјално-економској и културној сфери. За разлику од распрострањеног априорног и површног схватања да је сусрет култура и светова увек могућ у саопштењу се као предуслов једног таквог плодносног сусрета истиче суштинска рецепција мисаоних добара из неког другог културног круга. Ту суштинску рецепцију једино је у стању да омогући темељно филолошко школовање пресудно базирано на класичним језицима, преко којих се једино отвара пут ка херменеутици и захтевном и прецизном тумачењу и превођењу кључних дела неке друге културе, која само на такав начин и у таквој интерпретацији може да изврши делотворан утицај на културу реципиента и суштински је обогати и преобрази. Као антипод таквој рецепцији истиче се она лишена истинске филолошке основе која непрестано производи кризу у студијском подручју, друштву и култури услед лоших превода и лоше интерпретације туђег мисаоног добра, што само по себи, у крајњој инстанци, увек непогрешиво води ка конфликтима мањих или већих размера. У овом излагању реч је између осталог и о томе у којој су мери, а да тога уопште нисмо свесни, наше властито студијско подручје и наши универзитети генератори кризе и стагнације друштва. Овде је реч и о императиву једног таквог признања које би било у стању да покрене катарзички процес унутар ширег студијског подручја и припреми терен за делотворно суочавање с деструктивним елементима кризе целокупног друштвеног система.

Кључне речи: настава језика, теорија превођења, класични језици у школском систему

Мерима Кријежи

Филолошки факултет у Београду
merima.krijezi@fil.bg.ac.rs

ПРОБЛЕМ РАЗУМЕВАЊА ГРАМАТИЧКЕ КАТЕГОРИЈЕ ВИДА ИМЕНИЦЕ У АЛБАНСКОМ ЈЕЗИКУ И ГРЕШКЕ У НАСТАВИ АЛБАНСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ

Рад је посвећен проучавању грешака до којих долази приликом усвајања и разумевања граматичке категорије вида именице у албанском језику од стране говорника српског језика (студената Катедре за албански језик и књижевност Филолошког факултета у Београду). У српском језику именице поседују граматичке категорије рода, броја, падежа и аниматности (Пипер, Клајн 2014: 53), док у албанском, поред наведених, поседују и категорију одређеног и неодређеног вида. У раду смо анализирали врсте грешака до којих долази приликом усвајања ове граматичке категорије на почетним и вишим нивоима учења албанског језика као L2, могуће узроке њиховог појављивања, као и факторе који утичу на разумевање ове граматичке категорије која није својствена српском језику. Применом методе контрастивне анализе покушали смо да врсте грешака до којих долази у процесу превођења и у самој настави јасно детерминишемо и укажемо на проблематику да у великом броју случајева те грешке могу бити не само интралингвалне, већ и итралингвално-интерлингвалне.

Кључне речи: граматичка категорија вида именице у албанском, анализа грешака у настави, интралингвалне грешке, албански, српски језик

Ана Кузмановић Јовановић

Универзитет у Београду

ana.kuzmanovic@gmail.com, akuzmanovic@fil.bg.ac.rs

НОВИ ОКВИРИ ЗА ТРАДИЦИОНАЛНЕ ТЕМЕ: КОСОВО И ЕВРОПА У СРПСКОМ ПОЛИТИЧКОМ ДИСКУРСУ

У овом раду су анализирани различита дискурзивна средства коришћена у савременом српском политичком дискурсу за конструкцију и хармонизацију дискурса о Косову као „светој српској земљи” (*ethnoscape* према терминологији А. Смита (Smith, 2008)) и дискурса о европским интеграцијама, као јединој пожељној будућности за Србију. Временска одредница одабрана за анализу јесте период након потписивања Бриселског споразума између Србије и њене јужне покрајине Косова (2013). Овај период је одабран због специфичног изазова који поменути споразум представља за очување интегритета српског националног идентитета, будући да је Србија била приморана да се одрекне бројних аспеката суверенитета током преговора који су до њега довели, како би могла да настави са тзв. „процесом европских интеграција”. Полазна претпоставка овог истраживања јесте та да српски политичари прибегавају посебним дискурзивним стратегијама како би ублажили ове неповољне друштвено-историјске околности и хармонизовали два поменута супротстављена дискурса. Анализа корпуса изјава српских политичара из периода након Бриселског споразума показује да је основна стратегија којој прибегавају ново уоквиравање (енгл. *reframing*) Косова; уместо „свете земље”, „српског Јерусалима” и других традиционално доминантних метафора о Косову (вид. Кузмановић Јовановић 2011), Косово у савременом српском политичком дискурсу бива представљено као терет и препрека за европске интеграције, које су пак представљене као симбол просперитета и боље будућности. Анализа различитих дискурзивних елемената у овом сегменту српског политичког дискурса додатно потврђује резултате истраживања јавног дискурса у бројним друштвено-историјским контекстима, који указују на важност уоквиривања у политичком дискурсу за промоцију одређених политичких агенди.

Кључне речи: политички дискурс, анализа дискурса, дискурзивни оквир, концептуалне метафоре, Србија, Косово.

Martha Lampropoulou, Dragana Tkalac

Department of Modern Greek Studies, School of Philology, University of Belgrade, Serbia

marthalamp@gmail.com, dragana.tkalac.92@gmail.com

HUMOR AND COMICS: EVIDENCE FROM TWO LANGUAGES

The present paper explores the concept of humor by means of specific episodes from two contemporary series of Comics, namely, *Arkas*, and *Филип и Олга, књишки мољци* (Filip and Olga, bookworms); the former is Greek, while the latter is Serbian, within the Cognitive Linguistics framework. Both comics treat everyday reality in a humorous way. In general, comics are a witty kind of “text”, which uses various mechanisms such as sarcasm, irony, humor, metaphor and metonymy to achieve its purpose, to entertain readers and sometimes to instruct them. More specifically, the purpose of the paper is to find out how humor is expressed and to detect any culture specific differences through a juxtaposition of language, illustrations and characters. An attempt is

also made to unfold the different scripts –*script switching* (Raskin 1985) or *frame-shifting* (Coulson 2000)- and decipher how readers process and interpret jokes, semantic ambiguities and idiomatic expressions. Moreover, we seek the most and least informative elements of jokes (Giora 1985, 1988). As Giora claims, it is the most informative elements that can cause surprise to readers or hearers because they are the least expected. Overall, the paper focuses on how language is used to create humor.

Key words: humor, comics, *Arkas, Filip and Olga*, culture specific differences, juxtaposition

Ивана Лазич Коњик, Стана Ристић

Институт за српски језик САНУ, Београд

ivana.konjik@gmail.com, stana.ristic@isj.sanu.ac.rs

СЛИКА ПОРОДИЦЕ МЕЂУ МЛАДИМ СРБИМА. АНКЕТНИ ПОДАЦИ

Циљ саопштења је да се шира научна јавност упозна са досадашњим резултатима рада на пројекту „Кључни концепти српске и пољске аксиосфере на словенском плану” који је крајем 2016. год. заснован у оквиру Споразума о научној сарадњи између САНУ (Института за српски језик) и ПАН (Института за славистику) за период 2017–2020. године. У складу са циљем пројекта, да се идентификују и опишу изабрани кључни концепти српске и пољске аксиосфере у словенском контексту на основу установљене методологије пољске Лублинске етнолингвистичке школе (JWP 2006¹), изабран је као полазни социјални концепт ПОРОДИЦА, кључни концепт и српске и пољске аксиосфере. Реконструкција концепта према поменутој методологији подразумева анализу три типа релевантних података: системских (речничких) и текстуалних (који ће бити посебно обрађени) и анкетних који ће бити представљени у овом саопштењу. Анкетирани су 100 студената са Универзитета у Новом Саду у току пролећа 2017. године. Испитаницима је постављено укупно 8 питања, међу којима је прво питање било опште питање о поимању концепта праве ПОРОДИЦЕ, које се према методи JWP 2006 задаје свим испитаницима у испоређиваним језицима. Главни резултати показују да је у свакодневном језичком поимању српских студената права ПОРОДИЦА заједница коју чине родитељи и деца, а одликују је најпре: 1) љубав међу члановима, 2) међусобно поштовање и 3) међусобна подршка. Даљи задатак је укључивање у анализу преосталог поменутог језичког материјала и упоређивање српских и пољских резултата.

Кључне речи: породица, анкета, дескриптори, аспекти, ЈСС, српски језик.

¹ *Język. Wartości. Polityka. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych*, red. Jerzy Bartmiński, Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Katarina Lazić

Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu

katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs, msketrin@gmail.com

LINGVISTIČKE I PSIHOLOŠKE OSNOVE POJMA „OPTEREĆENJA“ PRI RAZUMEVANJU I PRODUKCIJI LEKSEMA

Kognitivna tumačenja jezika su danas često okosnica istraživanja u primenjenoj i lingvistici uopšte. I u ovoj studiji glavni cilj je istraživanje lingvističke i psihološke osnove teorijskog pojma „opterećenja” iz kognitivne psihologije, koji je kasnije prenet na primenjenu lingvistiku kao „opterećenje učešćem” u obradi informacija. Pored osvetljavanja osnova pojma opterećenja pri razumevanju i produkciji leksema, što je glavni cilj ovog istraživanja, dodatni cilj predstavlja razmatranje dometa njegove primene u usvajanju drugog jezika. Pristup upotrebljen u ovom radu obuhvata predstavljanje stavova koji osporavaju „Teoriju o dubini procesuiranja informacije” i pregled skorašnjih studija u oblasti primenjene lingvistike koje joj pružaju indirektnu podršku. Najznačajnija među njima iznosi „Hipotezu o opterećenju učešćem”, čija je pretpostavka da zadaci većeg opterećenja rezultiraju boljim usvajanjem i dužim zadržavanjem vokabulara u pamćenju. Osim toga, u radu su predstavljene studije koje potvrđuju veću delotvornost vežbanja sa temeljnom obradom leksičke informacije, a prethode ovoj hipotezi, kao i one koje su usledile nakon njenog iznošenja i potkrepile njene pretpostavke testiranjem. Zaključeno je da bez obzira na nemogućnost preciznog određivanja nivoa procesuiranja informacije i odsustvo egzaktno procene opterećenja ono zavređuje posebnu pažnju u primenjenoj lingvistici i usvajanju drugog jezika. Tačnije, donet je zaključak da obraćanje pažnje na komponentu opterećenja u vežbanjima ima veliki potencijal u nastavnoj praksi i kursovima usredsređenim na usvajanje vokabulara, dok bolji učinak zadataka većeg opterećenja potkrepljuje teoriju o dubini procesuiranja koja leži u osnovi ovog pojma.

Ključne reči: pojam opterećenja, dubina procesuiranja informacije, opterećenje učešćem, usvajanje vokabulara.

Соња Леро Максимовић

Филолошки факултет, Студијски програм српског језика и књижевности, Универзитет у Бањој Луци

sonja.lero@flf.unibl.org

О НЕКИМ АСПЕКТИМА КОНДИЦИОНАЛНО-РЕСТРИКТИВНОГ НАГЛАШАВАЊА ПАРТИКУЛАМА *БАР(ЕМ)* И *МАКАР* У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду настојимо испитати одређене аспекте употребе партикула *бар(ем)* и *макар* у савременом српском језику. Наиме, ријеч је о партикулама које се у оквиру функционално-семантичког поља вербалне интензификације сврставају у подтип кондиционално-рестриктивног наглашавања, а за разлику од типичних рестриктивних интензификатора, којима се именована одлика ограничава само на елемент уз који стоје, ове партикуле упућују на својеврсно ограничавање садржаја који се представља као *задовољавајући минимум*. Анализа је усмјерена ка одређивању контекстуалне условљености испитиваних интензификатора, идентификовања позиције њихове реализације, тј. могућности употребе уз различите реченичне чланове, питање њихове замјенљивости и употребе других облика који би им могли послужити као еквиваленти. Наведене специфичности употребе поменутих партикула посматране су у оквиру различитих функционалних стилова, те су тако у обзир узети примјери из савремене српске књижевности, публицистички и рекламни текстови.

Кључне ријечи: вербална интензификација, интензификатор, кондиционално-рестриктивно наглашавање, партикула.

Patrick Levačić

Odjel za francuske i iberoromanske studije, Sveučilište Zadar
plevacic@unizd.hr

NADREALISTIČKE TEME U PUTOVANJIMA HENRIJA MICHAUXA

Cilj rada je istražiti u kojoj mjeri se nadrealističke teme pojavljuju u putovanjima Henrija Michauxa. Od tog autora imamo dvije putne knjižice: *Ekvador* i *Barbarin u Aziji*. Ta dva putovanja nisu isključivo podređena stvarnim činjenicama, poput dokumentarne reportaže. Knjižice mogu biti bliske nadrealističkoj poetici preko sljedećih tema: otkrivanje *Drugog*, što podsvjesno uključuje otkrivanje sebe, kritika i bunt protiv europskog kulturnog nasljeđa, te ideja da stvarnost vrlo rijetko daje odgovore na potrebe duha.

Putovanja Henrija Michauxa predstavljaju potrebu „za nestajanjem” u prostorima mistike kako bi se doseglo „nadnaravno”. To je ispitivanje sila između unutarnjeg svijeta putnika i novog vanjskog svijeta koji mu je darovan preko putovanja. Prema Andréu Bretonu, *unutanje nepoznato ne smije sakriti vanjsko nepoznato, ono od drugih zemalja* (Œuvre complètes, Pléiade II, str. 1232).

Itinerarij putnika (zemlje, gradovi...) sporedna je, dakle, tema u odnosu na to da samo putovanje po sebi postaje pitanje, samo po sebi cilj, kao i potraga za apsolutnom slobodom. Jedan stih Henrija Michauxa može tako postati reprezentativan: *Pjesnici putuju, ali ih putna pustolovina ne posjeduje*.

Ključne riječi : nadrealizam i putopis, H.Michaux, Ekvador, *Drugo*.

Elena Lilova

Mediterranean University (Podgorica, Montenegro)
lilova@mail.ru

ENGLISH EARLY TUDOR PLAYWRIGHTS AND THEIR PART IN THE CULTURAL AND POLITICAL NETWORKS OF THE EPOCH

The role of the English court drama in the social and political processes of the first half of the 16th century, with special attention to the works of John Heywood, John Rastell and Nicholas Udall, will be considered in the paper.

The famous author of interludes, Henry VIII's favourite entertainer, J. Heywood was also a friend and relative of Sir Thomas More, the Lord Chancellor in the pre-Reformation years, who was executed for his opposing the monarch's religious policies. Despite the playwright's numerous calls for tolerance in his works and his happy ability to stay on good terms with the opposite sides in political and religious disputes of his time, he had to flee the country when Elizabeth I came to power.

Another well-renowned man of letters, J. Rastell, contributed greatly to the preservation of the early Tudor drama by printing texts of plays in his publishing house. An adherent of More's intellectual circle in his early years, he became an associate of the Reformation architect Thomas Cromwell in the 1530s. But during his whole life, he kept to the ideals of humanism, emphasizing the role of knowledge and education for the well-being of an individual and society in general.

N. Udall's readiness to overcome the difference of opinion in religious matters for the purpose of restoring the social consensus, which got reflected in his play *Respublica*, intended for the attention of the Queen Mary I, will also be discussed.

In such a way, early Tudor playwrights' links with the key persona of the English elite whose policies they tried to influence by their plays will be clarified in the paper.

Key words: early Tudor drama, interlude, humanism, Reformation.

Maja Lukežić Štorga, Vedrana Berlengi Kapušin

Université de Zadar, Université de Zagreb

mstorga@unizd.hr, vedrana.berlengi@ffzg.hr

QUELQUES DIFFICULTÉS DE LA PRONONCIATION DES CONSONNES: LE CAS DES ENSEIGNANTS DE FLE CROATOPHONES

De nombreuses recherches ont été consacrées à la prononciation, mais rares sont celles qui traitent des problèmes liés à la prononciation des consonnes. La présente contribution s'appuie sur la recherche de Lukežić Štorga et Berlengi (2016) concernant les difficultés de la prononciation des consonnes des étudiants croates en FLE. Ayant analysé les fautes principales des étudiants concernant la prononciation des consonnes, nous avons essayé d'en déterminer les causes. Ce qui nous a incitées à effectuer cette recherche dans laquelle nous essayerons de déterminer si les mêmes problèmes de prononciation se manifestent parmi les enseignants. Afin de le faire, nous avons donné le même questionnaire à 38 enseignants de FLE. Dans ce questionnaire, ils étaient censés déterminer la prononciation correcte des mots proposés. L'objectif de la présente recherche est de voir si les fautes que font les étudiants persistent également parmi les enseignants, c'est-à-dire s'il s'agit de la fossilisation de certaines fautes. En comparant les résultats des étudiants et des enseignants de FLE, nous nous poserons aussi la question si ce sont les fautes des enseignants qui ont, dans une certaine mesure, pu influencer la prononciation des étudiants.

Mots clés: problèmes de prononciation, consonnes, FLE, croatophone, influence des enseignants.

Ana Makišova

Odsek za slovastiku, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

makisova.anna@gmail.com

TRANSKRIPCIJA SLOVAČKIH LIČNIH IMENA NA SRPSKI JEZIK

Predmet izučavanja ovog rada jeste transkripcija slovačkog glasovnog sistema na srpski. Predmet istraživanja su lična imena. Iako je glasovni sistem slovačkog jezika sličan srpskom, ipak postoje neki suglasnici i suglasničke grupe (prvenstveno umekšani suglasnici) koje treba posebno obeležiti prilikom transkripcije na srpski jezik (đ, ť, ľ, ň, di, ti, li, ni...). U slovačkom glasovnom sistemu razlikujemo i diftonge ia, ie, iu, ô koje treba posebno označiti prilikom transkripcije na srpski jezik. Svaku grafemu u radu smo argumentovali primerom.

Polaznu tačku u našem radu prilikom transkripcije predstavlja Pravopis srpskog jezika u izdanju Matice srpske iz 2010. i 2013. godine.

U radu smo prikazali i primenu transkripcije u praksi, zapisivanje ličnih imena i prezimena u matične knjige rođenih.

Ključne reči: slovački jezik, srpski jezik, transkripcija, pravopis, fonetika.

Сања Маричић Месаровић, Даница Трифуњагић
Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
sanja.maricic.mesarovic@ff.uns.ac.rs, danica.trifunjagic@gmail.com

АНАЛИЗА ЕЛЕМЕНАТА ТРАДИЦИЈЕ У ЛОРКИНОЈ ДРАМИ *BODAS DE SANGRE* И ФИЛМУ *LA NOVIA* ПАУЛЕ ОРТИС

Веза Федерика Гарсије Лорке са традицијом и традиционалном културом једна је од најлепших очигледности његовог стваралаштва. Прегршт истраживања овог одсјаја Лоркине поетике показују се као мач са две оштрице те је најважније изнаћи тему која неће бити понављање већ реченог. Стога се одлучујемо на покушај да створимо мали допринос у виду сагледавања елемената традиције у Лоркиној драми *Bodas de sangre* (*Крваве свадбе*) и филму Пауле Ортис, базираном на драми, *La novia* (*Вереница*). Овакву анализу сматрамо корисном најпре из перспективе разумевања и интерпретације Лоркиног дела у садашњем тренутку будући да је филм је приказан 2015. године. У симболици Лоркиних мотива најчешће се могу пронаћи извесне константе, које се и те како могу довести у везу са традиционалном културом. Паула Ортис препознаје Лоркино инсистирање на одређеном сплету мотива и оне које сматра важним и упечатљивим преноси на филмско платно. Лоркини симболи су се неизбежно морали поновити у филму, јер би без њих нестао добар део саме радње (мислимо, примера ради, на старицу).

Кључне речи: Лорка, *Bodas de sangre*, *La novia*, филм, традиција.

Irena Milanović, Arnalda Dobrić
Department of Phonetics, Faculty of Humanities and Social Sciences, Zagreb
irena.milanovic@gmail.com, adobric@ffzg.hr

THE USAGE OF THE VERBOTONAL METHOD ON THE EXAMPLE OF THE CORRECTION OF FRICATIVES IN CROATIAN

The paper discusses the usage of the verbotonal method in speech correction on the example of Croatian as a foreign language. The age of a child defined as the critical period for language learning differs somewhat in various sources but the overall conclusion of numerous articles is that the ability to master a new language at different levels diminishes significantly in puberty. Prosody in foreign language speech, rhythm and intonation (the so called global structure) has proved to be the most difficult level to master. A specific challenge are speech sounds that do not exist in the speaker's native language or they exist with somewhat different characteristics (the difference in the manner or place of articulation etc). Adult native speakers of Spanish have attended individually a set of speech correction sessions with the aim of obtaining the acceptable pronunciation of one of Croatian fricatives. Each of the speakers has recorded the same material before and after the correction sessions. In a perceptive test, native speakers of Croatian have verified the acceptability of Spanish speakers' pronunciation. The recordings have also been analyzed in the programme for the acoustic analysis Praat. The consistency of the results of the perceptive test (as the subjective method) and the acoustic analysis (as the objective method) has been obtained. The native Croatian speakers have verified the pronunciation of the trained Spanish speakers as acceptable after the correction and the acoustic analysis has showed voicing of the fricative. There is also discussed the usage of movement in the verbotonal method (and especially during these correction sessions) with the aim of improving pronunciation.

Key words: verbotonal method, speech correction, fricatives, Spanish, Croatian.

Ана Миленковић

Институт за српски језик САНУ
ana.milenkovic@isj.sanu.ac.rs

КОНЦЕПТУАЛНА АНАЛИЗА ГЛАГОЛСКИХ ЕКСПРЕСИВА СА ЗНАЧЕЊЕМ *ЗАЉУБИТИ СЕ*

Глагол *заљубити се* спада у тзв. емоционално-пасивне глаголе којима се означава унутрашње емоционално стање субјекта-доживљавача (према Миленковић 2017). Његово примарно значење у вези је са осећањима симпатија, наклоности или љубави према некоме. У савременом говорном језику употребљавају се различити глаголски експресиви са значењем *заљубити се* у некога (*одлепити, откинути, исећи се, изгорети, напалити се, наложити се* и др.). Ниједан од датих глагола примарно не означава емоцију, већ механизмима појмовних метафора развија секундарна емоционална значења. Будући да се концепти који припадају апстрактном домену људских емоција структурирају, а затим и разумеју метафоризацијом физички перцептибилнијих појмова и релација, примарна значења поменутих глаголских експресива у вези су са појавама или процесима који су ближи човековом физички опипљивом искуству (физичке промене, болест, бол, чулне сензације и сл.).

У раду се бавимо глаголским експресивима са значењем *заљубити се*, посебно оним заступљеним у говорној пракси млађе популације, због чега их сматрамо делом говорног жаргона. Анализом њихових полисемантичких структура препозната је једна општа метафора којом се истиче дезинтегративна семантика датих глагола, а она гласи ЗАЉУБЉЕНОСТ ЈЕ ДЕЗИНТЕГРИСАНОСТ. У оквиру ње се, даље, могу издвојити три појмовне метафоре које спецификују тип дезинтеграције: ЗАЉУБЉЕНОСТ ЈЕ ОДВОЈЕНОСТ (*откинути* на некога), ЗАЉУБЉЕНОСТ ЈЕ ФИЗИЧКА ДЕСТРУКЦИЈА (*исећи се* на некога) и ЗАЉУБЉЕНОСТ ЈЕ ВАТРА (*наложити се* на некога).

Мада значење основног глагола *заљубити се* није фокусирано на интензитет осећања, испоставиће се да је код секундарних емоционалних значења највећег броја његових глаголских експресива јачина емоције, заправо, у првом плану. У вези са компонентом интензитета емоције, дефинишемо тзв. континуум дезинтеграције који обухвата стадијуме: **загревања** (појава емоције) → **горења** (пораст интензитета емоције) → **сагоревања** (врхунац емоције и почетак распадања) → и потпуне **дезинтеграције** (одвајање, губитак себе).

Кључне речи: емоционални глагол, глаголски експресив, полисемантичка структура, концептуална метафора, жаргон.

Маја Миличевић Петровић, Никола Љубешић, Дарја Фишер

Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Универзитет у Загребу,
Институт “Јожеф Стефан”, Универзитет у Љубљани
m.milicevic@fil.bg.ac.rs, nljubesi@ffzg.hr, Darja.Fiser@ff.uni-lj.si

(НЕ)СТАНДАРДНИ ЈЕЗИК ТВИТЕРА

Савременим медијумима писане комуникације, међу којима значајно место заузимају друштвене мреже, често се приписује раширена употреба нестандардних облика на различитим нивоима, од ортографије до синтаксе. Међутим, у домену српског језика, истраживања која се баве овом темом углавном су квалитативног типа и идентификују нестандардне појаве без стварне провере њихове учесталости.

У овом раду квантитативно истражујемо нестандардне ортографске одлике српског језика употребљеног на друштвеној мрежи Твитер (<https://twitter.com>), при чему под ортографију подводимо сва одступања од стандардног начина писања речи (укључујући дијалекатске и колоквијалне морфолошке облике). Грађу чини узорак аутоматски прикупљених објава (твитова) за које је (такође аутоматском процедуром) утврђено да садрже нестандардне одлике. Узорковано је 1856 твитова укупне дужине 45134 токена (укључујући интерпункцију и емотиконе). Сви твитови су ручно нормализовани према детаљним смерницама развијеним паралелно за словеначки, хрватски и српски Твитер. У анализи се пореде изворни и нормализовани токени и утврђује се које појаве везане за ниво ортографије се јављају и колико су фреквентне.

Резултати показују да је, упркос раширеном веровању, у српском језику нестандардна ортографија на Твитеру релативно ретка. Изузетак чине изостављања дијакритичких знакова – рачунајући њих, нестандардне одлике се бележе у 10,32% токена, али без њих се ради о свега 3,96% токена. Међу нестандардним појавама најучесталије је идиосинкратично скраћивање речи и фраза (попут *мсм* за *мислим*). Релативно су бројна и изостављања појединачних вокала (*ал<али, ко<као*) и слова х (*оћу<хоћу, одма<одмах, би<бих*). Брисање карактера је укупно гледано чешће од уметања или замене, а у погледу позиције утврђено је да се измене у односу на стандард најчешће јављају на крају речи.

Кључне речи: друштвене мреже, Твитер, српски језик, нестандардне појаве.

Mira Milić, Aleksandra Kardoš

Fakultet sporta i fizičkog obrazovanja Novi Sad, Filozofski fakultet Novi Sad
mbmilic@Eunet.rs, sandra.kardosh@gmail.com

KOLIKO STUDENTI SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA POZNAJU STANDARDE U ENGLESKOM I SRPSKOM JEZIKU

Cilj ovog rada jeste da se ispita u kojoj meri studenti nejezičkog fakulteta poznaju standarde u engleskom i srpskom jeziku, koji čine suštinsku komponentu terminološkog standarda u kontekstu savremene definicije termina kao jedinice prirodnog jezika. Rad se temelji na kvalitativnom istraživanju, vršenom tokom letnjeg semestra 2017. godine, kojim je obuhvaćeno sto devedeset i dvoje studenata prve godine Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja u Novom Sadu. Za potrebe istraživanja konstruisana je onlajn-anketa sa 30 pitanja otvorenog i zatvorenog tipa, u vezi sa standardizacijom sportskih termina u srpskom jeziku koji su nastali adaptacijom termina iz engleskog jezika. Svako pitanje sadržalo je po tri ponuđena odgovora, pri čemu su zadaci bili formulisani tako da studenti treba da označe standardni srpski termin od tri ponuđena rešenja, kao i da daju obrazloženje za izabrani odgovor, na engleskom ili srpskom jeziku. U istraživanju će biti primenjena analiza datih obrazloženja. Polazeći od rezultata prethodnih istraživanja, koji ukazuju na nemar i nebrigu o jezičkom standardu, te činjenice da ispitanici nisu studenti jezičkog fakulteta, očekuje se nedovoljno poznavanje standarda oba jezika, pri čemu će ovo istraživanje dati odgovor na pitanje šta studenti nedovoljno poznaju i koji su razlozi nedovoljnog jezičkog znanja.

Кључне речи: engleski jezik, srpski jezik, sport, standardizacija, terminologija.

Andela Milivojević

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
andjelamil@gmail.com

RAZLIČITI PREVODI KAO SREDSTVO PRIBLIŽAVANJA ORIGINALNOM DELU: NOVI PREVODI LUIDIJA PIRANDELA NA SRPSKI JEZIK

Sve aktuelnija oblast u okviru Prevodilačkih studija bavi se temom novih prevoda književnih dela iz različitih epoha a najviše onima koja nose epitet „klasika svetske književnosti“: podsticaji za istraživanje u ovom pravcu svakako su proistekli iz konkretne prevodilačke prakse, u skladu sa savremenim tendencijama ove interdisciplinarnе oblasti da crpi svoj teoretski materijal iz neposrednog iskustva. U pisce koji su svojim delom zaslužili naziv klasika svetske književnosti ubraja se i italijanski Nobelovac Luidi Pirandelo (1867-1936), koji se svojim stvaralačkim pristupom uvrstio u red avangardnih pisaca s početka XX veka. Od inovativnog pisca do književnog klasika; odabir tema, stvaralački pristup i karakterizacija likova koji su po svim kriterijumima današnjice „moderni karakteri sa svim dilemama i čoveka današnjice“ zaslužni su za neprekinuto čitalačko interesovanje za ovog pisca i van Italije; ovo zanimanje prati i nemali broj novih prevoda Pirandelovih romana *Pokojni Matija Paskal* i *Jedan, nijedan, sto hiljada* kako u svetu tako i kod nas.

Cilj ovog rada biće da kroz komparativnu analizu prevoda nekih od ključnih odlomaka koji ilustruju Pirandelovu poetiku humorizma i odlikuju specifičan stvaralački postupak pisca na stilskom, leksičkom, semantičkom planu, pokušamo da damo odgovor na pitanje da li novi prevodi, pored nesumnjivo izuzetnog značaja na polju popularizacije vrednih dela i otimanja od zaborava istinskih remek-dela u doba literarne hiperprodukcije, zaista i predstavljaju „nove“ odn. „poboljšane“ verzije originalnog dela. Pokušaćemo da istražimo da li je u vremenski bližim prevodima primenjen postupak osavremenjivanja jezika i da li vremenska distanca prevedenog dela u odnosu na izvorno delo zaista i predstavlja „dodatnu vrednost“ za savremenog čitaoca.

Ključne reči: *Pirandelo, Pokojni Matija Paskal*, prevodilačke studije, prevod, tumačenje.

Јелисавета К. Милојевић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
jelce@EUnet.rs

ЗАТВОРЕНИ И ОТВОРЕНИ РЕЧНИЦИ – ЗА И ПРОТИВ

У раду се критички сагледава лексикографска пракса израде општих, двојезичних и једнојезичних речника енглеског и српског језика на англосаксонском и српском језичком подручју. Критиком – у изворном значењу речи: „правилно расуђивати, испитивати ваљаност основних поставки” – обухваћен је значајан број речника у периоду од више од једног века. У разматрање је укључена и најновија лексикографска пракса, у електронском облику доступна на интернету и у андроид апликацијама. На узорцима из различитих пресека на временском континууму у континуитету се прати развој лексикографске праксе: концепција, методологија и технологија израде речника. Документарну грађу чине сами речници у које смо директно имали увид, као и пратећа документа и књиге објављене уз речнике као пролегомена, такође и низ предавања које су аутори одржали са циљем образложења и апологије својих ставова. Са друге стране, документарну грађу чине и подаци које смо добили од информаната – корисника речника – што, као контрапункт, даје ширу слику домета и очекивања у вези са речницима о којима се ради. Једнака пажња посвећује се речницима израђеним по традиционалном моделу, установљеном у деветнаестом веку, васкрелом и у бројним речницима из актуелне продукције – било да су на папиру или електронски, као и онима који су модерни у кључном смислу, тако што покрећу

нову мисаону парадигму. Посебна пажња посвећује се двама речницима: једном из категорије „затворених” речника (*Collins COBUILD English Language Dictionary*), који је био лучоноша у двадесетом веку и значио кључан искорак у лексикографској пракси изласком из традиционалног перпетуума и једном „отвореном” речнику (*Wordnik*), такође парагонском, чији смо сведоци у овом нашем времену – двадесет и првом веку. Пример ова два речника узима се као основ за поређење две (само једним делом дивергентне) линије размишљања о језику и речнику – и износе се аргументи за и против, чиме се заокружује наша критика, чије је значење било и за нас остало: „чувар од варки и заблуда”. Сагледавање чињеница води закључку у прилог потребе за ревизијом доминирајућег лексикографског хабитуса да би се створио речник будућности, чије је прототип већ увелико доступан у јавности.

Кључне речи: лексикографија, лексикологија, речници, затворени речници, отворени речници.

Vojka Milovanović

student doktorskih studija Filološkog fakulteta u Beogradu i profesor francuskog jezika
vojka29@gmail.com

KNJIŽEVNI TEKST KAO AUTENTIČNI DOKUMENT U UDŽBENICIMA FRANCUSKOG JEZIKA ZA OSNOVNU ŠKOLU

Komparativnom analizom o ulozi književnog dela u nastavi stranih jezika, konkretno francuskog jezika, kroz različite metodološke sisteme i pristupe, kao i samoj ulozi u društvu, prikazaćemo i vrste književnih tekstova, koji su zastupljeni u udžbenicima francuskog jezika kao stranog jezika od petog do osmog razreda osnovne škole. Izradi ovog rada pristupljeno je nakon obavljenog istraživanja, koje se sastojalo u prikupljanju i pregledu literaturnih izvora u vezi sa ovom problematikom. Uloga književnog teksta u nastavi analizirana je kroz istoriju različitih metoda i pristupa, zatim sa stanovišta autentičnih materijala ali i konkretnoj upotrebi u udžbenicima autora Dušanke Točanac-Milivojev, kao jednog od srpskih autora udžbenika za francuski jezik. Književni tekst se može smatrati i autentičnim dokumentom, ako se ima u vidu da osnovna namena autentičnog dokumenta nije upotreba u nastavi. Kulturološka komponenta, koju nam pisac i njegovo delo nude, omogućiće učeniku da upozna i kulturu države iz koje delo potiče, ali i njenu istoriju i društvena zbivanja.. Književni tekst je imao primarnu ulogu u učenju stranih jezika u najranijim metodama učenja stranog jezika. Bio je sredstvo kojim se uči jezički i leksički sadržaj. Međutim, postavljanjem novih ciljeva u učenju stranih jezika, književni tekst postaje zapostavljen. U ovom radu nastojaćemo da otkrijemo ulogu književnog teksta u učenju stranih jezika, jer on može da odgovori jezičkim, kulturološkim i sociološkim potrebama nastave stranih jezika. Primerima upotrebe književnog teksta u nastavi francuskog jezika pokušaćemo da ono što je teorijski okvir primenimo u praksi.

Ključne reči: književni tekst, autentični dokument, udžbenik, kultura, upotreba.

Милорад Миљаковић

Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет
darolim12@gmail.com

ГЛАГОЛСКЕ ЛЕКСЕМЕ СА ПРЕФИКСОМ РАЗ– У РУСКОМ ЈЕЗИКУ У ПОРЕЂЕЊУ СА СРПСКИМ И ЕНГЛЕСКИМ ПРЕВОДНИМ ЕКВИВАЛЕНТИМА

Префиксална и суфиксална творба глаголских лексема је жив и активан процес у руском језику. Разуђеност руског творбеног система се не огледа само у великом броју афикса који се користе приликом грађења нових речи већ и у њиховим многобројним елементима смисла, које они уносе у новонастале лексеме, као што је случај и са префиксом раз–. У овом раду ћемо анализирати глаголске лексеме са префиксом раз- у руском језику и њихове преводне еквиваленте у српском и енглеском језику. Корпус рада ће обухватати оригинална и преводна дела руске, српске и енглеске књижевности, али и материјал на руском језику прикупљен у комуникацији на интернету, чиме ће се показати савремене тенденције у коришћењу префикса раз–.

Кључне речи: префикс раз–, деривација глагола, руски језик, српски, језик, енглески језик.

Vanja Miljković

Institut za srpski jezik SANU
vanja.miljkovic@isj.sanu.ac.rs; pablo_astrid@yahoo.com

ŠTA NAM NOVI GLAGOLI SA PREFIKSIMA OTKRIVAJU O PRIRODI GLAGOLSKE PREFIKSACIJE

Novi glagoli sa prefiksima, koji uglavnom pripadaju leksici savremene tehnološke svakodnevice (*izguglati, proguglati, izlajkovati, ofrendovati, ulogovati se, zabagovati*) ili su kolokvijalno-žargonske prirode (*ishejtovati, izneverovati, ispoštovati*), imaju poseban status u derivacionoj teoriji, budući da kao nenasleđene tvorenice reprezentuju aktivni semantičko-tvorbeni potencijal samih glagolskih prefiksa. Oni ujedno predstavljaju i izazov za tradicionalni pristup glagolskim prefiksima, posebno za dihotomiju semantička : gramatička prefiksalna funkcija. U ovom istraživanju autor ispituje, iz kognitivnolingvističkog ugla, ulogu prefiksa u tim glagolima i razmatra šta nam oni govore o prirodi same prefiksacije kao tvorbenog procesa. Autor pokazuje da prefiksi ni kod ovih glagola nisu „prazni“ (čak ni prefiks *iz-*, za koji se u srbističkoj literaturi često tvrdi da je dostigao nivo čistog perfektivizatora, posebno uz dvovidske osnove), štaviše – da oni predstavljaju nosioce shematskog značenja glagola. U tom smislu novi glagoli sa prefiksima idu u prilog prefiksocentričnom pristupu, koji autor razivja u svojoj doktorskoj tezi i po kome su prefiksi stožeri glagolskog značenja, odnosno imenitelji sheme čiji se sadržaj konkretizuje osnovom. Pored toga, autor zapaža da ovi glagoli potvrđuju hipotezu o iskustvenoshematskoj (a ne supershematskoj) prirodi glagolskih prefiksa (postavke te hipoteze videti u radu Miljković V. „Glagoli sa prefiksom *za-* koji označavaju početne situacije u savremenom srpskom jeziku – kognitivnolingvistički pristup“, u *Jezik, književnost, vreme*, Niš, 2017, 143–158).

Кључне речи: glagolski prefiksi, glagolska prefiksacija, prefiksocentrični pristup, iskustvena shema, kognitivna semantika.

Драгица Мирковић

Београдска пословна школа, висока школа струковних студија
mirkovicd77@gmail.com

МОЋ РЕЧИ У БАЊАНОВОМ ХОДОЧАСНИКОВОМ ПУТОВАЊУ

У раду је коришћен социолингвистички приступ заснован на Дел Хајмзовом ставу да језичка истраживања треба да буду утемељена на етнографском становишту, а не интроспективном теоретисању, те да језик треба проучавати у употреби, као средство комуникације унутар неке друштвене заједнице, којим је постављен темељ развоју саме социолингвистике. Такође, поред очигледног реципрочног односа језика и друштва, развој идентитета доведен је у директну везу са друштвеном заједницом, као и историјским и друштвеним околностима, а Ходочасниково путовање, најчитаније дело пуританца Џона Бањана преведено на око 160 језика које речник књижевних појмова дефинише као најпознатију алегорију у енглеској књижевности, један је од изузетних примера те повратне спреге. Од првог издања 1678. године до краја века издата су чак двадесет и два издања првог дела Ходочасниковог путовања. Бањананов адут био је језик радника седамнаестог века, у тренутку када је усред историјских дешавања тог времена, Енглеска изродила супротности у свим сферама. Пуританци су разумели да писана реч и иде даље и остаје дуже, а река различитих списа – памфлета, посланица, поука, пророштава, тужбалица, дневника и аутобиографија, извирала је из темељног веровања пуританизма да Свето писмо јесте Божија реч коју треба свакодневно проучавати и преносити. У том смислу је разумљиво што су описмењивање људи видели као алат неопходан за процес посвећења који је отварао ризнице Божијих тајни из Писма. Подаци говоре да је на почетку века било око 15% писмених људи док је тај број нарастао на око 30% до краја века, у чему је препознат и пуритански допринос у коме је Бањан имао значајну улогу.

Кључне речи: Ходочасниково путовање, моћ речи, језик, идентитет, религија.

Јасмина Московљевић Поповић

Филолошки факултет, Универзитет у Београду
jasmina.moskovljevic@fil.bg.ac.rs

О ИЗРИЦАЊУ АГЕНСА У КОНСТРУКЦИЈАМА СА РЕФЛЕКСИВНИМ ПАСИВОМ

У граматикама и језичким студијама из друге половине 20. и прве деценије 21. века експлицитно се наводи да се у конструкцијама са рефлексивним пасивом агенс не изриче (Милошевић 1972, 1974, Станојчић и Поповић 1999, Мразовић и Вукадиновић 1990, Танасић 2009). Међутим, реченице попут: *Факултативни излети организују се од стране локалне туристичке агенције; Говори се од стране Министарства о свему другом осим о медицинском праву, које је стварна и трајна заштита и пацијента и лекара и Одељење даје подршку реализацији пројеката који се финансирају од стране Међународних финансијских институција и Европских фондова*, нису нимало ретке ни неуобичајене у савременом језику. У њима се у конструкцијама са рефлексивним пасивом изриче и агенс, по правилу у облику предлошко-падежне синтагме *од стране* + NP_{gen}.

Основни циљ овог рада је двојак: да презентује грађу којом се дата синтаксичка појава илуструје, као и да укаже на типове текстова и функционалне стилове у оквиру којих је она најзаступљенија. У завршном делу рада биће понуђена иницијална анализа формалних, семантичких, прагматичких и дискурских фактора који утичу на замену активне конструкције пасивном (а у којој је агенс ипак изречен!), и изнете неке претпоставке и могућа објашњења о томе зашто је употреба овог типа конструкција све присутнија у савременом језику.

Кључне речи: аргументска структура, типови агенса, рефлексивни пасив, српски језик.

Александар Мудри

Одсек за русинистику, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
mudrisasa@ff.uns.ac.rs

ГЛАГОЛИ ОРАЊА У РУСИНСКОМ, СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ: КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА

У раду ће се помоћу контрастивне анализе утврдити сличности и разлике између глагола из домена пољопривредне лексике у русинском, српском и енглеском језику. Тачније, контрастираће се лексичко поље глагола са компонентом значења 'правити бразду у земљи подрезујући је плугом' при чему ће фокус анализе бити на семантичком нивоу са циљем да се утврди шта је у сакупљеном материјалу еквивалентно, идентично, слично, контрастно и различито. Први део анализе подразумева контрастирање значења у оквиру русинског језика да би се у следећем контрастирали глаголи три језика. Контрастивном анализом три језика жели се утврдити да ли су у изабраном лексичком пољу у овим језицима присутни формални кореспонденти, преводни еквиваленти или лексичке празнине и да ли су присутне дивергентне или конвергентне појаве.

Ово истраживање подразумева анализу глагола који су део материјала сакупљеног теренским истраживањем за потребе мастерског рада *Ратарска и повртарска лексика Русина у Војводини*, односно интервјуисањем најстаријих говорника који су се целог живота бавили ратарством и повртарством у местима Руски Крстур и Куцура.

У раду се изводи контрастивна анализа на семантичком нивоу, при чему се користи поступак анализе компонената значења.

Од глагола лексичког поља *орац* најпре су формиране одреднице које садрже српске и енглеске еквиваленте са њиховим дефиницијама. Изабрани су русински глаголи са заједничком компонентом значења чији хипероним је глагол *орац (орати)*. Затим су ови глаголи потврђивани у речницима русинског, српског и енглеског језика.

Контрастирањем лексема два словенска језика и једног германског покушава се истражити у којој мери језици показују евентуалне сличности или разлике у типу културе.

Кључне речи: лексикологија, контрастивна анализа, глаголи *орања*.

Марина Николић

Институт за српски језик САНУ, Филозофски факултет Универзитета у Приштини с привременим седиштем у Косовској Митровици
marinanikolic769@gmail.com

СРПСКА ЈЕЗИЧКА НОРМА НА ПРЕЛАЗУ ВЕКОВА: ПРОБЛЕМИ И ИЗАЗОВИ

У реферату ће бити изложени главни проблеми савремене српске нормативистике: тешкоће у савладавању стандардног језика, компликованост правописних и других решења, мањак и недоступност приручника, нефлексибилност и функционална нераслојеност саме норме итд., као и главни изазови са којима се она среће: глобализација, енглески као светски језик и његов утицај на норму, интернет комуникација, умножавање језика на подручју Западног Балкана.

У другом делу реферата биће дати предлози како би се постојећа ситуација побољшала: од коришћења интернета као ресурса за проширивање корпуса српског језика, до његове употребе у едукативне сврхе и популаризацију нормe. Затим, биће представљени начини за функционално-стилску прилагодљивост нормативних решења, како већ постојећих, тако и оних очекиваних. С тим у вези, морало би се размотрити питање хијерархизованости критеријума стандардизације, о чему није било речи до сада у српском језику, али ни у другим словенским језицима.

Кључне речи: језичка стандардизација, нормативистика, језичка култура, српски језик.

Predrag Novakov

Odsek za anglistiku, Filozofski fakultet Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu
predragnovakov@sbb.rs

ENGLISKI VIŠEČLANI GLAGOLI SA GLAGOLIMA KRETANJA I NJIHOVI SRPSKI EKVIVALENTI

Engleski višičlani glagoli tipično sadrže dinamične leksičke glagole koji sa adverbijalnom ili predložkom partikulom čine leksičku celinu, dok se sa stativnim glagolima takve frazne lekseme ne formiraju. Glagoli kretanja spadaju među najčešće glagole koji se u engleskom jeziku kombinuju sa partikulom, a značenje te kombinacije može zadržati osnovni koncept fizičkog kretanja, pri čemu partikula specifikuje pravac tog kretanja, ali može poprimiti i apstraktnija prenesena značenja. Stoga će se u ovom istraživanju proučiti engleski višičlani glagoli sa glagolom kretanja da bi se ustanovio njihov stepen idiomatizovanosti (od transparentnih, preko poluidiomatizovanih do potpuno idiomatizovanih) i da bi se proučilo metaforičko proširivanje značenja, kako leksičkog glagola tako i partikule koja ulazi u sastav višičlanog glagola. Pri tome će se poći od pojedinih postavki kognitivne lingvistike, posebno od pojmovne metafore. Za proučavanje će biti sastavljen paralelni korpus sa primerima engleskih fraznih glagola sa glagolom kretanja iz savremernog romana i njihovim srpskim prevodnim ekvivalentima. Srpski prevodni ekvivalenti mogu da ukažu na sličnosti i razlike u konceptualizaciji transparentnih i idiomatizovanih značenja, a pošto se kao prevodni ekvivalenti većinom očekuju srpski glagoli s prefiksima – upoređiće se pomeranje značenja engleskih partikula i srpskih glagolskih prefiksa (od osnovnih prostornih do apstraktnijih značenja).

Кључне речи: engleski, glagol kretanja, srpski, višičlani glagol.

Olga Panić Kavgić, Aleksandar Kavgić
Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
olgapk@ff.uns.ac.rs, kavgić@ff.uns.ac.rs

FILM TAGLINES: SYNTACTIC ASPECTS AND THEMATIZATION STRATEGIES

This is a follow-up complementary study of a previous work by the same authors which dealt with extralinguistic, textual and linguistic factors affecting the formation of film taglines, where the emphasis was on elements of linguistic creativity at the phonological, lexico-semantic and graphemic-orthographic levels. This paper aims at highlighting the syntactic properties of taglines, as well as various thematization strategies that make them more effective and memorable. The corpus consists of 540 taglines related to 173 feature-length films from English-speaking countries, 28 of which are Academy Award winners and 145 nominees in the category of Best Motion Picture, between 1990 and 2017. Following the theoretical observations on taglines as supplementary paratextual expressions in promoting a film, the selected taglines will be described and classified by applying the method of qualitative analysis. At the syntactic level, examples will be discussed within the category of syntactic complexity (from single phrases – like “Retribution”, in *True Grit* – to complex and compound sentences, such as “Fifty million people watched, but no one saw a thing”, from *Quiz Show*), including observations on interrogative and imperative forms. Regarding thematization strategies, fronting, clefting and postposing will be discussed as the most frequent means of emphasizing a particular part of a tagline, an example for the latter strategy being “It’s a hell of a thing, killing a man”, from *Unforgiven*. The research is expected to show the diversity, frequency and effectiveness of various syntactic means in creating a memorable tagline, aided by applying one of the aforementioned thematization strategies.

Key words: tagline, film, syntactic complexity, thematization strategy, linguistic creativity.

Dorota Pazio-Wlazłowska, Ивана Лазий Коњик
Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, Институт за српски језик САНУ, Београд
d.pazio@ispan.waw.pl, ivana.konjik@gmail.com

КЛЮЧЕВЫЕ КОНЦЕПТЫ СЛАВЯНСКОЙ АКСИОСФЕРЫ. ОПЫТ ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКОГО ОПИСАНИЯ

В докладе рассматриваются основные положения двух международных проектов, целью которых является попытка параллельного описания славянской аксиосферы на весьма широком сравнительном фоне. Внимание уделяется масштабному проекту «Аксиологический лексикон славян и их соседей», а также двустороннему проекту «Ключевые понятия сербской и польской аксиосферы в общеславянской перспективе», реализованному Институтом сербского языка Сербской академии наук и Институтом славистики Польской академии наук. До сих пор в рамках проекта «Аксиологический лексикон славян и их соседей», в котором под научным руководством проф. Ежи Бартминьского работает несколько десятков исследователей, было проанализировано 5 концептов: ДОМ, ЕВРОПА, ЧЕСТЬ, ТРУД и СВОБОДА. В дальнейшем будет разработано еще 10: СЕМЬЯ, ЗДОРОВЬЕ, ДУША, РОДИНА, НАРОД, ПАТРИОТИЗМ, ДЕМОКРАТИЯ, СОЛИДАРНОСТЬ, СПРАВЕДЛИВОСТЬ и ТОЛЕРАНТНОСТЬ.

Ценности в рамках обоих проектов понимаются как «культурные концепты», то есть, аксиологические понятия, наделенные определенными чертами и культурными коннотациями. Авторы сосредоточены на анализе специфики понимания определенных ценностей носителями языков, а не на их энциклопедических описаниях. Поэтому в качестве инструмента экспликации значений принята

концепция «когнитивной дефиниции», главной целью которой, согласно проф. Ежи Бартминьскому, является представление способа восприятия явления носителями языка.

Материалом для анализа и описания концептов в рамках проектов служат три типа данных: (S) данные, почерпнутые из системных источников (в частности, словарей); (A) – данные опросов; (T) – данные из текстов национальных корпусов языка и современных СМИ.

Ключевые слова: славянские языки, концепт, ценность, аксиологический лексикон, этнолингвистика.

Анђелка Пејовић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
andjelka.pejovic@fil.bg.ac.rs

О ДИНАМИЧНОСТИ ПАРЕМИЈА (НА ПРИМЕРУ ШПАНСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА)

Циљ рада је да се пружи увид у типове паремиолошких структура, на примерима из шпанског и српског језика, а затим и да се представе разлике и промене које се међу њима уочавају. У ту сврху су обједињени репрезентативни примери ових устаљених конструкција у наведеним језицима, ексцерпирани из електронских медија и документованих извора, и потврђени у одговарајућим паремиолошким речницима. Из примера се уочава међусобно прожимање паремиолошких, али и фразеолошких структура, бележе се и трансформације које трпе током времена, а тиме се показује или потврђује њихова динамичност. Посебна пажња је посвећена „паремијама новог доба“, пре свега афоризмима и „антипословицама“, за које се показује да су све присутније у савременом друштву.

Кључне речи: паремија, пословица, афоризам, антипословица, динамичност у језику.

Маја Пивчевић

Sveučilište u Zadru
mpivcevic@unizd.hr

ISKUSTVA FRANCUSKIH STAŽISTA/LEKTORA U NASTAVI SA HRVATSKIM STUDENATIMA FRANCUSKOGA JEZIKA I NEKA TEORIJSKA OSTVARENJA

Ovaj rad ima za cilj da ujedini i kritički prikaže iskustva stranih stažista/lektora francuskog jezika na Odsjeku za francuski jezik i književnost Sveučilišta u Zadru, inače studenata nastavničkog usmjerenja za poučavanje francuskog kao stranog jezika (FLE – français langue étrangère), francuskih sveučilišta Paris Sorbonne (Paris IV – UFR de langue française) i Bourgogne (UFR Lettres et Philosophie).

Zanimljivom nam se učinila prilika da na jednom mjestu prikažemo viđenja izvornih govornika francuskog jezika koji nastavu promatraju upravo kroz takvu prizmu, ali i mladih stručnjaka koji se obrazuju za područje poučavanja francuskog kao stranog jezika. Izvješća francuskih stažista predstavljaju, sa stručnog stajališta, jedan oblik vanjskog vrednovanja, ne samo nastavnog procesa, već i hrvatskih studenata francuskog jezika, opisujući i najčešće probleme sa kojima se susreću.

Stožisti su tako unutar svojih izvješća (*rappports de stage*) priložili i argumentirali neku glotodidaktičku problematiku (poučavanje izgovora, pravopisa, vokabulara, gramatike, dihotomiju pogreške – *faute/erreur*, prediskazivanje – *vuoloir dire*, učenje/usvajanje – *acquisition/apprentissage*, interkulturalnost itd.), oslanjajući se na postavke suvremene lingvističke discipline *didaktolingvistike* (*linguistique-didactique*, Bajrić 2009).

Кључне ријечи: didaktolingvistika, studenti francuskog jezika, lektori stažisti, izvorni govornici

Људмила Поповић

Катедра за славистику, Филолошки факултет у Београду

ljudmilapopovic@yahoo.com

О БЕЗЛИЧНОЈ И ЛИЧНОЈ УПОТРЕБИ ГЛАГОЛА *ТРЕБАТИ* У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Глагол *требати* јавља се у српском језику у модалној употреби, али и у значењу које упућује на нужност поседовања објекта. Значење тог глагола одређује његова валентност. Прво значење се реализује уз пропозиционалну допуну, а друго – уз предметну. Са предметном допуном овај глагол губи морфосинтаксичке одлике модалних глагола и може се посматрати као постмодални.

У српској лингвистици годинама се воде спорови о нормативности личне употребе модалног глагола *требати* са пропозиционалном допуном. У раду се нуди решење дилеме путем поређења са ситуацијом у свим словенским језицима, те се доводи да је лична употреба модалног глагола *требати* у српском језику оправдана само када се ради о конструкцијама са агентивним субјектом који врши семантичку улогу бенефицијента, тј. учесника ситуације који је могао или може имати користи од извршене радње. Постмодални глагол *требати* са предметном допуном у српском и хрватском језику представља јединствени случај у континууму савремених словенских језика с обзиром да се може користити у значењу 'бити потребан', али и 'осећати потребу'. За потоње значење у свим словенским језицима, осим лужичкосрпских, постоји посебан глагол. Конструкције I и II типа (*Треба ми пријатељ – Треба пријатеља*) у српском језику ступају у специфичан синтаксичко-семантички однос за који се предлаже назив функционерна дијатеза.

Кључне речи: *требати*, модалност, валентност, српски, словенски језици.

Милена Поповић

Филолошки факултет Универзитета у Београду

uudinama@yahoo.com

ИТАЛИЈАНСКИ И СРПСКИ ГЛАГОЛИ СУБЈЕКАТСКЕ КОНТРОЛЕ С ДОПУНОМ У ИНФИНИТИВУ

У раду анализирамо употребу италијанских и српских глагола субјекатске контроле с допуном у инфинитиву на основу следећих параметара: могућност/немогућност употребе именичке односно предлошке синтагме у функцији директног односно индиректног објекта, употреба именичке синтагме у функцији директног објекта/употреба именичке односно предлошке синтагме у функцији индиректног објекта, присуство/одсуство предлога испред инфинитивне допуне, могућност/немогућност употребе сложеног инфинитива као инфинитивне допуне. Посредством такве анализе глаголе субјекатске контроле с допуном у инфинитиву поделићемо најпре на две велике групе: 1) глаголи који се комбинују само с инфинитивом (с предлогом или без њега) и 2) глаголи који се комбинују и с инфинитивом и с именичком односно предлошком синтагмом у функцији директног односно индиректног објекта. Унутар ових двеју група установићемо више подгрупа у зависности од тога да ли се глаголи употребљавају с инфинитивом без предлога, инфинитивом с предлогом *di* или инфинитивом с предлогом *a*, директним или индиректним објектом, простим или сложеним инфинитивом.

Требало би да наше истраживање постигне два основна циља: типолошко-теоријски и контрастивно-дидактички. Поређење глагола на формалнограматичком нивоу помогло би да се додатно сагледају типолошке сличности и индивидуалне карактеристике двају језика, укључујући и неке савремене језичке тенденције и иновације, док би систематски попис глагола и њихова класификација на основу конструкција унутар којих се јављају могли наћи примену у настави италијанског и српског језика за странце, као и у граматицама италијанског језика намењеним говорницима српског језика.

У раду ћемо применити метод контрастивне анализе, уз помоћ којег ћемо, из синхронијске перспективе, упоредити италијански и српски језик у циљу откривања сличности и разлика у вези са употребом инфинитивне допуне уз глаголе субјекатске контроле.

Кључне речи: субјекатска контрола, италијански језик, српски језик

Virginia Popović

Departamentul de Limba și Literatura Română, Facultatea de Filozofie, Universitatea din Novi Sad
popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs

DOI SCRITORI DIN VOIVODINA: NICOLAE ȘI ALEXANDRU ȚIŢĂRIU

Despre literatura scrisă în Voivodina sau în Banatul Sârbesc la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea s-a scris foarte puțin. Istoricii literari și criticii literari care au cercetat literatura română din Voivodina fixează începuturile literaturii române odată cu înființarea primului ziar în limba română, „Libertatea” (1945) și a revistei de cultură „Lumina” (1947). Doar pe alocuri aceste istorii literare consemnează apariția scriitorilor din familia Țițariu, Alexandru și Nicolae Țițariu, cu anumite date despre contribuțiile lor publicistice și literare prin presa vremii, însă textele propriu-zise nu erau publicate în volume aparte până înainte cu câțiva ani când pentru prima dată opera lor este publicată în trei volume. Din această cauză, nici istoricii literari și nici critica vremii nu au dat atenție acestor opere, prin simplul fapt că nu erau culese. Pe de altă parte, schițele, operele dramatice, povestirile și versurile lor niciodată nu au intrat în nicio antologie din Voivodina și nici nu au fost obiect de cercetare pentru istoricii și criticii literari de la noi.

În lucrarea de față vom analiza dimensiunea axiologică a celor mai de seamă opere ale celor doi scriitori, cuprinse în cele trei cărți de proză literară, alcătuite de istoricul Mircea Măran. Vom cerceta în ce măsură opera scriitorilor din familia Țițariu se vor putea pune în circuitul valorilor culturale românești din Voivodina.

Scopul cercetării noastre e să încercăm să aducem în lumină valorile unor opere literare ale scriitorilor din Banatul sârbesc pentru a demonstra că literatura din Voivodina nu începe în deceniul cinci al secolului trecut ci originile ei trebuie căutate în primii ani ai secolului XX.

Cuvinte cheie: literatura română din Voivodina, Nicolae Țițariu, Alexandru Țițariu.

Elisaveta Popovska

Faculté de philologie Blaže Koneski, Université Saints Cyrille et Méthode
elisapopovska@yahoo.com

LA TENTATION DE L'ESSAI DANS LES CHRONIQUES FAMILIALES DE MARGUERITE YOURCENAR

Dans un entretien effectué en 1971 et publié pour la première fois en 1998, Marguerite Yourcenar se prononce sur le caractère générique de l'œuvre qu'elle écrit à cette époque – *Souvenirs Pieux*, le premier volet de sa trilogie familiale *Labyrinthe du Monde*. Elle le qualifie en tant que « souvenirs qui ne sont pas très personnels, [...] situé(s) entre l'essai et le poème ou le roman. C'est peut-être plus près de l'essai ». L'intention de Yourcenar de se référer aux souvenirs des autres et de pratiquer l'amalgame générique dans son œuvre à venir, annonce son projet d'écrire une forme de récit personnel qui serait à contre-courant des modèles classiques de l'écriture autobiographique. Elle y parvient dans ces chroniques familiales par la mise en œuvre de différents procédés de distanciation entre le « je » de l'énonciation et le « moi » de l'énoncé, d'où le fréquent recours aux résonances de l'essai. Ce procédé se manifeste par des pauses narratives et intrusions métadiscursives en forme de commentaires, anecdotes et interventions gnominiques. On rencontre dans le *Labyrinthe du Monde* maintes allusions explicites ou implicites aux avis de Yourcenar concernant l'écologie, le suicide, l'homosexualité, le progrès technologique, l'art, les lectures, la commercialisation du tourisme... L'objectif de cette étude est de montrer comment ces considérations reflètent la philosophie personnelle et l'horizon idéologique de l'écrivaine où l'humain rencontre l'universel dans un réseau complexe d'analogies et de correspondances.

Mots-clés: essai, écriture autobiographique, chroniques, mémoire familiale, analogies.

Tvrtko Prčić

Department of English, Faculty of Philosophy, Novi Sad
tprcic@eunet.rs

A PROPOSAL FOR A COMPREHENSIVE LEXICOGRAPHIC DESCRIPTION OF ENGLISH AFFIXES

This paper deals with theoretical and practical aspects of a comprehensive lexicographic description of English synchronic affixes and offers a proposal for the compilation of a novel dictionary, entitled *An Advanced Learner's English Affixionary*. After an introduction with a general characterization and a typological identification of the dictionary, the principles underlying the comprehensive description of affixes are discussed, in two interrelated parts: (1) the theoretical part, which surveys the lexicological criteria necessary for the description of affixes and outlines the types of information to be provided for each affix, so as to afford users a detailed insight into the properties pertaining to the form, content, paradigmatics and syntagmatics of the affixes; and (2) the practical part, which overviews the lexicographic treatment of those affixal properties, within the dictionary's macrostructure and, especially, microstructure, focusing on their organization and presentation, so as to produce accurate, effective, visually appealing and user-friendly profiles of each affix and its properties.

Key words: lexicography, affixes, affixionary, dictionary macrostructure, dictionary microstructure.

Mirjam Premrl

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
mirjam.premrl@ff.uni-lj.si

ALCUNI ASPETTI DI NON-DETERMINATEZZA IN ITALIANO E IN SLOVENO

Nel presente contributo viene affrontata l'espressione della non-determinatezza in italiano, una lingua dotata, sul piano morfosintattico, di mezzi sistemici per segnalare la categoria in questione: gli articoli indeterminativo, partitivo e zero. Un ruolo centrale è inoltre assegnato alla discussione delle possibilità di identificare la non-determinatezza in sloveno, che di un tale mezzo non dispone. Il termine *non-determinatezza* abbraccia sia l'indeterminatezza che la non-attualizzazione, due fenomeni molto diversi, dal momento che il primo si attua in presenza di un'entità, mentre l'altro si riferisce a una non-entità. La caratteristica che accomuna i due gruppi è quindi l'assenza dell'articolo determinativo. Il metodo adottato consiste nel paragonare le realizzazioni di non-determinatezza nei testi di partenza italiani con quelle dei testi di arrivo sloveni e viceversa. L'idea che sta alla base dell'analisi vede nella non-determinatezza una categoria semantica universale. Tuttavia non si può prescindere dal fatto che la non-determinatezza sia anche una categoria grammaticale con realizzazioni proprie di una determinata lingua. A livello semantico la non-determinatezza sta per la non-identificabilità e la non-unicità di un'entità, o per l'assenza di questi due fenomeni in una non-entità. La comprensione del funzionamento della non-determinatezza nei testi italiani costituisce lo spunto per la ricerca di spie di non-determinatezza in quelli sloveni. In questo senso un'attenzione particolare va all'aspetto descrittivo del sintagma, caratteristico soprattutto delle funzioni predicative, ma non solo, come anche al ruolo di quantificatori complessi ed elementi pronominali in testo sloveno, sempre in relazione all'espressione della non-determinatezza.

Parole chiave: (non-)determinatezza, articolo, pro-aggettivo, quantificatore complesso, sintagma descrittivo.

Diana Prodanović Stankić

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
diana.podanovic.stankic@ff.uns.ac.rs

SENSE DISTINCTIONS AND IMAGE SCHEMAS IN LEXICAL NETWORKS: A CASE STUDY

The aim of the paper is to shed light on some specific problems related to identifying and describing sense distinctions in the process of defining and translating synonyms for a specialized bilingual English-Serbian dictionary of synonyms. In this paper, the author argues that the application of cognitive and corpus linguistic theoretical background can offer a deeper insight into the structure of the lexical network related to a given concept, which leads to the better understanding of prototype organization of a category and hence, to a more precise definition of a concept in an entry. This becomes particularly significant when it comes to determining associative meaning of a given lexeme. The cluster analysis of the given lexemes is illustrated to show the process of drawing links between different senses of a word by using the cognitive-oriented analysis of the senses and their interrelations.

Key words: sense distinctions, lexical networks, prototype organization, image schemas, dictionary

Marina Puja-Badesku, Minerva Condan Trailovic

Facultatea de Filozofie, Universitatea din Novi Sad, Facultatea de Filologie, Universitatea din Belgrad
puiabadesku@gmail.com, minervatra@yahoo.com

OBSERVAȚII ASUPRA TRADUCERILOR DIN LIMBA SÂRBĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN MANUALELE ȘCOLARE DIN VOIVODINA, PROBLEME ȘI DIFICULTĂȚI

În această lucrare ne-am propus ca, prin concepția lingvistică să punem în evidență unele probleme și dificultăți care apar în traducerea manualelor școlare din limba sârbă în limba română și încercarea să se găsească soluția optimă de traducere a acestora. Pentru a efectua o traducere cu caracter științific bună, autorul trebuie să îndeplinească unele condiții: 1. Cunoașterea disciplinei, respectiv materiei cuprinse în manual; 2. Cunoașterea terminologiei profesionale a domeniului, în ambele limbi; 3. Cunoașterea bună a normelor gramaticale ale ambelor limbi; 4. Respectarea adevărului științific; 5. Asigurarea unui stil clar, inteligibil, adecvat vârstei elevilor, cărora le este destinat manualul. Un manual bine tradus trebuie să lase impresia cititorului, în cazul nostru elevul, că nu este o traducere, că este un manual scris în limba maternă a acestuia. Altfel zis, în textul tradus nu trebuie să existe nici un fel de exprimări stângace și nici calcuri lingvistice neadecvate. Fiind vorba despre stilul științific, cele mai multe probleme, cu prilejul traducerii, sunt create de vocabular și de sintaxă. Compartimentele limbii la care ne vom referi în cele ce urmează, sunt vocabularul, morfosintaxa și stilul. Indiferent de ramura științifică din care face parte, în limba traducerilor nu sunt admise nici un fel de abateri de la normele limbii literare în vigoare, deoarece în caz contrar, formele eronate ar putea fi însușite de către elevi. Intenția cu care am pornit, atunci când ne-am hotărât să cercetăm limba manualelor traduse, a fost aceea de a afla cum se prezintă problema traducerii, după o perioadă de câteva decenii, de când se practică această activitate la Institutul pentru editarea manualelor, așa că o astfel de cercetare și rezultatele ei va fi un material util pentru viitorii traducători de manuale școlare.

Cuvinte cheie: Teoria și tehnica traducerilor, limba sârbă, limba română, manuale școlare, Voivodina

Mihai N. Radan, Miljana Uscatu Radan

Université d'Ouest, Timisoara, Roumanie
mradan54@yahoo.com

SUR LA TERMINOLOGIE DE LA PELLETERIE DANS LE DIALECTE SERBE DE CARAȘOVA

La pelleterie, comme beaucoup d'autres métiers, est en train de disparaître. À partir de cette réalité, l'auteur a effectué une enquête dans la localité Carașova (département Caraș- Severin, Banat) en 2008. En utilisant un questionnaire, il a cueilli les termes liés au métier de pelletier qui existent dans le dialecte serbe de Carașova. Le but principal de l'enquête a été d'enregistrer ces termes avant leur disparition définitive de l'usage. Le travail présente et analyse leur utilisation dans le dialecte serbe de Carașova.

Suite à l'analyse, l'auteur se propose : 1. d'établir un rapport entre la terminologie d'origine slave et la terminologie étrangère qui résulte des emprunts faits des langues d'autres ethnies qui vivent en Banat (surtout l'ethnie allemande et roumaine) ; 2. d'inventarier les termes archaïques slaves conservés dans ce dialecte suite à des contacts faibles et discontinus avec les dialectes serbes convergents et à une évolution multiséculaire indépendante par rapport à ceux-ci.

Mots clé: Carașova, pelleterie, terminologie, archaïsmes, influences, emprunts.

Јованка Радић

Институт за српски језик САНУ
jovanka.radic@gmail.com

МОЦИЈА РОДА И/ИЛИ „РОДНА СЕНЗИТИВНОСТ” – ТЕРМИНОЛОШКО И/ИЛИ ИДЕОЛОШКО ПИТАЊЕ

У приступу теми најпре ћу скренути пажњу на у србистици недовољно познавање функционисања механизма именичке моције, укључујући дијалекатски и стандарднојезички план. На материјалу и налазима досадашњих истраживања моције и развоја значења речи у српском језику, показаћемо да је вођење рачуна о полу, те и усклађивање форме персоналне именице с полом референтног лица, зависно од говорног и ванговорног контекста, теме и степена интелектуалности с којим се теми приступа, као и од узраста, социјалног миљеа и степена образовања. Ту ће се открити механизам именичке моције у српском језику, односно, показаће се на који је начин српски језик „родно сензитиван” – у којем је контексту и код којих персоналних именица смислено да се појмовна реч мовира, тј. да се номинална форма промени и усклади с полом персонално или референцијално одређеног лица.

Начинима језичког испољавања разлике у полу приступићемо и из других перспектива – антрополошке или општелингвистичке, филозофске или логичке, и психолошке или психоаналитичке. Увиди до којих се дошло у тим областима знања говоре да би остварење пројекта доследне феминизације у српском језику, који налаже да новостворене „женске” форме стоје према „мушким” као јединице истог ранга, подразумевао нестанак „општих” вредности примарних форми персоналних именица. Образложићемо, најзад, и своје уверење да би нестанак општих вредности у том сегменту језика могао захватити целину језика и утицати на развој појмовног мишљења, тј. спречити оне који буду стасавали у таквом језику да превазиђу почетно мишљење у комплексима.

Кључне речи: именичка моција, родна сензитивност, појмовно мишљење, српски језик.

Анка Рађеновић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
anka_radjenovic@yahoo.com

УТИЦАЈ ТЕМПОРАЛНИХ АДВЕРБИЈАЛА НА ОДАБИР ПРЕТЕРИТНИХ ВРЕМЕНА У САВРЕМЕНОМ ГРЧКОМ

За семантику глаголског времена и аспекта у савременом грчком језику може се рећи да је веома комплексна, јер се не одређује искључиво глаголским облицима и глаголским конструкцијама тј. морфологијом глагола и инхерентним особинама глагола, као и принципима дискурса, већ и на друге начине, од којих је свакако најзначајнији утицај временских одредби и допуна. Стога је готово немогуће говорити о аспекту и времену без њихове корелације са темпоралним адвербијалима. С обзиром на то да адвербијали за време увелико доприносе временској интерпретацији реченице, у овој студији испитаћемо њихов утицај на одабир претеритних времена у савременом грчком језику код студената нивоа Б1/ЗЕОЈ. Анализираћемо податке прикупљене у граматичким тестовима са задацима у којима се студент на основу реченичног контекста одлучује за одређено претеритно време у грчком језику. Студенти ће попуњавати празнине у реченицама од којих ће неке садржати темпоралне адвербијале, док ће у другима одабир времена зависити искључиво од реченичног контекста. Очекујемо да ће резултати студије указати на то да реченице са темпоралним адвербијалима олакшавају студентима грчког језика

као страног одабир одговарајућег претеритног времена док њихово одсуство отежава целокупну аспектну и темпоралну интерпретацију реченице. Сматрамо да ће резултати ове студије такође допринети томе да се више пажње посвети начину увођења вербалних категорија у наставу грчког језика као страног, али и других елемената битних за савладавање семантичке и прагматичке интерпретације прошлих глаголских времена и аспекта на свим нивоима учења страног језика.

Кључне речи: претеритна времена, темпорални адвербијали, грчки језик

Milica Radulović, Vladimir Ž. Jovanović

Faculty of Philosophy, University of Niš

milica.radulovic@filfak.ni.ac.rs, vladimir.jovanovic@filfak.ni.ac.rs

DISCOURSE SPACES IN THE POLITICAL RHETORIC OF ENGLISH AND SERBIAN INAUGURAL SPEECHES

The paper examines the notion of *discourse spaces* (DS) in relation to political rhetoric. The initial point in the analysis is Moulin's model of context interpretation (Moulin, 1995) which includes agent-related and inference-related discourse spaces. The theoretical framework is also based on the works of Chilton (2004), Hart (2007) and Sperber (2000). In this paper, we present a corpus-based analysis of the types and tokens of space builders in inference-related discourse spaces created by Serbian and English politicians in modern-day inaugural speeches. The aim of the analysis is twofold: firstly, the paper emphasizes the politician's active role in generating discourse spaces, and, secondly, we show that the notion of inference-related discourse spaces can provide an insight into the specificities of political discourse as a type of discourse relying on hypothetical reasoning. The starting assumption of the research is that no significant differences should be expected in the types of space builders used by both Serbian-speaking and English-speaking politicians.

Key words: political rhetoric, discourse space, inference-related discourse spaces, hypothetical reasoning, Serbian inaugural speeches, English inaugural speeches.

Јелена Редли

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду

jedli73@gmail.com

ИНОВАЦИЈЕ У ЈЕЗИКУ МЛАДИХ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

Ово истраживање биће усмерено на синтаксичко-семантичке карактеристике језичких иновација у говорној и писаној комуникацији младих на друштвеним мрежама као што су прелазак повратних глагола у транзитивне и девијације у рекцији (*шалити некога, спрдати некога*) и употреби префикса *из-*, *за-* (*изневеровати, заневеровати*), удвајање предлога (*за по кући, за у бусу, за после школе*) и дистрибуција предлога *без* (*кинте без*).

Анализа примера узетих са друштвених мрежа Facebook, Twitter, Instagram, са разних интернетских форума који окупљају младе и из приватних преписки тинејџера узраста 13-15 година потврђује да су ове појаве резултат одређених когнитивних процеса, аналогичне, семантичког наглашавања, потребе за економисањем у језику па и утицаја језика и појединачних, мање или више утицајних, корисника друштвених мрежа.

Кључне речи: српски језик, синтакса и семантика, прагматика, говор младих, иновације.

Nicola Reggiani

Università degli Studi di Parma - Dipartimento di Discipline Umanistiche, Sociali e delle Imprese Culturali

nicola.reggiani@unipr.it

THE WORD ‘PAPYRUS’ IN TIME AND SPACE: A CULTURAL AND HISTORIC SURVEY

The word *papyrus*, of controversial Egyptian etymology, experienced a widespread use in classical and Hellenistic antiquity (in both the Greek form *πάπυρος* and the Latin one *papyrus*) to indicate the writing material produced from the river plant *Cyperus Papyrus*, and it survived to modern times developing in many languages the meaning of the writing material produced from wood, i.e. ‘paper’ (e.g. Serbian *папир*, Esperanto *papero*, Finnish *paperi*, French *papier*, German *Papier*, Hungarian *papír*, Sardinian *papiru*, Spanish *papel*, etc), usually distinguished from the noun referring to the ancient material (e.g. Serbian *папирус*, English/Finnish/French/Spanish *papyrus*, Esperanto *papiruso*, German *Papyrus*, modern Greek *πάπυρος*, Italian *papiro*, etc). The contribution will outline the cultural history of this term, from the origins to its modern opposition to the derivations of ancient Greek *χάρτης* = Latin *charta* (e.g. Arabic *qirṭās*, modern Greek *χαρτί* and Italian *carta*, with specialized forms like English *card*, German *Karte*, French *carte*, etc) or to other different terms (e.g. Albanian *letër*, Russian *бумара*), its metaphoric usages (e.g. Italian *papiro* meaning either ‘long and boring writing’ or ‘graduation certificate’), and its contemporary branding capacity of evoking the sphere of writing and paper materials.

Key words: papyrus; classical writing terminology; paper; modern writing terminology; etymology

Nataša Ristivojević-Rajković

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

natasaristivojevic@fil.bg.ac.rs

SREDSTVO KAO VRŠILAC RADNJE U DOGAĐAJU UDARANJA

Rad ispituje karakteristike instrumentnog učesnika događaja udaranja na poziciji vršioca radnje. Učesnike događaja posmatramo kao karike u uzročno-posledičnom lancu prenosa energije u skladu sa kauzalnim pristupom konceptualizaciji događaja (Croft 1991, 1994, 1998, DeLancey 1985, Talmy 1976), a agentivnost kao kontinuum čiji je tipični predstavnik animatni učesnik, koji sopstvenom energijom voljno uzrokuje vršenje radnje i kontroliše njeno odvijanje. Ovaj kontinuum obuhvata još i prirodne sile, sredstva i situacije. Na osnovu građe koju čine glagoli udaranja srpskog i norveškog jezika analiziramo tip agentivnosti učesnika koji označava sredstvo i utvrđujemo restrikcije koje u okviru taksonomske klase instrumenata vladaju u pogledu agentivnog ostvarenja. Naša analiza pokazuje da se sredstvo može ostvariti kao vršilac radnje isključivo u situaciji kada je primarni agens, autonomni inicijator radnje koji uzrokuje vršenje radnje sopstvenom energijom, na bilo koji način odsutan iz jezičke predstave događaja (potpuno odsutan ili van fokusa): a) *On ga je udario čekićem*. b) *Udario ga je čekić*. Drugi važan zaključak istraživanja odnosi se na karakteristike instrumentnog učesnika koje mu omogućavaju ulogu vršioca radnje. Pokazalo se, naime, da izgled i funkcija oruđa, kao i stepen manipulacije od strane ljudskog bića samo posredno doprinose stepenu agentivnosti učesnika sa značenjem sredstva, a da je u ovom smislu od presudnog značaja zapravo mogućnost stvaranja nove sile uz pomoć datog oruđa (up. Wolff et al. 2010, Alanović 2004).

Ključne reči: sredstvo, agens, semantičke uloge, kauzativnost

Марија Савић, Весна Савић

студент докторских студија, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
marija.savic.sa@gmail.com, ansev.civas@gmail.com

ЕНГЛЕСКИ КАО ЈЕЗИК ДИЗАЈНЕРСКЕ СТРУКЕ: ПОТРЕБА ИЛИ ПОШТАПАЊЕ?

Енглески језик се данас сматра језиком технологије; он је *lingua franca* свих области које су у вези са рачунарством, информатиком и интернетом, укључујући и веб-дизајн. У области веб-дизајна, који се посебно брзо развија, приметна је наоко немотивисана употреба енглеског језика, нарочито стручне терминологије. Рад се бави анализом употребе стручне терминологије потекле из енглеског језика (као језика даваоца) у српском дискурсу дизајнерске струке. Ту се убрајају изрази попут *pitch, framework, dashboard, prototyping, copywriter, brushevi, web sajt, browser* и сл. У првом делу рада излаже се теоријско залеђе: дефинишу се терминологија, социолект (дизајнерске скупине стручњака) и подела англицизма према класификацији Твртка Прћића (2008). Други део рада анализира забележене примере употребе терминологије на два истакнута веб-сајта на српском језику и у спонтаном разговору веб и графичких дизајнера, дајући семантичку, прагматичку и морфолошку анализу. Корпус се састоји из одређеног броја писаних текстова на српском језику и једноипочасовног аудио-видео записа редовног дизајнерског (стручног) окупљања Дафед, забележеног септембра 2017. године у Новом Саду. Циљ истраживања је да се утврди да ли је енглески као језик дизајнерске струке у српском језику потреба или поштапање, да ли је резултат језичке инертности, нестручног превођења (уколико превођења уопште има), погрешне транскрипције, неадекватне литературе на српском језику, приучености, недовољно стручног терцијарног образовања, или свега наведеног заједно. Очекује се потврда тезе да је тренутно стање у дизајнерској струци на врло незахвалном нивоу и да се, да би дошло до промена, мора увести стручно језичко оспособљавање будућих дизајнерских струка, било да је у питању веб или графички дизајн.

Кључне речи: англицизми, веб-дизајн, графички дизајн, социолингвистика, стручна терминологија

Ružica Seder

Filozofski fakultet Novi Sad
seder@sbb.rs

REČENICE ZA IZRAŽAVANJE PARCIJALNE KONCESIVNOSTI U FRANCUSKOM I ITALIJANSKOM JEZIKU

Parcijalna koncesivnost podrazumeva situacije u kojima se koncesivnost (dopuštanje) odnosi na određeni elemenat vezan za radnju zavisne rečenice. Drugačije rečeno, ovakva koncesivna rečenica fokusira jedan svoj elemenat (jednu činjenicu) uprkos kome će se realizovati radnja glavne rečenice. Nasuprot ovim rečenicama stoje koncesivne rečenice za izražavanje totalne (potpune) koncesivnosti, čiji celokupan sadržaj predstavlja potencijalnu prepreku realizaciji radnje glavne rečenice.

S obzirom na to da elemenat koji fokusira koncesivna rečenica za parcijalnu koncesivnost može da bude iskazan različitim vrstama reči i da bude nosilac različitih funkcija u okviru zavisne rečenice, ovakve rečenice imaju i mnogo kompleksniji repertoar subjunktora od rečenica za izražavanje totalne koncesivnosti, koje se u oba jezika

uvode pomoću nekoliko veznika jasno profilisanog značenja (iako/mada/premda). Analizom korpusa ekscerpiranog iz nekoliko francuskih romana i njihovim prevodima na italijanski jezik, najpre ćemo utvrditi razliku u sintaksi rečenica za totalnu i parcijalnu koncesivnost, a potom i stepen formalnog i semantičkog poklapanja ovih konstrukcija u dva posmatrana jezika.

Ključne reči: koncesivnost, subjunktor, francuski, italijanski

Mirna Sindičić Sabljo

Odjel za francuske i iberoromanske studije, Sveučilište u Zadru
msindici@unizd.hr

KAKO PREVODITI SUVREMENI FRANCUSKI JEZIK ADOLESCENATA? TRADUKTOLOŠKA ANALIZA HRVATSKOG PRIJEVODA ROMANA VOLIM SUTRA FAÏZE GUÈNE

Roman prvijenac francuske spisateljice Faïze Guène (rođ. 1985.) *Volim sutra (Kiffe kiffe demain)* objavljen je 2004. godine. Recepcija romana u francuskih čitatelja i književnih kritičara bila je iznimno uspješna odmah po objavi. Tekst je ubrzo preveden na dvadesetak stranih jezika, među kojima i na hrvatski 2006. godine. Roman pripovijeda o godini dana u životu Dorie, tinejdžerice marokanskoga podrijetla, koja živi u jednom od predgrađa na sjeveru Pariza. Pisan je „suvremenim francuskim jezikom iz predgrađa“ (*Français contemporain des cités*), kako ga imenuje lingvist J. P. Goudailler. Cilj ovog istraživanja analizirati je leksičke, gramatičke i sintaktičke specifičnosti romana, predstaviti posebnosti jezika mladih iz francuskih predgrađa danas, utvrditi teškoće s kojima se prevoditelj susreće pri prevođenju slenga te, potom, analizom hrvatskog prijevoda romana *Kiffe kiffe demain* pokušati utvrditi kakva je prijevodna rješenja odabrala prevoditeljica. Analiza se temelji na pomnom čitanju i bavi se lingvističkim, stilističkim, tekstualnim i kulturnim pitanjima relevantnim za prijevod. U obzir se uzima kontekst u kojem je prijevod objavljen, kao i pitanja književne recepcije, s obzirom na to da je navedeni roman Faïze Guène među rijetkim tekstovima iz korpusa tzv. *littérature de banlieue* koji su prevedeni na hrvatski jezik. Komparativna analiza izvornika i prijevoda će, osim njihovih filoloških, leksičkih, formalno-stilskih i poetskih obilježja, obuhvatiti i kulturološki aspekt, te problematizirati pitanje prijevoda kao novog pisanja izvornoga teksta, u svjetlu suvremenih teorija prevođenja.

Ključne riječi: Faïza Guène, *littérature de banlieue*, sleng, suvremeni francuski jezik iz predgrađa, traduktologija.

Dejan Sredojević

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
dsredojevic@yahoo.com

AKCENATSKA NORMA U XXI VEKU – IZMEĐU MITA I STVARNOSTI

Akcenatska norma standardnog srpskog jezika, zasnovana na stanju u određenim govorima istočnohercegovačkog dijalekta, kodifikovana pre skoro dva veka prvim izdanjem Vukovog Rječnika i konačano uobličena drugim izdanjem Rječnika i Daničićevim akcenatskim studijama, u neznatno izmenjenom obliku prezentovana je i u važećim gramatikama i jezičkim priručnicima i u skladu s njom akcentovani su primeri u rečnicima standardnog jezika. Sudeći prema rezultatima dijalektoloških istraživanja, u pojedinim govorima istočnohercegovačkog dijalekta ova je norma realnost, akcenatske su alternacije uglavnom očuvane,

kao i neakcentovane dužine u skoro svim fonetskim položajima (Petrović 1973; Petrović 1978; Simić 1978; Đukanović 1983; Lončar Raičević 2016). S druge strane, odsustvo akcenatskih alternacija u imeničkoj i zameničko-pridevskoj deklinaciji i gubljenje neakcentovanih dužina u većini fonetskih položaja zabeleženo je u fonološkim (u suštini, normativističkim) istraživanjima u čijem je fokusu bio jezik elektronskih medija s novoštokavskog područja (Stevanović 1964; Pešikan 1976; Peco 1979; Buzina 1987; Jokanović-Mihajlov 2007; Dragin 2009; Sredojević 2009; 2013). Slična su odstupanja registrovana i u retkim fonetskim istraživanjima u kojima su ispitivani urbani, obrazovani govornici s novoštokavskog područja (Ivić – Lehiste 2002; Sredojević 2011). Ovo je istraživanje preduzeto s ciljem da se na osnovu svih navedenih, kao i na osnovu novih istraživanja utvrdi koliko je zapravo Vuk–Daničićev sistem akcenatskih tipova u imeničkoj i zameničko-pridevskoj deklinaciji i u konjugaciji danas aktuelan i da li u javljanju dosad zapaženih odstupanja postoje određene pravilnosti. S obzirom na to da ovakva „evaluacija” očuvanosti i stabilnosti dva veka stare Vuk–Daničićeve norme dosad nije vršena, rezultati do kojih se dođe daće smernice u kojem pravcu treba ići i kako treba izvesti proces restandardizacije akcenatske norme, kako bi ona odlikavala govor savremenih predstavnika srpskog jezičkog standarda i, ujedno, na izvestan način, usmerila dalji jezički razvoj.

Ključne reči: akcenatska norma, neakcentovane dužine, standardizacija, glagoli, imenice.

Невена Б. Станисављевић

Висока школа струковних студија за васпитаче, Крушевац
stanisavljevicnevena@gmail.com

НЕКЕ ДИЛЕМЕ ОКО ПИСАЊА ВЕЛИКОГ И МАЛОГ СЛОВА КОД СРЕДЊОШКОЛАЦА И СТУДЕНАТА

Правопис српског језика у наставној пракси прожет је бројним програмским и садржајним слабостима, које се негативно одражавају на правописна знања ученика и студената. Такође, ретки су примери постојања *Правописа* као индивидуалног предмета у склопу наставних програма и академских силабуса. Овај рад претендује да прикаже у којој мери је правилна употреба великог слова, као једна од базичних правописних области, развијена код ученика завршне године средње школе и студената струковне школе. Продубљују ли се методичка знања и побољшавају ли се методолошко-методичка умећа ученика и студената из правописа српског језика у наставној пракси? Колико простора у наставним плановима и програмима заузима правопис? Одговоре на наведена питања потражили смо у анализи актуелне наставне праксе, знањима ученика и студената, као и слабостима образовног процеса.

Популацију истраживања чинили су ученици завршне године Гимназије „Вук Караџић” у Трстенику и студенти друге године Високе школе струковних студија за васпитаче у Крушевцу. Величина укупног узорка (117) је адекватна с обзиром на варијабилност истраживаних феномена и на целокупан нацрт истраживања. У истраживању је примењена дескриптивна метода чија је сврха описивање, повезивање и објашњавање проучаваних појава, а природа општег циља и задатака истраживања одредила је да подаци буду прикупљени истраживачком техником—тестирањем.

Анализа резултата реализованог истраживања, као и најважнији закључци и импликације на које је указало истраживање, отварају могућност студиозније, концепцијске и програмске промене образовног процеса у циљу суштинског унапређивања наставе и учења правописа.

Кључне речи: правопис, правописне недоумице, велико слово, настава, српски језик.

Станислав Станковић, Селена Станковић

Универзитет у Приштини, Филозофски факултет, Косовска Митровица, Институт за српски језик САНУ, Београд; Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш
luznjakvl@orion.rs, selena.stankovic@filfak.ni.ac.rs

ПОСЕСИВНО ЗНАЧЕЊЕ БЕСПРЕДЛОШКОГ ГЕНИТИВА У НЕЧИСТОЈ КРВИ БОРИСАВА СТАНКОВИЋА И ЊЕГОВИ ФРАНЦУСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

На примерима из романа *Нечиста крв* Борисава Станковића у раду се разматра употреба беспредлошког генитива у функцији неконгруентног атрибута са посесивним значењем. Конструкција са овим семантичким типом неконгруентног атрибута у српском језику представља фреквентан синтаксички облик за исказивање категоријалног значења посесивности који, у зависности од семантичког садржаја лексема на позицији детермината/објекта припадања и детерминанта/субјекта припадања, обухвата различите значењске подврсте. Стога синтаксичко-семантичка анализа ексцерпираних језичке грађе подразумева (а) утврђивање синтаксичких модела супстантивних синтагми са беспредлошким генитивом као неконгруентним посесивним атрибутом и (б) одређивање семантичког типа релације припадања која се у наведеној синтагми успоставља између посесума и посесора. Применом методе контрастивне анализе испитују се и еквиваленти српске посесивне синтагме са беспредлошким генитивом у преводу романа на француски језик, при чему се пак као најчешћа еквивалентна форма очекује конструкција са генитивним синтагматским склопом (*именица + предлог de + именица/заменица*), којим се у француском језику могу исказати више врста односа припадања.

Кључне речи: беспредлошки генитив, посесивност, српски језик, француски језик, преводни еквиваленти.

Веран Станојевић, Љубица Ђурић

Филолошки факултет у Београду
veranva@gmail.com, ljubica.djuric1@gmail.com

АСПЕКАТ КАО ФАЗНА КАТЕГОРИЈА И РЕЗУЛТАТИВНОСТ У ФРАНЦУСКОМ И У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Полазећи од концепције глаголског вида као фазне категорије, по којој се вид третира као граматички или граматикализован израз фазе на којој је комуникативни фокус, у раду указујемо на својеврсну асиметричност између француског и српског језика у погледу маркирања претпочетне и постфиналне фазе глаголске ситуације. Паралелизам између два језика постоји у погледу маркирања постфиналне фазе (тј. резулативности), што, међутим, није случај и са претпочетном фазом радње, која се у француском маркира перифрастичним футуром (нпр. *Le ciel s'est couvert. Il va pleuvoir.*), док у српском за њу не постоји посебан граматички или граматикализован израз.

У раду испитујемо разлике у изражавању резулативности, која се у оба језика маркира сложеним глаголским облицима. Оне добрим делом произилазе из разлика у начинима кодирања глаголског вида у француском и у српском, утолико пре што се у српском резултат глаголске радње може изразити не само перфективним, него и имперфективним видом. Указаћемо и на случајеве дезактуализације резулативног стања, која се у српском не изражава само плусквамперфектом (*Био се разболео*), него се, под одређеним условима, може изразити и имперфективним перфектом (*Долазио је поштар*). Испитаћемо и улогу лексичког аспекта у француском и српском у кодирању резулативних значења у овим језицима, а пре свега улогу опозиције телично-ателично у сигнализовању резулативности у

српском језику. Циљ нам је да упоредимо, с једне стране, начине изражавања резултативности у два језика и, с друге стране, разлике (семантичке и/или прагматичке) у оквиру саме категорије резултативности, које могу бити основа за издавање подкатегорија овог типа лингвистичког значења. Рад заснивамо на Ветовом приступ аспекту као фазној категорији, који се може применити не само на језике у којима вид није морфологизован (нпр. француски), него и на језике у којима глаголски вид то јесте, као што је случај са словенским језицима укључујући и српски.

Кључне речи: резултативност, имперфективност, перфективност, француски језик, српски језик

Рада Стијовић

Институт за српски језик САНУ
rada.stijovic@isj.sanu.ac.rs

ЛЕКСИКОГРАФСКИ ПОСТУПЦИ У ОБРАДИ ТРПНИХ ПРИДЕВА У ОПИСНИМ РЕЧНИЦИМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Циљ овог рада је да се образложи традиционалан и новији приступ у обради трпних придева у описним речницима српског језика.

Традиционалан приступ је налагао да се трпни придеви дају као засебне одреднице само у случајевима када су се лексикализовали, тј. постали прави придеви са посебним значењем (васпитан = „који се уљудно, учтиво понаша”, отворен = „који јасно испољава своје мишљење и ставове, искрен“). Дефиниције нису садржавале назнаке њихове везе са одговарајућим глаголом. У осталим случајевима, ако су навођени, трпни придеви су се доносили под глаголом (отворити = „раскопчавши одећу открити“: „Многи људи ишли су отворених прси“).

Новији приступ обради ових облика иде ка томе да се сви трпни придеви који су добили придевску службу (променљивост по падежима, атрибуцки положај и др., као и могућност употребе у одређеном виду) дају као посебне одреднице, с тим што у случајевима када се значење није удаљило од глаголског добијају граматичку дефиницију (*у прид. служби: трп. прид. од + глаголи*) и илуструју примерима датим према редоследу глаголских значења.

Кључне речи: трпни придеви, описни речници српског језика, традиционални и новији приступ обраде, српски језик.

Војкан Стојичић, Предраг Мутавцић

Филолошки факултет, Универзитет у Београду
vojkans@hotmail.com, predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs

МЕСТО ГРЧКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У УЏБЕНИЦИМА САВРЕМЕНОГ ГРЧКОГ КАО СТРАНОГ

Усвајање норме једног језика, што подразумева сва његова правила на фонетском и морфосинтактичком нивоу, као и његовог вокабулара, у тесној је повезаности са књижевноуметничким језиком. Књижевни текстови, уколико су одабрани за потребе учења и савлађивања страног језика, помажу да се лакше и циљно проникне у структуру самог језика, са једне стране, а са друге, када је реч о савременом грчком, омогућавају упознавање са једним далеко вишим, донекле и сложенијим, језиком и стилем прозних књижевних текстова. Унутар књижевног регистра грчких аутора инкорпорирана су три језичка слоја –

из античког и византијског као и из катаревусе – у виду најразличитијих петрифицираних конструкција, сентенција и фразеологизама. Неретко се у прозним делима затичу и читави изворни цитати античких и/или византијских аутора као и из Библије без објашњења и тумачења. Узевши све речено у обзир, књижевноуметнички језик и стил савремене грчке књижевности је изузетно сложен, те је из тог разлога неопходно да се студенти, посебно на вишим нивоима учења језика, што боље упознају са њиме како би могли да му се прилагоде и да прате овај дискурс. У овом раду посебну пажњу посветићемо месту грчке књижевности у новијој удбеничкој литератури, која се користи за учење модерног грчког језика на Б1, Б2 и Ц1 нивоу ЗЕОЈ-а.

Кључне речи: савремени грчки језик, књижевност, страни језик, диглосија, удбеници.

Sonja Štajnfeld

Facultad de Humanidades, Universidad Autónoma del Estado de México, México
stajnfeld@hotmail.com

LO INTRADUCIBLE O METÁFORA DE LA TRADUCCIÓN. OBSERVACIONES EN TORNO A “LA BUSCA DE AVERROES”

El objetivo de mi participación es reflexionar sobre la relevancia de la deconstrucción de Jacques Derrida en cuanto a la traducción; específicamente, por qué, desde el pensamiento deconstructivista, la traducción es una paradoja *sui generis*, aunque la paradoja no implica la imposibilidad. En este tenor, comentando el famoso relato de Jorge Luis Borges “La busca de Averroes”, relacionaría la traducción de los conceptos –los signos lingüísticos– con la traducción de las identidades, más bien –desde la postura de la deconstrucción–, de las diferencias culturales (tema presente, entre otros, en el cuento mencionado). El método de mi proyecto es la revisión de algunos planteamientos de Jacques Derrida (la traducción, lo intraducible, la metáfora, el *pharmakon*, y la *différance*) con el propósito de extender el alcance de estos términos a las cuestiones suscitadas por el personaje Averroes y la figura del narrador en “La busca de Averroes”, quienes “existen” (en el mundo ficticio) gracias a sus diferencias. La representación como (im)posibilidad, manifiesta también en “La busca de Averroes” en la complejidad de “imaginar lo que es un drama sin haber sospechado lo que es un teatro” (Borges, 2008 : 88), se encuentra en la base del enfoque que busco proponer. Las conclusiones de mi ponencia tendrán relevancia para los ámbitos de los estudios de traducción, los estudios culturales y la historia literaria.

Palabras clave: metáfora, traducción, deconstrucción, Averroes, identidad.

Ksenija Šulović, Snežana Gudurić, Dragana Drobnjak

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

ksenija.sulovic@ff.uns.ac.rs, snezana.guduric@ff.uns.ac.rs, dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

SEMANTIČKA OBELEŽJA FRANCUSKIH, ŠPANSKIH I SRPSKIH FRAZEMA SA KOMPONENTOM GLAVA

Predmet rada čine francuski, španski i srpski frazemi sa komponentama fr. *tête* / šp. *cabeza* / srp. *glava*. Cilj rada je da, putem semantičke i kontrastivne analize, utvrdimo motivisanost odabranih frazema, te da ih shodno njihovoj pozadinskoj slici, prateći leksikografski model ‘tehnikе grozdova’ Dobrovoljskog, razvrstamo u konceptualna polja i ustanovimo (ne)podudarnost njihove leksičke i semantičke strukture. Korpus za ovo

istraživanje ekscerpiran je iz francuskih, španskih i srpskih opštih i frazeoloških rečnika, dnevnih i nedeljnih novina, elektronskih medija.

Ključne reči: glava, frazem, francuski, španski, srpski.

Jasmina Tatar Andelić
Université du Monténégro
jtatar@ac.me

PLACE DE LA TRADUCTION DANS LA FORMATION DES ENSEIGNANTS DU FLE

Nous nous proposons d'analyser la portée didactique de la traduction dans le processus de formation des professeurs du français langue étrangère à l'Université du Monténégro. Nous passerons en revue les fluctuations de l'importance accordée à la traduction dans la didactique des langues, en fonction des différentes méthodes appliquées au cours de l'histoire, présenterons le positionnement de l'enseignement de la traduction dans le cadre des études de langue et de littérature française à l'Université du Monténégro avant la réforme des programmes de 2016 et finirons par exposer les motifs de la nouvelle logique de repositionnement des cours de traduction au cœur du nouveau programme destiné aux professeurs du FLE.

Dans le domaine des politiques éducatives, c'est la notion même de culture qui affecte la didactique des langues. Dans ce contexte, la maîtrise de la traduction et de la didactique de la traduction s'impose comme un outil indispensable à l'exercice du métier d'enseignant.

Longtemps banni de la didactique des langues, l'exercice de la traduction permet non seulement d'acquérir des connaissances linguistiques telles que le fonctionnement spécifique de la structure de la L2 par comparaison avec la structure correspondante en L1, mais aussi d'affronter le découpage différent de la réalité dans chaque langue. De plus, il fournit aux apprenants les moyens linguistiques ou les connaissances culturelles dont ils auront besoin dans la pratique quotidienne de leur profession.

Mot-clés: didactique de la traduction, traduction didactique, FLE, BCMS, Monténégro.

Драгана Ткалац
Филолошки факултет, Универзитет у Београду
dragana.tkalac.92@gmail.com

УЛОГА ИЗБЕГЛИШТВА У ГРЧКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА НА ПРИМЕРУ ДЕЛА *ДУПЛА КЊИГА* ДИМИТРИСА ХАДЗИСА

Циљ овог рада је да на примеру миграције становништва Грчке у двадесетом веку прикажемо како ратна дешавања утичу на живот особа које су се под тешким околностима иселиле из својих домова и напустиле своју државу. Као предлог за нашу анализу послужило нам је дело *Дупла књига* Димитриса Хадзиса у којем се као главни мотив појављује веома реалистична прича једног типичног представника грчког народа примораног да свој живот настави у страниј земљи како би пружио својој породици могућност да преживи.

Овај чланак истражује повезаност између аутора и дела кроз неколико питања. Прво, шта избеглиштво приморава људе да оставе за собом и колико су тешке последице одласка? Друго, шта их то чека оног дана када се буду вратили? Треће, да ли је жртва коју су подносили у туђини ради економског напретка била вредна или је дуго очекивани повратак донео разочарање?

Приликом истраживања уочили смо да грчки аутори двадесетог века као главну тематику својих дела узимају ратне догађаје које су и сами преживели јер су исти оставили снажан печат на њихову личност, што се јасно види на примеру књиге коју смо анализирали. Готово сви они, тражећи бекство у књижевности, покушавају да изразе своју идеологију као лични протест према диктаторима и другим узрочницима ратних дешавања која су приморала њихов народ да пати.

Кључне речи: избеглиштво, грчка књижевност, Димитрис Хадзис, *Дупла књига*, двадесети век.

Бојана Тодић, Ненад Крцић

Институт за српски језик САНУ, Филолошки факултет Универзитета у Београду

bojanatodic4@gmail.com, nenadkracic@gmail.com

ПРАГМАТИЧКИ АНТОНИМИ У „АСОЦИЈАТИВНОМ РЕЧНИКУ СРПСКОГА ЈЕЗИКА”

Рад се бави анализом посебног типа супротстављене лексике – оне чија супротстављеност није последица њихове (делом) опониране базичне семантичке структуре, већ се заснива на колективној експресији, односно на представама, асоцијацијама или традиционалим уверењима говорника, утканих у значењску надградњу тих лексема које називамо прагматичким антонимима (*бетон – блато, исток – запад, црвени – зелени, срећа – баксуз, Американци – Руси, анђео – ђаво, мачка – миш* и сл.). У питању су, дакле, оне лексеме чија конотација, као вишеслојна семантичка компонента, у себи садржи и културолошки нанос који је, у датом лингвокултуролошком контексту, окидач контрарности, тј. опозитности. За спознају таквих културно-историјских и асоцијативних наноса најподеснијим нам се чини испитивање вербалних асоцијација говорника, као најмеродавнијих показатеља везе датих лексема у свести представника једне језичке заједнице. Упркос привидној хаотичности и разноликости реакција у асоцијативним пољима лексема, ипак се могу издвојити случајеви који у складу са својом природом захтевају прагматичко или лингвокултуролошко тумачење. Стога, основни корпус овог рада представљаће *Асоцијативни речник српскога језика*, а основни циљ рада биће да утврдимо којим је то лексемама својствен однос експресивног контраста, како се културолошка обојеност лексема укључује у процесе стварања антонима – у овом случају, неправих, које место прагматички антоними заузимају у асоцијативном пољу према фреквенцији јављања, какве се културолошке импликације на основу њих могу утврдити, те који су, уколико се могу издвојити, механизми успостављања оваквог вида супротстављености. Показује се да су прагматички антоними драгоцен извор за проучавање културолошких наноса у језику.

Кључне речи: прагматички антоними, неправна антонимија, вербалне асоцијације, колективна експресија, културолошка обојеност лексема.

Ivan Trifunjagić

Narodno pozorište „Toša Jovanović”, Zrenjanin
trifun.ivan@gmail.com

KOHERENCIJSKE RELACIJE I ARGUMENTACIJSKA STRUKTURA DISKURSA NOVINSKE KNJIŽEVNE KRITIKE

Polazeći od anotacijskih shema (Peldszus and Stede 2013) modeliranih na osnovu pokreta osnovne dijalektičke situacije u kojoj se nalaze proponent i oponent - *zaključka (teza), podrške, napada (pobijanje/osporavanje), kontranapada (kontrapobijanje)* - i klasifikacije (eksplicitnih i implicitnih) koherencijskih relacija koje su relevantne za argumentacijsku analizu - kauzalnih relacija koje se koriste za formiranje argumentativne *podrške* i kontrastivnih relacija pomoću kojih se konfigurirše *pobijanje* i *kontrapobijanje* - u radu se nastoji utvrditi argumentacijska struktura diskursa novinske književne kritike. Na osnovu tako definisanog cilja istraživanja, najpre se razmatra aktuelna žanrovska diskursnofunkcionalna baza (pragmatika žanra) u pogledu mogućnosti markiranja „argumentativnih zona” teksta prema opštim ili specifikovanim semantičkim kategorijama (*makrostrukture*, Van Dijk 1980). Budući da su dosadašnje analize pokazale da interpretativni model tekstualnih struktura *teorije retoričke strukture* (Mann and Thompson 1988) ne reflektuju precizno specifične argumentativne konfiguracije, posebni odeljak u radu posvećen je problemu prezentacije argumentacijske strukture. Na kraju rada prikazuje se četvorofazna argumentacijska analiza teksta novinske književne kritike: 1) *segmentacija teksta* u minimalne jedinice analize - 'argumentativne diskursne jedinice' (ADJ); 2) *klasifikacija segmenata*: determinacija uloga svake ADJ u argumentaciji; 3) *identifikacija relacija*: utvrđivanje relacija između zasebnih ADJ, što vodi ka formiranju retoričkog stabla (dijagram strukture) ili instancioniranim shemama; 4) *kompletiranje argumenta*: faze 2. i 3. mogu postulirati implicitne ADJ koje se konstruišu sa ciljem postizanja kompletnog strukturnog opisa (Peldszus and Stede 2013).

Ključne reči: argument, zaključak, anotacijska shema, argumentacijska struktura, novinska književna kritika.

Zora Trninić Janjić

Faculty of Economics in Subotica, University of Novi Sad
zorat@ef.uns.ac.rs

GENDER-RELATED DIFFERENCES IN THE LANGUAGE OF MAGAZINE ADVERTISEMENTS TARGETING MEN AND WOMEN IN SERBIA

The present study explores the idea of gender related differences in language use with a focus on the language of magazine advertisements. The aim of the study was to investigate the linguistic features noted to consistently discriminate communicative styles of men and women and to test whether the related differences are reflected in print advertisements collected from magazines targeting their intended consumers by gender. For this purpose, the analysis of sample advertisements was conducted at two levels: the first relating to the frequency of distinct parts of speech and secondly at the level of semantic properties of the related words. Study results suggest that certain aspects of gendered language are translated into the language of print advertising but some of them have not been found within the linguistic properties of the sample advertisements. It is further speculated in the paper on possible reasons for the observed compatibility and disagreement with the expected results. The paper provides an insight into how advertising messages are constructed and delivered with a special emphasis on the ways in which the identified linguistic differences are reinforced in the language of magazine advertisements.

Key words: gender differences, language use, language of advertising, magazine advertisements.

Драгана Вељковић Станковић, Ивана Ђорђевић

Филолошки факултет, Београд, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”, Вршац

draganavs@yahoo.com, ivanacurcin@yahoo.com

МОГУЋНОСТИ ПРИМЕНЕ КОГНИТИВНОГ ПРИСТУПА У НАСТАВИ ПРАВОПИСА

Циљеви рада јесу идентификација и методичка активација појмовних метафора чије укључивање у средњошколске наставне моделе треба да резултира бољим и дуготрајнијим знањима из области правописа. Како је подручје наставе ортографије веома широко, у фокусу рада биће писање великог слова у називима различитих манифестација, те институција и установа које их организују, будући да се у писању овог називља јавља веома велик број грешака.

Полазећи од хипотезе да усвајање знања подразумева и усвајање когнитивних концепата одговорних за успех, али и за разноврсна огрешења о норму, зарад откривања методички делатних метафора биће приказани резултати испитивања двају корпуса. Један корпус обухвата запажања, мишљења и бројне правописне недоумице корисника форума на интернет порталима посвећеним језичкој проблематици, које ће послужити као ресурс концепата говорника српског језика о правопису, правописним грешкама и употреби великог слова. Други корпус обухвата сто примера употребе великог слова у позивима, најавима и вестима које се односе на различите друштвене и културне манифестације, а ексцерпирани су из електронских медија и с интернет сајтова. Резултати упоредне анализе ових корпуса, базирани на примени когнитивне методологије, допринеће утврђивању корелације између опојмљавања ортографске норме (уп. ПРАВОПИС ЈЕ УГАОНИ КАМЕН ЈЕЗИКА И КУЛТУРЕ СРПСКОГ НАРОДА // КЊИГА // НЕУРЕЂЕН / НЕИСПИТАН ПРОСТОР // АУТОРИТЕТ; ПРАВОПИСНА ГРЕШКА ЈЕ ГРЕХ // БОЛ(ЕСТ) // СИТНИЦА и др.) и погрешне примене правописних правила; такође ће бити издвојени посебни типови грешака и размотрени начини њиховог кориговања методичким поступцима и приступима базираним на (ре)концептуализацији наставних садржаја (уп. ВЕЛИКО ЈЕ ЗНАЧАЈНО / ЦЕНТРАЛНО; ПРИКЛАДНОСТ ФОРМЕ / ВЕЛИЧИНЕ ЈЕСТЕ РАЗУМЕВАЊЕ ЕНТИТЕТА и др.).

Кључне речи: правопис, когнитивни приступ, наставна пракса.

Gordana J. Vladislavljević

Univerzitet Educons, Sremska Kamenica

gordanadobric@gmail.com; gordana.vladislavljevic@educons.edu.rs

UTICAJ RODNIH STEREOTIPA NA FORMIRANJE KATEGORIJA KOZ PRIZMU TEORIJE PROTOTIPA

U okviru ovog rada autorka se bavi interdisciplinarnim istraživanjem zasnovanim na dva polja interesovanja u savremenoj lingvistici, a to su kognitivna lingvistika i rodne studije. Predmet istraživanja odnosi se na uticaj rodnih stereotipa, koji se veoma aktivno istražuju u oblasti rodni studija, na formiranje kategorija u jeziku i to kroz prizmu Teorije prototipa (Rosch, 1978). Autorka, na osnovu teorijskog okvira rada zasnovanog na Socijalnoj teoriji učenja Alberta Bandura i Teoriji rodni shema Sandre Bem, iznosi pretpostavku da se rodni identitet kao stereotipni rodni identitet razvija pod uticajem društva, sredine u kojoj govornik ili govornica određenog jezika odrasta kao i obrazovnog sistema kroz koji prolazi. Na svakvoj pretpostavci temelji se i osnovna hipoteza rada - da u ranom dečijem uzrastu rodni stereotipi još uvek nemaju značajan uticaj na

lingvističku kategorizaciju dok će se taj uticaj u narednim godinama sve jasnije pokazivati i zapravo postati dominantan. U svrhu dokazivanja iznete hipoteze autorka je sproveda empirijsko istraživanje u formi upitnika čiji je glavni cilj da pokaže da rodni stereotipi, kao dominantan model formiranja rodnih identiteta u današnjem društvu, utiču i na jezičku kategorizaciju sveta oko nas. U zaključku su sumirani rezultati eksperimenta uz predloge za dalja istraživanja.

Ključne reči: rodni stereotipi, jezička kategorizacija, Teorija prototipa.

Jelena Vlašić Duić, Elenmari Pletikos Olof

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

jvduic@ffzg.hr, epletikos@ffzg.hr

NAGLASCI U GOVORU JEZIKOSLOVACA KROATISTA

Naglasna norma hrvatskoga standardnog jezika izaziva stalne i velike prijepore u jezikoslovnim krugovima i u javnosti, što govori o njezinoj neustaljenosti i nestabilnosti. Kao osobe koje se profesionalno bave jezikoslovljem i kao govornici hrvatskoga standardnoga jezika, upravo bi jezikoslovci kroatisti trebali biti najuzorniji govornici. Njihov je zadatak i poziv ne samo normu učiniti stabilnom, nego je i primjenjivati. U radu se istražuje pridržavaju li se jezikoslovci kroatisti kodificirane akcentuacije. Analizirani govoreni korpus obuhvaća snimke jezičnih savjeta 30 hrvatskih jezikoslovaca kroatista emitirane od 2015. do 2017. na Hrvatskome radiju u emisiji *Govorimo hrvatski*. Zbog utjecaja rečenične intonacije na ton riječi, istražuju se samo naglasni ostvaraji na remama, u silaznim intonacijskim jezgrama jer se samo u njima u potpunosti mogu ostvariti naglasni riječi. Startni su idiomi analiziranih hrvatskih jezikoslovaca različiti, pa su podijeljeni u dvije skupine: one koji pripadaju novoštokavskom idiomu i imaju visinski (tonsko-dinamički), četveronaglasni sustav s kračinama i zanaglasnim dužinama te one koji dolaze iz varijeteta u kojem je naglasni sustav udarni (dinamički) i u kojem se razlikuju dugi i kratki naglašeni slogovi, ali bez tonske razlike i zanaglasne dužine. Iako se jezikoslovci koji dolaze iz nenovoštokavskih krajeva trude ostvarivati četveronaglasni sustav s kračinama i zanaglasnim dužinama, nerijetko ostvaruju udarne naglaske te se potvrđuje da na primjenu naglasne norme utječe razlika startnoga idioma i standardnoga, tj. da je organski prozodijski temelj i kod jezikoslovaca vrlo otporan. U analizi rezultata odgovorit će se na pitanja: što odstupanja od naglasne norme govore o samoj normi i očekujemo li od jezikoslovaca kroatista previše.

Ključne riječi: jezikoslovci kroatisti, hrvatski standardni jezik, naglasna norma, udarni naglasni sustav.

Ивана Ј. Вранић

Београдска пословна школа, Висока школа струковних студија

ivanavranic11@gmail.com

РОДНО ОСЕТЉИВ ЈЕЗИК У ДИСКУРСУ СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ: КРИТИЧКИ ПРИСТУП

Циљ овог рада биће да представи уверења и ставове студентске популације према употреби родно осетљивог језика у формалном образовању. Истраживање ће бити засновано на теоријском оквиру критичке социолингвистике, будући да ће се у раду критички приступити проблематизовању ставова студентске популације према дискурсу који се развија и користи међу члановима и чланицама родно мешовите групе студената и студенткиња, у току саме наставе, али и ван ње. За сврху овог истраживања

биће спроведено квалитативно испитивање на узорку од око 50 студената и студенткиња Београдске пословне школе, Високе школе струковних студија. Корпус овог истраживања чиниће посебно припремљена анкета са мешовитим типом питања (отвореног и затвореног типа). На тај начин биће испитана основна хипотеза рада, а то је да се родно осетљив језик доживљава као непотребна и иновативна језичка пракса. Ово истраживање треба да покаже да ли је у дискурсу студентске популације присутна дискурзивна доминација маскулинитета и да ли таква пракса има тенденцију ка стереотипирању родних односа на свим нивоима друштвене интеракције у таквој делатној заједници. Очекује се да резултати овог истраживања преваходно прикажу ставове, уверења и мишљења према употреби РОЈ-а, али и покажу на који начин језичка пракса студентске популације креира родне идеологије и (не)пожељне културне обрасце у друштву.

Кључне речи: родно осетљив језик, родна идеологија, језичка идеологија, студентска популација, културни модели.

Julijana Vučo

Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu
medjunarodna.saradnja@fil.bg.ac.rs

INTERNACIONALIZACIJA UNIVERZITETA I INTERKULTURNE KOMPETENCIJE

Poslednjih godina u toku je proces jačanja međunarodne uloge univerziteta u javnom životu. Reč je o globalnom, svetski rasprostranjenom fenomenu, koji beleži rast od oko 10% godišnje, dok je 2015. godine ovu vrstu razmene koristilo preko pet miliona učesnika u raznim oblicima mobilnosti. Internacionalizacija univerziteta postala je jedan od značajnih ciljeva visokog obrazovanja. S jedne strane, ona je potvrda snage univerziteta u određenoj sredini i baze za naučna ostvarenja, s druge strane – širenje upisne politike na strane studente jeste mogućnost za ekonomski boljitak i prosperitet nacije, kao i ulaganje u bolju i kompetitivniju poziciju u svetskim razmerama. Međunarodna saradnja univerzitetâ očitava se u stavovima i akcijama nacionalnih i nadnacionalnih institucija koje programiraju i ulažu u brojne programe međunarodnog projektovanja i mobilnosti. Kao osnovni problemi uključivanja studenata u nastavni proces u raznim sredinama, nameću se dve kompetencije, jezička – vladanje jezicima razmene, ali i interkulturalna – problem susreta različitih kultura pri uključivanja u domaću sredinu. I odlazeća i dolazeća mobilnost obuhvataju složene probleme prihvatanja prevazilaženja interkulturalnih razlika.

U radu se iznose i komentaršu rezultati istraživanja stavova i potreba o funkcionalnom kvalitetu interkulturalnih znanja, na osnovu analize prigodnih univerzitetskih publikacija i podataka objavljenih na sajtovima univerzitetâ, namenjenih korisnicima odlazeće i dolazeće akademske mobilnosti.

Кључне речи: internacionalizacija univerziteta, mobilnost, interkulturalne kompetencije.

Данка Вујаклија

Одсек за српски језик и лингвистику, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
dankaur@ff.uns.ac.rs

ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛНЕ РЕЧЕНИЦЕ У БАНАТСКИМ ГОВОРИМА ШУМАДИЈСКО-ВОЈВОЂАНСКОГ ДИЈАЛЕКТА

Рад се бави синтаксичким и синтаксички релевантним лексичким карактеристикама егзистенцијалних реченица типа /На столу/ има колача у банатским говорима шумадијско-војвођанског дијалекта, првенствено на материјалу досада објављене дијалекатске грађе са испитиваног подручја. Досадашња истраживања ове тематике у штокавским стандардима показала су да се основни стандарднојезички модели овог типа реченице образују уз помоћ глагола постојати, глагола бити и глагола имати, чија је употреба ограничена на презент, и именичких лексема у номинативу, када је именица у једнини, бројива и у потврдној реченици, или у генитиву, када је именица у множини или када је небројива или када стоји у негираној реченици, у функцији (тзв. семантичког) субјекта. С друге стране, испитивања нестандардних идиома српског језика показују да се у балканизираним штокавским дијалектима шири глагол имати на рачун глагола бити, неконгруентни предикати на рачун конгруентних и номинатив / општи падеж на рачун генитива, за шта је, сматра се, у великој мери одговорна балканска миксоглотија, односно романски супстрат. Какво је стање на овом плану на североисточној периферији штокавштине, где је такође присутан романски (румунски) утицај, основно је питање којим се овај рад бави. У грађи је примећена шира употреба номинатива, те присуство „нестандардних” неконгруентних предиката (уп. нпр. ту има бројеви), међутим, генитив из овог типа реченице није истиснут (уп. нпр. Ту има војника), што намеће потребу за испитивањем дистрибуције ових двају падежа.

Кључне речи: српски језик, банатски говори, дијалектологија, синтакса, егзистенцијалне реченице.

Snežana Vukadinović

Одсек за историју, Филозофски факултет у Новом Саду
snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs, snezana_vukadinovic@yahoo.com

PROPAGANDNA POETIKA KLAUDIJA KLAUDIЈANA ILI KULTURA SEĆANJA

Propagandna književnost, kao jedan od uzvišenih oblika društvene komunikacije, stara je koliko i sama ljudska komunikacija. Iako je u različitim istorijskim epohama propaganda različito korišćena, shvatana i tumačena, propagandna književnost bila je neizbežan pratilac svake ljudske komunikacije uopšte, i svojim delovanjem ostavila je snažan pečat na razvoj ljudske civilizacije. U starom veku propagandna epika shvatana je kao legitimna i manje-više korisna retorička veština nadarenih pesnika i govornika, dok se sredinom 20. veka smatralo da je propaganda naučno zasnovana upravljačka poluga vladajućih krugova modernih država, putem koje se efikasno mogu kontrolisati složeni društveni procesi. Autor ovog rada izložiće neke važne detalje iz stvaralaštva Klaudija Klaudijana (4. vek), pesnika poznog Rimskog carstva, koji je svojom epikom dao naročit pečat društvenim i političkim zbivanjima svoga vremena. Kasnije je njegovo stvaralaštvo naročito uticalo na mnoge evropske vladaoce, vojskovođe, pisce i filozofe.

Кључне речи: književna istorija, propaganda, poetika, kultura sećanja, Klaudije Klaudijan.

Svetlana Zdravković, Slobodan Jovičić

Institut za mentalno zdravlje, Beograd; Institut za unapređenje životnih aktivnosti i Elektrotehnički fakultet, Univerzitet u Beogradu

svetlana.zdravkovic@imh.org.rs, jovicic@etf.rs

PROMENA KVALITETA VERBALNE EKSPRESIJE I PSIHOLOŠKOG STANJA U EKSPERIMENTU SA AKTIVNOM IMAGINACIJOM

Aktivna imaginacija je veoma važna metoda jungovske (analitičke) psihologije i psihoterapije. U radu je prikazan eksperiment sa aktivnom imaginacijom koji je obavljen tokom trodnevne radionice u La Āeroni, nacionalnom parku u Španiji. Učesnici radionice su aktivnu imaginaciju radili u šumskom ambijentu, koristeći materijal iz prirode. Njihovi glas i govor snimljeni su pre i posle primene navedene metode. Cilj eksperimenta je bio dvojak. Prvo, sa aspekta analitičke psihologije, razmatran je fenomenološki efekat aktivne imaginacije na ponašanje subjekata. Drugo, izvršena je komparativna analiza audio snimaka govora pre i posle sprovedenog metoda u cilju utvrđivanja potencijalnog psihološkog uticaja na verbalnu ekspresiju. Na osnovu snimaka je analizirano više obeležja karakterističnih za kvalitet govornog signala: vFo (Fundamental Frequency Variation), Jita (Absolute Jitter), Shim (Shimmer Percent), ATRI (Amplitude Tremor Intensity Index), FTRI (Frequency Tremor Intensity Index), NHR (Noise-to-Harmonic Ratio) i SPI (Soft Phonation Index). Rezultati su pokazali statistički značajan psihološki uticaj aktivne imaginacije na kvalitet govora. Ispostavilo se da postoji statistički značajna razlika u psihološkom stanju subjekata pre i nakon rada sa aktivnom imaginacijom, kao i da se ona mogla registrovati u poboljšanom kvalitetu verbalne ekspresije.

Ključne reči: jungovska psihologija, aktivna imaginacija, kvalitet verbalne ekspresije, obrada govornog signala.

Nikolina Zobenica

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

nikolina@ff.uns.ac.rs

POTISKIVANJE NEMAČKE PROŠLOSTI U ROMANU IGORA MAROJEVIĆA MAJČINA RUKA

Proučavajući mehanizme kulturnog sećanja u svom epohalnom delu *Duga senka prošlosti* (*Der lange Schatten der Vergangenheit*, 2006), Aleida Asman (Aleida Assmann, 1947-) uočila je pet strategija potiskivanja koje se koriste radi prevazilaženja traumatičnih iskustava: izjednačavanje (*Aufrechnen*), eksternalizacija (*Externalisieren*), brisanje (*Ausblenden*), ćutanje (*Schweigen*) i krivotvorenje (*Umfälschen*). Iako je težište njenih proučavanja na posledicama Drugog svetskog rata i holokausta, ove strategije se mogu uočiti i u drugim, čak i obrnutim konstelacijama. U zapaženom romanu Igora Marojevića (1968-) *Majčina ruka* (2011) glavni junak, šesnaestogodišnji mladić zbog zemljotresa u Perastu (1979) privremeno stanuje kod tetke u Novom Vrbasu u kući koja je nekad pripadala Nemcima, uči nemački jezik kao drugi jezik u gimnaziji, zbližava se sa dve Nemice, polusestrama (jedna je školska drugarica, druga medicinska sestra), i prati tragove prošlosti svoje porodice i kuće u kojoj žive. U pokušaju da rekonstruiše istinu o Nemcima kojima je pripadala kuća i koja se decenijama zataškava, mladić pokreće razne događaje koji pokazuju u kojoj meri je prošlost ostala živa i bolna u sećanju. Cilj izlaganja je da se identifikuju i analiziraju različiti oblici potiskivanja traumatične prošlosti u romanu *Majčina ruka* kako bi se potvrdio univerzalni obrazac ponašanja krivaca i žrtava nakon ratnih i poratnih iskustava, kao i njihove štetne posledice po sve učesnike.

Кључне речи: потискивање, подунавски Немци, Игор Маројевић, *Мајчина рука*, Aleida Asman.

Наташа Живић

Департман за француски језик и књижевност, Филозофски факултет Универзитета у Нишу
natasa.zivic@filfak.ni.ac.rs

ПРАВОПИСНЕ НЕДОСЛЕДНОСТИ У ПРЕВОДИМА СТРАНАЦА А. КАМИЈА НА СРПСКИ ЈЕЗИК

У овом раду се из правописне перспективе анализирају два српска превода француског романа *Странац* А. Кампија (Albert Camus, *L'Étranger*, 1942). Наведеном анализом покушавамо да укажемо на еволуцију српског правописног система у распону од пола века с обзиром на то да су преводи из којих је ексцерпирана грађа за овај рад објављени средином XX, односно почетком XXI века. Први разматрани превод, уједно и први српски превод романа *Странац*, дело је Драгана Николића из 1959. године, док је други анализирани превод урадила Зорица Хаџи Видојковић, а објављен је 2009. године. Циљ рада је да се покаже у којој су мери правописна правила за транскрипцију француских имена у српском језику утврђена у време када настаје прва српска преводна варијанта овог француског романа и да ли су та правила обогаћена пола века касније, као и то колико су их преводиоци поштовали. Промене у правопису српског језичког система илуструју се примерима спојеног и одвојеног писања речи, као и употребом знакова интерпункције. Теоријску потку овог истраживања представљају *Правопис српскохрватског књижевног језика* Александра Белића (1950) и *Правопис српскога језика* Митра Пешикана (2013), као и лингвистичка концепција превођења Питера Њумарка (Peter Newmark, *Textbook of Translation*, 1988).

Кључне речи: правопис, српски језик, француски језик, превођење, *Странац*.

Душанка Звекић-Душановић

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
dusazd@ff.uns.ac.rs

РАЗУМЕВАЊЕ АНГЛИЦИЗАМА У СРПСКОМ КАО НЕМАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ

У раду се истражује способност разумевања англицизама ученика којима је српски језик нематерњи. Упитником формираним за потребе овог истраживања доћи ће се до података о познавању и употреби англицизама ученика мађарског матерњег језика који похађају наставу српског као нематерњег језика у Новом Саду. Упитник ће садржавати англицизме фреквентне у свакодневној комуникацији ученика истог узраста чији је матерњи језик српски. Добијени резултати упоредиће се са стандардима постављеним у документу *Општи стандарди постигнућа за предмет Српски као нематерњи језик* и размотриће се питање укључивања новијих англицизама у наставу овог предмета.

Кључне речи: англицизми, српски као нематерњи језик, Општи стандарди постигнућа за Српски као нематерњи језик, мађарски језик.

UPUTSTVO ZA TEHNIČKU PRIPREMU RUKOPISA / INSTRUCTIONS TECHNIQUES / TEMPLATE

АУТОР/ AUTOR/ AUTHOR – КОАУТОР/ KOAUTOR/ CO-AUTHOR
(13pts, MALI VERZAL/SMALL CAPS)

**НАСЛОВ РАДА/ NASLOV RADA / TITILE
(14pts, VELIKA SLOVA, MASNA/ ALL CAPS, BOLD)**

Сажетак/ Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract.
Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract. Sažetak / Abstract.

(DO 150 REČI /max 150 words)

Ključne reči / Keywords: najviše 5 / max 5 (10 pts)

1. УВОД/ UVOD / INTRODUCTION

2. НАСЛОВ ОДЕЉКА /NASLOV ODELJKA 1 /HEADING 1

2.1. Наслов подељка / Naslov pododeljka 1 / Subheading 1

Текст/Tekst / Texte/ Текст/ Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /

2.2. Наслов подељка/Naslov pododeljka 2 / Subheading 2

Текст/Tekst / Texte/ Текст/ Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /

3. НАСЛОВ ОДЕЉКА/NASLOV ODELJKA 2 /HEADING 2

3.1. Наслов подељка/ Naslov pododeljka 1 / Subheading 1

Текст/Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte
Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /

3.2. Наслов подељка / Naslov pododeljka 2 / Subheading 2

Текст/Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte
Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /
Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst / Texte Tekst /

ЛИТЕРАТУРА / LITERATURA / REFERENCES (10 PTS, MALI VERZAL/SMALL CAPS)

Abiševa, E.M. (2008). Абышева, Е. М. *Концептуальные инверсии: концепт «чудо» (на материале русских и ирландских пословиц, поговорок и сказок)*. Автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата филологических наук. Тюмень.

Dragičević, R. (2010). Драгићевић, Рајна. *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Horii, Y. (1983). An accelerometric Measure of a Physic Correlate of Perceived Hypernasality in Speech. *Journal of Speech and Hearing Research* 26, 476-480

Maddieson, I. (1984). *Patterns of sounds*. Cambridge University Press.

Mauger, G. (1968) *Grammaire pratique du français d'aujourd'hui*, 4e édition, Paris, Hachette.

Milošević, K.. (1986). Sintaksički postupci za iskazivanje koncesivnih relacija u složenoj rečenici u srpskohrvatskom jeziku i semantička struktura koja se pri tom ostvaruje, *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 15/1, Beograd, str. 33-45.

UČESNICI / PARTICIPANTS / PARTICIPANTS

IME I PREZIME	E-MAIL
Gabi Abramac	gabi.abramac@nyu.edu, gabi.abramac@sokrat.hr
Milica Abramović	milica.abramovic@gmail.com
Јелена Ајџановић	jelena.ajdzanovic@gmail.com
Милан С. Ајџановић	ajdzanovic@ff.uns.ac.rs
Edita Andrić	andrice@ff.uns.ac.rs
Jorge Asbun Bojalil	jorgeasbun@yahoo.com.mx
Davide Astori	davide.astori.2@gmail.com
Ksenija Aykut	ksenija.aykut@fil.bg.ac.rs
Danijela Babić	danijela.babic@fil.bg.ac.rs
Monika Bala	moniballa@gmail.com
Maurizio Barbi	maurizio.barbi@fil.bg.ac.rs
Annamaria Bene	bene@uns.ac.rs
Vedrana Berlengi Kapušin	vedrana.berlengi@ffzg.hr
Radmila Bodrič	radmila.bodric@ff.uns.ac.rs
Милица Божић	milica.bozic91@gmail.com
Mario Brdar	mbrdar@knjiga.ffos.hr
Бојана Будимир	boj.budimir@gmail.com
Vesna Bulatović	vesnabu@ac.me
Barbara Buršić - Giudici	bbursic@unipu.hr
Klara Buršić-Matijašić	kbursic@unipu.hr
Nevena Ceković	n.cekovic@fil.bg.ac.rs
Nermina Čengić	nermina.cengic@ff.unsa.ba
Mladen Ćirić	mladenciric84@gmail.com
Minerva Condan Trailovic	minervatra@yahoo.com
Вања Цветковић	vanja.cvetkovic@gmail.com
Милорад Дешић	milorad.desic@gmail.com
Mirjana J. Dišević	mirjanagogic@gmail.com
Дина Дмитровић	dina_dotlic@hotmail.com
Arnalda Dobrić	adobric@ffzg.hr
Gordana Dobrić	gordanadobric@gmail.com;
Рајна Драгићевић	rajna.dragicevic@fil.bg.ac.rs
Јасмина Дражић	jasmina@ff.uns.ac.rs
Dragana Drobnjak	dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs
Ивана Ђорђевић	ivanacurcin@yahoo.com
Ана Ђорђевић	avlaisavljevic@gmail.com
Dragana Đorđević	dragana.djordjevic@fil.bg.ac.rs
Јелена П. Ђорђевић	jelenapdjordjevic@gmail.com
Маја Ђукановић	maja.djukanovic@fil.bg.ac.rs
Selma Đuliman	selma.djuliman@gmail.com
Ивана Ђурић Рауновић	ivana.djuric.paunovic@ff.uns.ac.rs
Љубица Ђурић	ljubica.djuric1@gmail.com
Vladimir Đurić	vladimir.djuric@filfak.ni.ac.rs

Tatjana Đurović	tdjurovic@sbb.rs
Christian Eccher	christian.eccher@gmail.com
Ана Елаковић-Ненадовић	aelakovic@yahoo.com
Михајло Фејса	fejsam@gmail.com
Jelena Filipović	jelenafbgdgmail.com
Sonja Filipović Kovačević	sonjafk20@gmail.com
Дарја Фишер	Darja.Fiser@ff.uni-lj.si
Viktoria Franić Tomić	vfranic@hrstud.hr
Tatjana Glušac	tatjana.glusac@gmail.com
Ewa Golachowska	ewa.golachowska@wp.pl
Vladislava Gordić Petković	vladislava.gordic.petkovic@ff.uns.ac.rs
Jagoda Granić	jagoda.granic@gmail.com
Snežana Gudurić	snezana.guduric@ff.uns.ac.rs
Dorijan Hajdu	dorijan.hajdu@fil.bg.ac.rs
Ана Налас Поповић	anahalas@gmail.com
Sabina Halupka-Rešetar	halupka.resetar@gmail.com
Матија Ивачић	mivacic@ffzg.hr
Маја П. Ивановић	majapivanovic@gmail.com
Јелена Јаћовић	jelena.jacovic@filfak.ni.ac.rs
Марко Јанићијевић	trupko@outlook.com
Vera Janjatović	janjatovicvera@gmail.com
Aleksandra Jovanović	jovanovicaleksandra159@gmail.com
Vladimir Ž. Jovanović	vladimir.jovanovic@filfak.ni.ac.rs
Slobodan Jovičić	jovicic@etf.rs
Nataša Jovović	natasaj@ac.me
Milena Kaličanin	mkostic76@gmail.com
Aleksandra Kardoš	sandra.kardosh@gmail.com
Зорка Кашић	zorkakasic@gmail.com
Aleksandar Kavgić	kavgic@ff.uns.ac.rs
Наташа Киш	natasab@ff.uns.ac.rs
Душка Кликовац	klikovac@fil.bg.ac.rs
Војана Комароми	bojana.komaromi@gmail.com
Борко Ковачевић	borko.kovacevic@fil.bg.ac.rs
Ervin Kovačević	ekovacevic@ius.edu.ba
Zorica Kovačević	zorica.kovacevic@fil.bg.ac.rs
Ранко Козић	kozic.ranko@mts.rs
Ненад Крцић	nenadkrbic@gmail.com
Мерима Кријеџи	merima.krijezi@fil.bg.ac.rs
Ана Кузмановић Јовановић	ana.kuzmanovic@gmail.com, akuzmanovic@fil.bg.ac.rs
Martha Lampropoulou	marthalamp@gmail.com
Katarina Lazić	katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs, msketrin@gmail.com
Ивана Лазих Коњик	ivana.konjik@gmail.com
Соња Леро Максимовић	sonja.lero@flf.unibl.org
Patrick Levačić	plevacic@unizd.hr
Elena Lilova	lilova@mail.ru
Никола Љубешић	nljubesi@ffzg.hr

Маја Лукежић Шторга	mstorga@unizd.hr
Ана Макишова	makisova.anna@gmail.com
Сања Маричић Месаровић	sanja.maricic.mesarovic@ff.uns.ac.rs
Ирена Милановић	irena.milanovic@gmail.com
Ана Миленковић	ana.milenkovic@isj.sanu.ac.rs
Мира Милић	mmilic@uns.ac.rs, mbmilic@Eunet.rs
Маја Миличевић Петровић	m.milicevic@fil.bg.ac.rs
Анђела Миливојевић	andjelamil@gmail.com
Милорад Миљаковић	darolim12@gmail.com
Вања Милjkовић	vanja.miljkovic@isj.sanu.ac.rs; pablo_astrid@yahoo.com
Јелисавета К. Милојевић	jelce@EUnet.rs
Војка Милоновић	vojka29@gmail.com
Драгица Мирковић	mirkovicd77@gmail.com
Saša Moderc	smoderc@fil.bg.ac.rs
Јасмина Московљевић Поповић	jasmina.moskovljevic@fil.bg.ac.rs
Александар Мудри	mudrisasa@ff.uns.ac.rs
Предраг Мутавџић	predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs
Марина Николић	marinanikolic769@gmail.com
Predrag Novakov	predragnovakov@sbb.rs
Olga Panić Kavgić	olgapk@ff.uns.ac.rs
Dorota Pazio-Wlazłowska	d.pazio@ispan.waw.pl
Анђелка Пејовић	andjelka.pejovic@fil.bg.ac.rs
Vesna Pilipović	vesna_pilipovic@yahoo.com
Маја Ривчевић	mpivcevic@unizd.hr
Elenmari Pletikos Olof	epletikos@ffzg.hr
Људмила Поповић	ljudmilapopovic@yahoo.com
Милена Поповић	uudinama@yahoo.com
Virginia Popović	popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs
Elisaveta Popovska	elisapopovska@yahoo.com
Tvrtko Prčić	tprcic@eunet.rs
Mirjam Premrl	mirjam.premrl@ff.uni-lj.si
Diana Prodanović Stankić	diana.podanovic.stankic@ff.uns.ac.rs
Marina Puja-Badesku	puiabadescu@gmail.com
Mihai N. Radan	mradan54@yahoo.com
Анка Рађеновић	anka_radjenovic@yahoo.com
Јованка Радић	jovanka.radic@gmail.com
Milica Radulović	milica.radulovic@filfak.ni.ac.rs
Katarina Rasulić	ekv@eunet.rs
Јелена Редли	jedli73@gmail.com
Nicola Reggiani	nicola.reggiani@unipr.it
Стана Ристић	stana.ristic@isj.sanu.ac.rs
Nataša Ristivojević-Rajković	natasa.ristivojevic@fil.bg.ac.rs
Amira Sadiković	amira.s@bih.net.ba
Марија Савић	marija.savic.sa@gmail.com
Весна Савић	ansev.civas@gmail.com
Ružica Seder	seder@sbb.rs

Nadežda Silaški	silaskin@sbb.rs
Mirna Sindičić Sabljo	msindici@unizd.hr
Dejan Sredojević	dsredojevic@yahoo.com
Невена Б. Станисављевић	stanisavljevicnevena@gmail.com
Селена Станковић	selena.stankovic@filfak.ni.ac.rs
Станислав Станковић	luznjakvl@orion.rs
Веран Станојевић	veranva@gmail.com
Рада Стијовић	rada.stijovic@isj.sanu.ac.rs
Војкан Стојичић	vojkans@hotmail.com
Sonja Štajnfeld	stajnfeld@hotmail.com
Ksenija Šulović	ksenija.sulovic@ff.uns.ac.rs
Jasmina Tatar Anđelić	jtatar@ac.me
Драгана Ткалац	dragana.tkalac.92@gmail.com
Бојана Тодић	bojanatodic4@gmail.com
Даница Трифуњагић	danica.trifunjagic@gmail.com
Ivan Trifunjagić	trifun.ivan@gmail.com
Zora Trninić Janjić	zorat@ef.uns.ac.rs
Miljana Uscatu Radan	mradan54@yahoo.com
Драгана Вељковић Станковић	draganavs@yahoo.com
Gordana J. Vladisavljević	gordana.vladisavljevic@educons.edu.rs
Jelena Vlašić Duić	jvduic@ffzg.hr
Ивана Ј. Вранић	ivanavranic11@gmail.com
Јулијана Вучо	medjunarodna.saradnja@fil.bg.ac.rs
Данка Вујаклија	dankaur@ff.uns.ac.rs
Snežana Vukadinović	snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs, snezana_vukadinovic@yahoo.com
Svetlana Zdravković	svetlana.zdravkovic@imh.org.rs
Nikolina Zobenica	nikolina@ff.uns.ac.rs
Душанка Звекић-Душановић	dusazd@ff.uns.ac.rs
Наташа Живић	natasa.zivic@filfak.ni.ac.rs

A series of horizontal lines for writing, consisting of 18 parallel lines spaced evenly down the page.

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.1(048.3)

811.163.41(048.3)

821.09(048.3)

008(048.3)

JEZICI i kulture u vremenu i prostoru 7 : 18-19. novembar 2017, Novi Sad : sažeci =
Langues et cultures dans le temps et dans l'espace 7 : 18 - 19 novembre 2017, Novi Sad :
abstracts = Languages and cultures in time and space 7 : November 18-19, 2017, Novi Sad :
abstracts / [urednici Snežana Gudurić, Aleksandar Kavgić]. - Novi Sad : Filozofski fakultet,
2017 (Novi Sad : Art copy). - 96 str. ; 28 cm

Tekst na više jezika. - Tekst ćir. i lat. - Tiraž 150.

ISBN 978-86-6065-435-1

1. Конференција Језици и културе у времену и простору (7 ; 2017 ; Нови Сад)

a) Европски језици - Апстракти b) Српски језик - Европски језици - Упоредна анализа -
Апстракти c) Европска књижевност - Апстракти d) Култура - Апстракти

COBISS.SR-ID **318586887**